Den uforbederlige bibliotekar

Niels Jensen

Skanning / foto af tekst.

https://uforbederlig.dk

Udarbejdet af Niels Jensen

---

1 Kr

N·C·ROMS
DEN NYE
ALMANAK

1917

N. C. Roms Forlagsforretning, Kjøbenhavn.

C. M. Hess' Fabrikker
Vejle

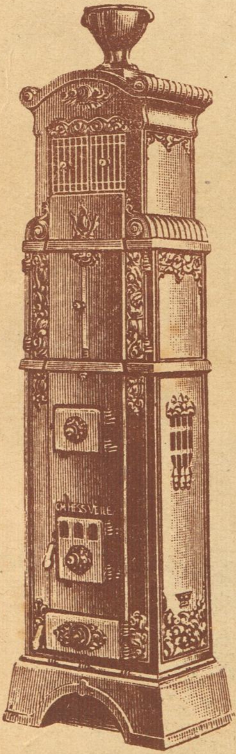

OVNE
KOMFURER
BYGNINGS-STØBEGODS

Bemærk!

OVNE
til Fyring med Brænde og Tørv.

Prøvede og anbefalede af Det danske Hedeselskab og Dansk Skovforening.

Centralopvarmning af enhver Art.

Forhandlere i alle Landets Byer.

Den ny

Almanak

for det Aar efter Kristi Fødsel

1917,

som er 1. Aar efter Skudaar,

beregnet til Kjøbenhavns Observatoriums Horisont

af

Observatoriet.

ALMANAK
UNIVERSITETETS
STEMPEL

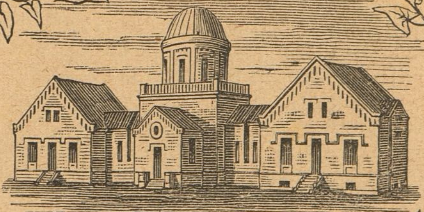

Kjøbenhavn.

N. C. Roms Forlagsforretning.

C. Th. Rom & Co.s Eftf.

Vesterbrogade 2 B. København B.

— Værktøj for alle Haandværk. —

Forlang illustreret Katalog.

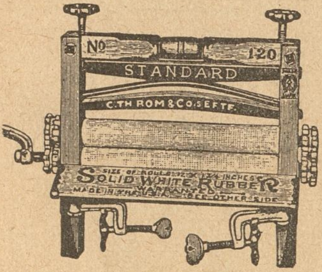

Mine

VRIDEMASKINER

leveres med ekstra prima Gummivalser og 3 Aars Garanti.

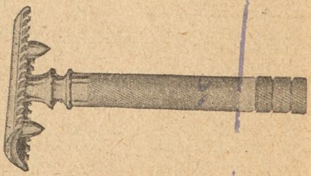

Ekstra prima forsølvet

BARBERMASKINE

med **buet** Blad, leveres **komplet i elegant Etui:**

med 3 prima Blade.... Kr. 3,25
med 6 ægte Gillette Bl. Kr. 4,85

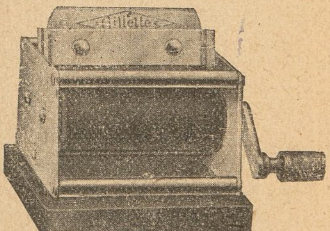

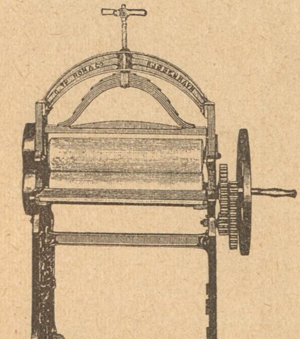

Engelske Tøjruller

med og uden Fod.

DUX. **Dansk Slibemaskine til Gillette Blade.**

Enhver Bruger af Barbermaskiner burde ogsaa benytte Dux-Maskinen, og Brugeren vil altid have et skarpt Blad. Hvorfor kassere de gamle Blade, naar disse kan bruges i aarevis.

Hvis ikke tilfredsstillende efter 8 Dages Prøve tilbagebetales Beløbet. — **1 Aars Garanti.**

Komplet i elegant Etui:

Kr. 7,50.

Forlang Special-Katalog over Køkkenudstyrs-Artikler.

En dansk Sang.

(Af Valdemar Rørdam)

Frit favner Søen vort friske Land,
hver Høj kan se til den salte Strand.
Tilhavs gaar Brinker og grønne Hager,
og midtlands bruser de stride Bælter;
hvert Græsstraa veed, hvordan Søluft smager,
hvert Fjordsiv vugger, som Havet vælter. —
Spørg dem, der hviler i Danmarks Høje:
Er Landet lille? — De veed det nøje:
Saa langt naaer Danmark vel ud og ind,
som Dansken sejler sit eget Sind.

Og Blæsten hvirvler med Døgn og Aar,
som Kornet gynger og Skyen gaar.
Her suser vaarligt i vaade Vintre,
og høstligt barsk i den lyse Sommer;
og Bygen sortner, og Pytten tindrer,
og alt er Vejret, der gaar og kommer. —

Skal Dansken leve af Blæstens Naade?
Vor egen Vilje maa Svaret raade:
Vi er det Folk mellem Øst og Vest —
men kraftigt trækker den bundne Blæst.

Kun lavt sig løfter saa grøn en Grund;
her ser et Barn, at vor Jord er rund.
Men Landets Marker er pløjet brede,
det blomstrer fint paa de bløde Sletter;
vi færdes frit over Mark og Hede;
og hvem har højere Stjernenætter? —
Er Danmark fladt? — Hør vor Sagas Latter,
og føl dens Kvide; og spørg saa atter:
Saa højt naaer Danmark som Danskens Mod,
og gror saa dybt, som vor Hu slog Rod.

Al Jorden brænder, al Verden slaas;
hvad Lykke venter vort Land og os?
Vi hæver rolig vort Arbejds Renter —
men Vartegn flammer i Sol og Maane.
Ny Vej skal vælges. Vor Skæbne venter.
Og Livets Lov tør kun Taaben haane. —
Skal Danmark styrte? Skal Danmark stige?
Hvert Sind, som spørger, er Svar tillige.
Det synger Blæst, og det suser Sø:
Dit Folk skal leve, hvis du tør dø.

Valdemar Rørdam.

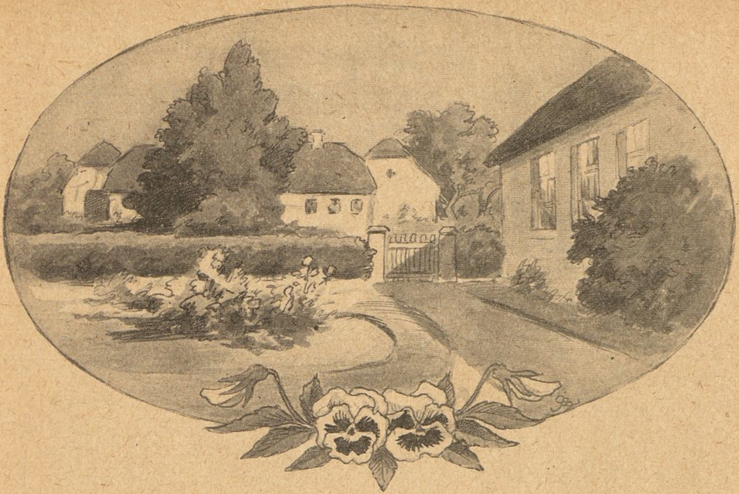

Naboerne.

Fortælling fra Sønderjylland i 1914—15 af Georg Aarslev.

Med Tegninger af Resen Steenstrup.

I den nordlige Del af Sønderjylland laa to mindre Gaarde med Haverne mod hinanden. I Skillehegnet her imellem var en stor Laage, hvorigennem der — ikke alene om Sommeren, men ogsaa om Vinteren — var daglig Færdsel; thi Gaardenes Beboere var gode Naboer og Venner. Gaardene kaldes „Østgaarden“ og „Vestgaarden“, og en bred Vej fører forbi dem.

I Vestgaarden boede Enken Bolette Brejning med sine tre voksne Børn, Sønnerne Jørgen og Harald og Datteren Valborg, en slank Skikkelse med nordisk lyst Haar og dybblaa Øjne. Bolette havde for et Aars Tid siden mistet sin Mand.

I Østgaarden boede Henrik Tofte med sin Hustru Dorthe og en voksen Søn Erik, der ligesom Faderen var en kraftig og stovt Skikkelse og en smuk Type paa en ung dansk Landmand.

For halvandet Aar siden havde Toftes mistet en Datter, der havde været trolovet med Jørgen i Vestgaarden, men var død af Brystsyge.

Der havde saaledes været tunge Dage med Sorg og Savn i begge Gaardene; men efterhaanden søgte man, saa godt som muligt, at forlige sig med Forholdene.

Erik Tofte blev trolovet med Valborg i Vestgaarden. Kvinderne lagde Sørgedragterne, og der begyndte at komme Tilfredshed i Sindene. Bolettes Sønner drev hendes Avling og holdt alt i Gaarden i mønsterværdig Stand. Dagene gled saa videre jævnt og stille hen i Arbejde og lidt trøsteligt og fornøjeligt Samvær.

Men lige med eet blev der Uro i Bladene, og inden man ret vidste af det, kom der en Krig, der straks fra Begyndelsen tegnede til at ville gribe vidt om sig og at ville blive ført med Had og Grusomhed.

De tre unge Mænd i Nabogaardene blev indkaldt, og nu kom der igen tunge Dage med Kymringer og Angst.

Afrejsens Dag kom. Erik og Valborg sad om Morgenen i en af Havernes Løvhytter. Hendes Hjerte var knuget af Ængstelse, og hun trykkede sig fast ind til den trofaste Ven, hun nu stod i stor Fare for at miste. Der blev ikke sagt mange Ord; men han søgte dog at trøste hende, saa godt han kunde.

Der blev saa kaldt paa dem, og alle samledes til en fælles Afskedsfrokost hos Bolette. Der var ingen national Begejstring hos de unge Mænd. Der hvilede tværtimod en trykkende Stilhed over dem; men tavse og lydige vilde de opfylde den Pligt, en tung Skæbne havde lagt paa dem.

Henrik Tofte rejste sig: „I Guds Navn da! Saa gaar jeg ind og spænder for."

Ved den sidste Afsked søgte alle at holde deres stærke Følelser og frygtsomme Tanker i Tømme. Henrik Tofte slog Knald, Vognen rullede bort, de unge Mænd svingede med Hattene, og Kvinderne viftede med Lommetørklæderne.

Men da de tre Kvinder var samlet inde hos Bolette, knækkede deres Modstand over. Valborg satte sig hen i en Krog og hulkgræd, Bolette sad og sukkede og klagede, og Dorthe stod som helt fraværende og stirrede ud ad Vinduet.

Hun var dog den første, der sindede sig: „Det ser mørkt ud; men hvad hjælper det at sukke og klage. Vi maa se at holde Modet oppe."

Bolette svarede: „Ja, Dorthe, du har din Mand; men her sidder vi to stakkels Kvindfolk nu ene og hjælpeløse."

„Naa, Krigen faar vel Ende igen, og med Guds Hjælp haaber vi at faa vore Sønner uskadte tilbage."

„Nej, Dorthe, jeg frygter. Det bæres mig for, at jeg aldrig faar mine at se mere."

„Alle bliver dog ikke slaaet ihjel i en Krig. Lad os nu ikke

have unyttige Kymringer og Sorger, men i Guds Navn tage imod, hvad der kommer. Jeg vil hver Dag bede Gud om at bevare Eriks Liv."

Valborg for op og kastede sig om hendes Hals: „Ja, hver

Dag, hver Time vil vi bede og tigge Gud om at faa ham tilbage igen."

„Ja," sagde Bolette, den Vej kender jeg ogsaa, og den vil jeg ogsaa gaa; men jeg frygter . . . Naa, Guds Vilje ske."

De unge Mænd havde alle tre faaet deres militære Uddannelse, saa der vilde ikke hengaa lang Tid, inden de kunde føres til Krigsskuepladsen.

* * *

Den tyske Vestfront slog en foruroligende Bue ind i Frankrig i Retning af Paris, og her i IX. Armekorps stod blandt en Del andre Sønderjyder Jørgen, Harald og Erik.

I en af de første Træfninger blev Jørgen saaret i Underlivet og ført Øst paa til et tysk Feltlasaret.

Nogle Dage senere efter et mislykket Fremstød fra tysk Side fandt den franske Ambulance, blandt andre saarede, Erik. Han blev baaret til en nærliggende militær Stationsbygning. Nogle Granatstumper havde knust begge hans Fødder og frembragt flere Saar paa Benene. Efter en hurtig Undersøgelse blev Saarene renset og gjort saa smertefri, som det var muligt, og han blev straks med flere sendt med et Tog til Paris og indlagt paa et militært Sygehus. Her blev straks begge Fødderne sat af. Det højre Ben, mente man, kunde helbredes fuldt ud. Efter at have taget en Del Splinter ud af det venstre var man i Tvivl om, hvad man skulde gøre ved det.

En ældre civil Læge, Dr. Valeur, der var særlig kyndig i Arm- og Bensygdomme og havde en Klinik i Nærheden af Sygehuset, var en Dag inde paa Kontoret for at tale med en af Lægerne. Denne tog ham med ind paa en Sygestue for at vise ham den tyske Soldats Ben.

Da dette var undersøgt, blev Lægen kaldt bort, og Dr. Valeur satte sig ned og talte lidt med Patienten. Han henkastede da: „De taler daarlig Tysk. Hvor er De fra?"

„Fra Nordslesvig."

„Saa taler De Dansk?"

„Ja, det er mit Modersmaal."

„Saa prøver vi at tale Dansk med hinanden."

„Kan Doktoren tale Dansk?"

„Ja, nogenlunde. Min Hustru er født i Danmark, og jeg har været deroppe, ja, endogsaa i Nordslesvig."

„I Nordslesvig?"

„Ja, det har jeg, min unge Mand, og jeg skal give en kort

Forklaring om Grunden. Jeg har til Nød kunnet forstaa, at Preussen tog Elsass og Lothringen fra os; thi der var dog en ældre tysk Kultur. Men jeg har aldrig kunnet fatte, hvorfor Preussen vilde beholde den danske Del af Slesvig. Vore tyske Kendinge her i Paris forsikrede, at alt var tysk, men tyranniseret af den danske Regering. Vi har imidlertid nogle danske Venner her i Paris, der forsikrede det omvendte, og det stemmede med, hvad jeg ad boglig Vej fik mange Vidnesbyrd om.

Da jeg saa skulde en Tur til København for at besøge Finsens Lysinstitut og vilde tage over Jylland paa Hjemvejen, bad min Hustru mig — jeg skriver jo en Del i Bladene — at gøre et kort Ophold i Sønderjylland for at faa et personligt Indtryk af Befolkningens nationale Forhold.

Paa Hjemvejen steg jeg da ud paa Haderslev Banegaard. Der stod en stovt Bondemand og pakkede noget ned i sin Vogn. Jeg gav mig i Samtale med ham, vi talte Dansk. Han tilbød at køre mig lidt omkring, og jeg kom ind baade i Gaarde og Huse. Jeg boede hos ham om Natten. Det var en mindre Bondegaard, hvis Hygge overalt tiltalte mig, og det var en elskværdig Familie.

Næste Dag blev jeg kørt et Stykke Vest paa. Manden, der hed Henrik Tofte, vilde ikke modtage nogen som helst Betaling. Det var virkelig dansk Gæstfrihed i stor Stil.

Jeg tog saa gennem det blandede Sprogstrøg over til Østkysten og hjem. Jeg havde haft stort Udbytte af Rejsen og skrev en Del Artikler i et Par af Pariserbladene.

Hvad Egn i Slesvig er De fra?"

Den sønderjydske Soldat, der med stigende Forbavselse havde set paa Lægen, svarede næsten aandeløs:

„Henrik Tofte er min Fader."

„Hvad siger De, Menneske, Deres Fader! Nej, det var dog et mærkeligt Tilfælde," og nu var det Lægen, der med største Forundring stirrede paa den unge Mand.

Erik Tofte fortsatte: „Jeg var den Gang kun en lille Dreng; men jeg husker godt, vi havde Besøg af en fransk Læge, der viste os Billeder af sine Forældre og Søskende."

„Ja, det er rigtigt; jeg gik den Gang med hele Familien i Lommen. Og Deres Fader lever endnu?"

„Ja, og han er rask og rørig."

Dette Sammentræf førte hurtigt til et fortroligt og venskabeligt Forhold. Dr. Valeur fik det ordnet saaledes, at Erik kom hen paa hans private Klinik, og efter nogen Tids Behandling fik

Patienten Lov til at beholde sit Ben. Det vilde altid blive noget svagt, og efter sin Hjemkomst skulde Erik i længere Tid efter Lægens Paavisning lade det behandle med Trækplaster, Indgnidning af styrkende Salve og tillige lade det massere.

Indtil Benet var helbredet og styrket noget, skulde han bruge Krykker; senere kunde han faa et Par Gummifødder og maaske nøjes med to Stokke.

* * *

Til Valborg havde Erik kun skrevet, at han var saaret i Benene, laa paa et Sygehus i Paris og havde det ret godt.

Hun svarede ham i et langt Brev, der aandede af trofast Kærlighed til ham og Tak til Gud, fordi hans Liv var sparet. Hun meddelte ham tillige, at hendes Broder Jørgen var død af sine Saar.

Efter nogen Tænken frem og tilbage skrev han nu et langt Brev til sine Forældre og fortalte, at han havde mistet begge sine Fødder, men trøstede dem med, at han ved Gummifødder og et Par Stokke med lidt Varsomhed nok kunde komme til at gaa uden alt for stor Ulempe.

Han fortalte om sit forunderlige Sammentræf med Dr. Valeur, hvem han næst Gud maatte takke for, at han beholdt sit venstre Ben.

Han bad Moderen at se at faa Lejlighed til at fortælle Valborg om hans Tilstand og tilbyde hende at faa sit Løfte tilbage. Hun skulde ikke være bundet til at dele Samlivet med en Krøbling. Gode Venner, haabede han, at de vedblivende maatte være.

Kort efter fik han Brev fra Valborg, hvori hun skrev: „Vi sidder her i den dybeste Sorg. Min Broder Harald er falden ved Vestfronten, og Moder er aldeles fortvivlet og utrøstelig. Gud hjælpe os i al vor Ulykke og Trængsel.

Min kæreste Ven, hvorledes kunde du og din Moder faa mindste Tanke om, at jeg vilde svigte dig, fordi du var bleven Invalid i Krigen. Nej, min Ven, jeg slipper dig ikke. Jeg vil elske dig dobbelt saa højt og gøre alt, for at dit Liv kan blive saa lyst og glædeligt som muligt."

Det havde under hans Ulykke og Sygeleje ligget som en knugende Byrde paa ham, at han som en stakkels Krøbling maatte løse Valborg fra sit Løfte. Han kunde maaske, som han var nu, ikke engang drive Avlingen i Gaarden; men nu maatte det gaa med det, som det kunde. Nu var Stenen lettet fra hans Hjerte.

Valborgs Brev var det glædeligste Budskab, han nogen Sinde

havde faaet. Det skulde gemmes og stadig minde ham om aldrig at glemme, hvad han skyldte den trofaste Pige.

Da de første Krigsinvalider blev udvekslet mellem Frankrig

og Tyskland, var Erik helbredet saa vidt, at han kunde taale Hjemrejsen.

Henrik Tofte kom ned for at hente sin Søn hjem, og Kendskabet mellem den franske Læge og den sønderjydske Bonde blev for-

nyet. Skønt dette skete under saa sørgelige Forhold, var det dog ikke uden Glæde for begge Parter.

Lægen kørte lidt rundt med Fader og Søn for at vise dem noget af Paris.

Tofte kunde dog snart se, at Staden under de nuværende Krigsforhold ikke var det Paris, han havde læst saa meget om i Napoleon III s og Kejserinde Eugenies Tid.

*   *   *

Da Tofte og Sønnen efter en trættende Rejse kom ud fra Hjemmets nærmeste Station, holdt her en Vogn fra Østgaarden, og paa Bukken sad en ung, sortklædt Pige og spejdede mod Stationens Udgangsdør. Det var Valborg. Hun sprang straks ned, gav Tømmerne til sin Svigerfader og knugede sin lemlæstede Fæstemand i sine Arme.

Da de kom hjem, for Dorthe ud i Gaarden, og støttet til Vognen fik Erik en moderlig Omfavnelse saa varm og saa lang, at Manden næsten i Skinsyge spurgte: „Kender du slet ikke mig i Dag, Dorthe?“

„Jo — jo,“ og saa fik han en Omgang; men hurtigt sprang hun hen og tog Sønnen i Favn igen. Hun græd, og hun smilte. Saa udbrød hun jamrende: „Min stakkels, stakkels lemlæstede Dreng!“ men straks efter jublede hun: „Gud ske Lov, vi har dig igen!“

Lidt tilbage stod Bolette. Erik rakte Armene ud imod hende. Han saa til sin Forbavselse at hun var bleven ældet og graahaaret. Han kendte jo nok hendes tunge Sind; men hvor Sorgen dog havde taget stærkt paa hende. Men da han saa hende ind i Øjnene og kyssede hende flere Gange, gled der dog et Smil over hendes Aasyn.

Man skulde nu til at leve sig ind i nye daglige Folder og se at faa Driften af Gaardene til at gaa paa bedste Maade.

Efter nogen Forhandling blev de enige om, at Fader og Søn skulde drive begge Gaardene i Fællesskab.

De blev ogsaa enige om, at de unge hellere maatte blive gift straks, og at de skulde bo hos Bolette. Bryllupper skulde foregaa i al Stilhed, og det var kun gennem Tjenestefolkene eller Præsten og Læreren, at Byens Folk fik Dagen og Tiden at vide.

Da man kom til Kirken, var denne pyntet med Granslyngninger og Blomster, og den var fuld af Byens og Egnens Folk. En Mængde af Kvinderne var sørgeklædt.

Da Brudgommen traadte ind ved sin Faders Side og ved Hjælp af sine Krykker bevægede sig op ad Kirkegulvet, da rejste alle sig op.

Derefter kom de to Mødre, og den slanke, sortklædte Pige med Myrtekrans og Brudeslør, og ført af en gammel, hvidhaaret Slægtning.

Præsten havde valgt til Tekst Davids Salme 66,10 „Gud, du har prøvet os, du har lutret os, ligesom Sølvet bliver lutret."

Under hele Handlingen var der Taarer i alles Øjne, og hist og her hørte man Graad og Hulken.

Den gribende kirkelige Handling sluttede med Salmen „Du, Herre Krist, min Frelser est."

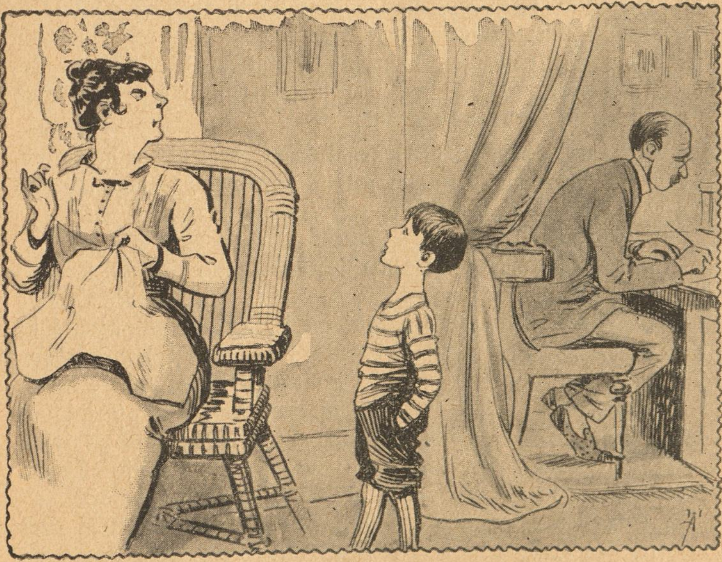

Saadan gaar det.

Lille Frits: „Naar jeg en Gang bliver gift, vil jeg selv være Herre i Huset."

Moderen: „Ork, lille Frits, det sagde din Fader saamænd ogsaa, da han var i din Alder."

My Mary.*)

En rigtig Spøgelsehistorie af Carl E. Simonsen.

Naar det aftnedes, samledes Fiskerlejets Folk ved det gamle, røde Toldhus, der laa frit for alle Vinde — men altid var der Læ ved en af Siderne, for Vinden kan kun blæse fra eet Hjørne ad Gangen. Og der blev fortalt Historier — ofte med Sjov, ofte med Saltvand og en Aften en med en rigtig gammel Erik i. Det var Lodsen, som fortalte følgende „sandfærdige Tildragelse": „Som Jungmand sejlede jeg med „My Mary". Det blæste en god halv Storm fra N. V. det Aar, da lille Juleaften faldt paa en Fredag. Vi kom fra Newcastle, og vi havde syv Keel Kul inde, og hun laa haardt i Vandet, vi gik med to Reb i Merssejlet og førte Klyver, Stormstagsejl og Storsejl, men trods den Sejlføring tog hun hele Bjerge af Vand over. Jeg stod til Rors, men da hun var luvgerrig med den Sejlføring, havde jeg svært ved at holde fuldt.

Vi havde længst forladt Doggersbank, hvor vi var drevet ned, og mente alle sammen, at vi maatte være under Skagen. Men da vi stadig havde Snetykning og Taage, saa vi hverken Fyr, Lanterner eller Stjerner.

Jeg stod til Rors med Rorpinden i Tamp, for der var intet Rat, My Mary var jo en gammel Skude. Vi laa N. O. med en Streg til N. Frederik Hakkenør gik Udkig, og Styrmand Olevarius — Præstens Søn i Gamborg — havde Kommandoen. Det var ham, der senere førte „Hejmdal", som gik under nede i den Spanske Sø. Nok om det, men den Nat, hvorom jeg fortæller, havde vi tre Hundevagten sammen, og Olevarius gik i sine egne Tanker foran Stormasten, og nu og da spejdede han ud i Nattens sorte . . .

Saa lige paa een Gang fik jeg en saadan Lyst til at kigge ned til den „gamle", der sad og kukkelurede nede om Læ i Kahytten. Der sad han hele Dage og halve Nætter, tidt og ofte meget beruset. Han var bleven et sølle Mandfolk! Men da han ejede Fjerdeparten i Skuden, blev han hængende paa den . . . Jeg havde Roret i Tørn og med lang Tamp, og naar jeg strakte mig godt, kunde jeg gennem Skylightet se ned til den gamle.

*) Min Marie. (Engelsk.)

Jeg ser ham endnu, som jeg saa ham den Nat!

Han sad med Sydvesten paa Snur, med det store, blaa Halstørklæde svøbt om Halsen — jeg tror, han sov med det om Natten ogsaa — han havde de svære Transtøvler paa Benene og den dampende Kridtpibe i Munden. I den venstre Haand holdt han Grogglasset, og med den højre skrev han med Kridt: My Mary . . . My Mary . . . My Mary . . . Og My Mary stod paa alle Leder og Kanter: My Mary . . . My Mary . . .

Det Navn skrev han stedse, naar han var bleven beruset."

„Men hvor havde han faaet det Navn fra? Skibet hed jo ligesaa," spurgte en.

„Jo, Hans Abild, som har kendt ham fra Ungdommen, har fortalt mig følgende: Det var Navnet paa en Pige, han havde elsket. Og det var for den Piges Skyld og det Kæresteri, at han stak Niels Lyng ihjel paa en Shop i Liverpool. De havde begge gode Øjne til Pigen, og en Aften, de ragede uklar, fik Niels et Knivstik, men hvem der havde givet ham det, blev aldrig opklaret som saa meget andet . . .

Men da den gamle kom hjem for at kaare Marie, var Marie ikke mere, hun var død af Smaakopper . . .

Da han saa fik Skib, kaldte han det My Mary, og man mener, sagde Hans Abild, at det var dette Liverpooldrab og Pigens Død, der havde forvirret hans Forstand. Og af Kedsomhed og Samvittighedsnag og Ærgrelse slog han sig paa Flasken, og han blev en Overgang en ren Djævel til at sejle og hundse Folkene, men da jeg kom om Bord, var han nærmest for et Vrag at regne. Og Olevarius havde ogsaa Krammet paa ham, for han var en fortræffelig Sømand . . .

— — —

Men det kommer ikke Historien ved.

Dog, nu skal I bare høre: Jeg stod, antager jeg, et Minut den Nat og saa ned gennem Skylightet til den „gamle" og hans Skriveri angaaende My Mary . . . men, læg Mærke til mine Ord, da jeg vendte tilbage til min sædvanlige Plads, stod der en anden Mand til Rors!"

„Hvad behager?" raabte en.

„Det er da Løgn!"

„En af Folkene," raabte en tredie.

„Nej," raabte Lodsen, „de to andre var forude, og," fortsatte han, „i næste Nu tørnede vi den yderste af de jydske Revler, jumpede over og tørnede den mellemste Revle, vor Skæbne var afgjort.

„Storbaaden ud," raabte Olevarius, „og alle Mand fra Borde, for ellers bliver denne raadne Kasse vor Ligkiste."

Og Baaden kom ud, og vi i den. Kun den gamle kom ikke op, jeg prøvede paa at faa Kahytskappen op, men han var eller havde lukket sig inde . . . Vi kom ind paa Kysten og mærkelig nok levende i Land . . . Fiskerne tog sig af os, da vi naaede deres Hytter, som de har taget sig af saa mange . . ."

„Og Skibet?" spurgte en.

„Blev til Pindebrænde," svarede Lodsen, „for da vi næste Morgen kom til Stranden, var der ikke noget Skib at se. Og mellem os sagt, tror jeg, at det var gamle Erik, der stod til Rors hin Nat. Det var ham, der vilde have os ind paa Kysten."

„Og Kaptajnen?"

„Ham tog gamle Erik med sig! Derude!" Lodsen pegede paa Havet, „der foregaar mange mærkelige Ting.

Livet er et Under efter Under.
Og ingen ved, hvor dybt det hele bunder!"

Hr. Sørens Rævejagt.

Efter et gammelt Folkerim.

Ved S.

Hr. Søren iførte sig Jægerdragt,
en Ræv at jage, det var hans Agt,
han ind i Skoven sig lister stille,
da Droslen slog paa sin Aftentrille.
Nu voved Ræven sig ud af Hulen,
ej hørtes andet end Natte-Uglen.
Hr. Mikkel traadte paa Mossets Dække,
for ingen Kviste med Larm at knække.
Mikkel snuste i Vindens Kant.
en Muserede hans Næse fandt,
et Spring, og Musen med Unger gled
med Velbehag i hans Mave ned.
Da hørte Søren de Blade rasle
og listed sig ind mellem Bøg og Hasle,

han spændte Hanen i Lynets Fart,
thi Mikkel lod sig til Syne klart,
men Laasens Fjedre de gav et Smæk,
i samme Nu var Hr. Mikkel væk.
Saa hvis du vil paa Rævejagt,
for sligt et „Smæk“ tag dig vel i Agt,
for Mikkel er agtsom, ihvor han gaar,
den mindste Lyd til hans Øre naar:
  Er Jægerlist end vel behænde,
  er Rævelist næsten uden Ende.

Den stærke Smed.

Af Jørgen Hansen Rosling.

Med Tegninger af Poul Steffensen.

Et Sted i det sydlige Fyen ligger en gammel Herregaard, der ligesom saa mange andre gamle Herregaarde har sin uhyggelige Historie, har haft sine Spøgelser, sine grusopvækkende Hemmeligheder, og endnu staar med en vis natlig Uhygge i omboende Folks Bevidsthed.

Gaarden er nu kun en almindelig Proprietærgaard, en Skygge af fordums Herlighed. Bøndergodset er for længst solgt fra, og en Del af Hovedgaardsjorden ogsaa; men de store Stengærder, der omgiver mange af Markerne, vidner endnu om dens Velmagtsdage og om Hovbøndernes haarde Slid.

Nord for Gaarden, paa den anden Side af en dyb Engstrækning, laa i fordums Tid St. Annas Kapel, hvor mange gamle og syge søgte Trøst og Lægedom; men dette Kapel lod en af Gaardens Ejere nedrive for deraf at opføre en ny Fløj paa Herregaarden.

Fra denne Stund hviler der en Forbandelse over Gaarden: Alle dens Ejere skal gaa derfra med Tiggerstaven, og denne Skæbne har da ogsaa ramt dem lige indtil den nyeste Tid. Nu synes dog Forbandelsen at være hævet.

Imellem den gamle Herregaards Ejere og Ejerinder har der været mange haarde Halse, der ikke veg tilbage for en Udaad eller for at paalægge deres undergivne Bønder svære Byrder.

Saaledes fortæller Sagnet, at en af dem ihjelslog sin Broder for lumpen Vindings Skyld og nedsænkede hans Legeme i Borggraven. I et afsides Kammer paa Gaarden findes endnu Blodpletter paa Gulv og Vægge efter dette Brodermord, og disse Blodpletter kan ikke fjernes ved noget Middel.

Et andet Sagn fortæller om en Frue, der midt om Sommeren fik Lyst til at køre til Kirke i Kane, og hun bød da Hovbønderne at dække Vejen fra Gaarden til Sognekirken med Salt. Paa denne Maade skaffede hun sig Kaneføre.

Det er forstaaeligt, at der til et Sted, hvor saa megen Uret og Vold er øvet, ogsaa knytter sig Fortællinger om Spøgeri og Gengangere, der ikke kan finde Hvile i Graven for deres onde Gerningers Skyld, og Troen paa disse Fortællinger har holdt sig ned gennem Tiderne — helt til vore Dage.

Saaledes fortaltes der endnu for faa Aar siden om Manden, der ved Midnatstide færdedes i Kastaniealleen med sit Hoved under Armen, og om den trebenede Hest paa Dæmningen ved Mølledammen.

Paa denne gamle Gaard tildrog sig for omtrent halvandet Hundrede Aar siden den Historie, som her skal fortælles, og hvori den stærke Smed spiller Hovedrollen.

Den Gang var der efter Sigende fuldt op af Spøgeri paa Gaarden, og det drev sit Uvæsen saa vidt, at det ikke lod sig nøje med at skræmme Folk i Nattens Timer, men endogsaa undertiden bragte Rædsel over Dyr og Mennesker midt i den lyse Dag.

Gaardens daværende Ejer var en haard og hensynsløs Mand, der kun tænkte paa at tilfredsstille sine egne Lyster og sit Begær efter Magt og Vinding, og som ingen kærlig eller barmhjertig Tanke havde tilovers for sine undergivne. Han forbød vejfarende Folk at færdes gennem Gaarden, skønt det var en offentlig Vej, der førte igennem den, og henviste dem til den lange Omvej forbi St. Annas Kapel og uden om Engene.

Men fra nu af tog det aldeles Overhaand med Spøgeriet paa Gaarden, og snart turde ingen færdes alene, hverken ude eller inde, hverken Nat eller Dag — mørke Kroge var der jo nok af i saadan en gammel Gaard — og kun Frygten for den haarde Herremand tvang Folkene til at blive og gøre deres Pligt.

I Middagstimen, naar Kvæget var drevet hjem i Gaarden for at malkes, kunde Portene undertiden springe op med et Brag, og det var, som et hylende Uvejr for gennem Gaarden. Køerne løb da brølende ad Marken til og faldt ikke til Ro igen før efter flere Dages Forløb.

Herremanden skældte og bandede og pryglede baade Røgtere og Malkepiger med sin Hundepisk; men det hjalp ikke, og heller ikke hjalp det, at han lod Portene stænge med svære Jernstænger; thi bedst som der syntes at hvile Stilhed

og Fred over Gaarden, kunde det samme gentage sig, og baade Mennesker og Dyr skælvede i Angst.

Men var det slemt om Dagen, saa var det endnu meget værre om Natten. Hvor omhyggeligt man end stængede Portene ved Sengetid, inden Morgenen gryede, stod de dog altid vidaabne paany, og det Brag, der rystede Gaarden ved Midnatstide, naar Portene sprang op, kunde nok forstyrre Natteroen selv for den værste Søvnetryne.

Paa den Tid boede der i Landsbyen en Smed, der var dygtig til sin Haandtering, og som foruden at arbejde for Bønderne tillige maatte udføre alt Smedearbejde paa Herregaarden. Han var kendt under Navnet „den stærke Albrekt Smed", og han havde Kræfter som en Tyr.

Naar han var i rigtig godt Humør, kunde han undertiden vise Bønderne sin Styrke ved at løfte Ambolten ud i en strakt Arm, og havde nogen af dem Lyst til at ride Forhammeren, naar han strakte den ud paa samme Maade, kunde de godt faa Lov til at sidde op.

Ja, en Dag — saadan fortaltes der — da han havde skoet Herremandens Ridehest i Smedjen paa Gaarden, havde han endog løftet Hesten op paa sine Skuldre — for at den ikke skulde faa snavsede Hove — og baaret den op i Borggaarden, hvor han afleverede den til Naadigherren selv.

Albrekt Smed var den eneste Mand paa Godset, som Herremanden havde en vis Respekt for og tog en Smule Hensyn til.

Hans Broder, Søren, havde været Forkarl paa Herregaarden, men kaldtes i Almindelighed Søren Smed, fordi han var en Smedesøn. Nu havde han af Herremanden faaet en Gaard i Fæste og skulde giftes med en Pige der fra Landsbyen. Til Brylluppet var hele Bylavet med, som Skik og Brug var i de Tider, og alle mødte tidlig om Formiddagen og blev rigelig beværtet med Mad og Drikke, hvorefter de kørte til Kirken med Forridere og Musik i Spidsen, medens der blev kimet med Kirkeklokken. Om Eftermiddagen var der saa Gilde med Dans i Brudens Hjem.

Nu var der den Gang adskillige Herremænd, der krævede, at naar en ung Pige paa deres Gods giftede sig, saa skulde hun møde paa Herregaarden Bryllupsaftenen og kysse Naadigherren. Det var nok ikke alle unge Piger, der holdt af den Skik, selv om der vankede en pæn lille Brudegave ved samme Lejlighed, og de nygifte Mænd var vist lige saa lidt glade

derved. En Brud bør da heller ikke kysse andre Mænd end sin egen. Men Naadigherrens Ønsker var jo i de Tider en Lov eller i hvert Fald en Befaling, som det ikke vilde være raadeligt at overhøre.

Herremanden dernede paa Gaarden var netop af den Slags, der godt kunde lide kønne Piger, og han plejede at bruge sin saakaldte „Ret", hvor det passede ham, og navnlig hvor han særlig fandt Behag i Bruden. Han havde da ogsaa ved denne Lejlighed ladet falde et Ord om, at han ventede Bruden hos sig paa Gaarden Bryllupsaftenen.

Søren Smed og hans Brud var derfor ikke videre glade paa deres Bryllupsdag; thi rette sig efter Herremandens Ønske vilde de grumme nødig, og at lade være var en meget farlig Sag. Det kunde koste Søren en Tur paa Træhesten eller i Hundehullet, og maaske endte det med, at Herremanden tog Fæstegaarden fra dem.

Albrekt Smed trøstede dem med, at det vel aldrig kunde være saa farligt; de kunde jo lade, som om de ikke havde forstaaet, hvad Herremanden mente. Blev han vred, saa kunde han vel blive god igen. I Dag skulde de more sig, og det vilde han ogsaa. Saa kunde de tænke paa det andet i Morgen.

Saa længe fik de imidlertid ikke Lov til at vente; thi noget ud paa Natten, mens Dansen var i fuld Gang, blev Bruden kaldt ud. Der var en Veninde ude, som vilde tale med hende, blev der sagt. Men uden for Porten blev der kastet et Hestedækken over Hovedet paa hende, et Par haandfaste Karle greb hende og puttede hende ind i Herremandens Karosse, som holdt ude paa Vejen, og inden hun kunde faa Lejlighed til at skrige, rullede Vognen i stærkt Trav ad Herregaarden til, uden at nogen i Bryllupsgaarden anede Uraad.

Søren Smed savnede dog snart sin Brud, og da hun ikke var til at finde nogensteds, begyndte han at forstaa, hvordan det hang sammen. Der var da ogsaa nogle, der havde hørt en Vogn køre i rask Fart gennem Byen.

Han fik nu et Par af Bymændene med sig og skyndte sig sammen med dem ned paa Gaarden, hvor han da ogsaa fik Rede paa, at Bruden var hos Herremanden. Men da han bankede paa i Borggaarden for at kræve sin Brud tilbage, gik det ham ilde; thi Herremanden lo ad ham og sagde, at Bruden havde det godt, hvor hun var. I Morgen skulde han nok faa hende igen.

Da Søren Smed ikke var tilfreds med det Svar, men bestemt krævede at faa hende med straks, tog Herremanden sin Hundepisk for at jage ham og hans Ledsagere ud af Gaarden. De to Bønder løb; men Søren erklærede, at han ikke flyttede sig af Stedet, før han fik sin Kone med hjem, saa kunde Naadigherren slaa, saa meget han vilde.

„Kast den Karl i Hundehullet!" befalede Herremanden. „Siden han saa gerne vil være her, saa lad ham endelig blive til i Morgen. Det kan maaske ogsaa more hans Kone at se, hvor smukt han kan ride paa Træhesten."

Og saa blev Søren indespærret i Fangehullet. Men Herremanden havde gjort Regning uden den stærke Smed.

Da de to Bymænd kom tilbage til Gildesgaarden og fortalte, hvordan Sagerne stod, greb Smeden sin Forhammer og for af Sted over paa Herregaarden. Her var Porte og Døre lukket; men Albrekt Smed satte Ryggen mod Porten og sprængte den, og da han kom til den svære Egetræs Dør i Hovedbygningen, begyndte han at banke paa med sin Forhammer, saa det gjaldede i hele Gaarden.

Snart kom Herremanden til Syne i et Vindue, og da han havde faaet at vide, hvad der var i Vejen, befalede han Folkene, som var ilet til ved Støjen, at de skulde kaste Smeden i Hullet til Broderen; men Albrekt Smed forsikrede, at den første, der kom indenfor hans Rækkevidde, vilde komme til at fortryde det alle sine Dage. Der var da heller ingen af dem, der turde binde an med den stærke Smed.

Imidlertid havde Herremanden kaldt sine to store Hunde til sig, og gennem en Dør i Sidebygningen slap han dem løs paa Smeden.

Det saa farligt nok ud; men den forreste af dem fik Panden knust af Forhammeren, og den anden blev grebet i Nakken af Smedens kraftige Næve og slynget over Stenmuren ud i Borggraven, hvor den hylende pjaskede omkring, indtil nogle af Folkene fik den halet i Land paa den modsatte Side.

Albrekt Smed erklærede, at det skulde ikke gaa Herremanden bedre end Hundene, naar han fik fat paa ham, og vilde han ikke komme frem godvillig, saa havde han i Sinde at slaa hele Gaarden ned med sin Forhammer, medmindre han fik sin Broder og hans Kone med sig hjem straks.

Nu maatte Herremanden give efter og befalede Folkene at lukke Søren Smed ud — „og Kællingen kan han gerne

faa med sig; for hun vil baade bide og slaa," føjede han til, „men du, Albrekt Smed, har at møde her i Morgen og gøre Portene i Stand, og Gud naade dig, om de da ikke bliver saadan, at de kan holdes lukket, naar jeg ønsker det!

Der er Øvrighed i Svendborg, ved du vel, og det er Slaveri paa Livstid at true sin Husbond med Vold!"

Søren og hans unge Kone gik nu hjem til det afbrudte Bryllupsgilde, og den stærke Smed kom sindigt bagefter med Forhammeren paa Nakken.

Skønt han havde sejret denne Gang, var han dog ikke helt glad til Mode; thi det var jo en farlig Sag, han havde indladt sig paa. Vilde Herremanden gøre Alvor af sin Trusel og lade Sagen gaa til Øvrigheden, da saa det ilde ud for ham. Han vilde sikkert blive dømt til Slaveriet — og Øvrigheden kunde man jo ikke sætte sig op imod.

Det var vist bedst at bede Naadigherren om Forladelse og se at faa Sagen afgjort i Mindelighed med en Tur paa Træhesten eller nogle Dage i Hundehullet. Det var dog langt at foretrække for Slaveriet.

Det med Portene var jo kun Galgenfrist, og anderledes kunde Herremanden vel heller ikke mene det. Ja, gøre i Stand, hvad der var gaaet i Stykker, var jo ingen Sag; men hvem kan lukke for Spøgelser og Troldtøj? Han havde jo selv mere end een Gang set og hørt, hvorledes Spøgeriet huserede paa Gaarden baade ved Nat og ved Dag, og han var med alle sine Kræfter dog kun et Menneske og havde hverken lært at hekse eller læse over onde Aander.

Kunde han bare faa fat paa den Bog Cyprianus, som han havde hørt fortælle om; der skulde være Raad for alt muligt og Anvisning paa mange hemmelige Kunster. Der sagdes, at gamle Maren Skrædders havde den; men det skulde nok være farligt for uindviede at læse i den. Det var sagtens ogsaa ugudeligt og syndigt; for den Onde havde vist noget at gøre med den Bog.

Saadan havde Væverens Stine jo en Gang faaet fat paa den omme hos Maren Skrædders, da hun en Dag skulde passe Huset, mens Maren var ude, og da var hele Stuen bleven fuld af sorte Hunde med glorøde Tunger. De sad rundt om Stine og hylede om Aftenen, da Maren kom hjem, og hver Gang Stine vilde holde op med at læse, for de paa hende, saa hun var nødt til at blive ved, mens hun svedte Angstens Sved og var nær ved at dø af Rædsel. Og jo mere hun læste, des flere kom der.

Hvordan Maren fik Hundene fordrevet igen, kunde Stine ikke fortælle; thi hun besvimede og maatte bæres hjem og var syg i mange Uger derefter. Man skulde nok ellers bare læse

tilbage igen, naar man havde læst saadan noget frem, sagdes der.

Det var vist bedst, han gik hen til Maren med det samme; maaske hun vidste Raad.

Saa gik den stærke Smed hen til gamle Maren Skræd-ders i Steden for at gaa til Bryllupsgilde, og det kom han ikke til at fortryde; thi Maren var en „klog" Kone og vidste meget, selv om hun ikke stod i Forhold til den Onde, som mange troede.

Hun havde ogsaa en Bog med hemmelige Raad i. Den lod hun sjældent nogen se, og ingen fik Lov til at læse i den med Marens gode Vilje; thi hun kendte Menneskene og vidste, at de troede hende bedst og frygtede hende mest, jo mere hemmelighedsfuld hun var, og det forstod hun at drage sig til Nytte.

Smeden fortalte nu Maren, hvad der var sket, og at han ikke vidste sine levende Raad med det, som Herremanden for-langte af ham; men Maren sagde, at det skulde han ikke tage sig saa nær. Det gik nok i Orden, naar bare han bar sig klogt ad.

For det første skulde han tage Hængslerne og Laasen fra Døren til St. Annas Kapel og bruge dem til Porten — de laa nok etsteds nede i Smedjen paa Gaarden, og saadanne indviede Ting var gode mod Spøgelser. Saa kunde han ogsaa gerne være lidt ydmyg over for Naadigherren; det kunde jo aldrig skade.

Men forøvrigt havde Maren det bedste Raad til sidst, og det maa vi gætte os til; for det har Smeden aldrig for-talt noget Menneske, og Maren heller ikke. Naar nogen siden spurgte ham om det, plejede han gerne at sige, at det kunde de faa at vide hos den lille, graa Mand med Hovedet under Armen, hvis de en Gang skulde træffe at møde ham.

Næste Morgen tidlig mødte den stærke Smed paa Herre-gaarden og tog fat paa Arbejdet i Smedjen, og i Løbet af Dagen fik han Portene istandsat og forsynet med Beslag fra Døren til det gamle Kapel.

Hen paa Formiddagen kiggede Herremanden ind i Smed-jen, ikke helt dristig ved at komme Smeden nær; men Albrekt Smed hilste ærbødigt paa ham og bad om Forladelse for i Gaar. Han havde handlet i Hidsighed, sagde han, og vilde nu ydmygt bede Naadigherren om at lade det være glemt

og lade Naade gaa for Ret baade for hans og Broderens Vedkommende.

„Lade det være glemt!“ tordnede Herremanden. „Du, som har dræbt min bedste Hund med din Forhammer og nær havde druknet den anden! Dig skulde jeg være naadig imod! Nej, aldrig i Verden, medmindre du kan gøre det, jeg forlangte af dig i Aftes!“

„Hvor kan Naadigherren være saa streng at kræve sligt af et Menneske! Jeg har jo kun lært at smede og ikke at mane eller læse over Spøgelser. — Var det ikke bedre, om Naadigherren lod Præsten hente?“

„Naa, nu er du nok ikke saa stor paa det som i Aftes. Ja, jeg tænkte nok, vi skulde faa dig i Tale igen, lille Albrekt! Men det bliver nu ikke anderledes, end jeg har sagt: Portene i Stand, saa de kan holdes lukket, eller ogsaa gaar Sagen til Øvrigheden! Prøv nu, om du har Kræfter til det, stærke Smed!“

„Siden Naadigherren vil være saa streng, saa skal Portene nok blive gjort i Stand, saa de ikke blæser op hverken for Storm eller Spøgelser; men een Ting maa I saa love mig, og det er, at I fremtidig lader Portene staa aabne for vejfarende Folk, saa de uhindret kan færdes gennem Gaarden som før og ikke skal have nødig at gøre den lange Omvej uden om Engene og hen over Heden.“

„Nej, hør nu Smed, vil du stille din Husbond Betingelser! Saa vid da een Gang for alle, at her paa Gaarden raader jeg, og aldrig skal nogen tvinge mig til at gøre andet, end hvad jeg selv vil!“

„Ja, ja da, saa beder jeg Naadigherren om Forladelse! Men jeg mødte ellers en lille, graa Mand her udenfor Gaarden i Aftes — det var nok ham med Hovedet under Armen. Han bad mig hilse jer og sige, at hvis I ikke gik ind paa den Betingelse, saa vilde det gaa jer ilde. Nu har jeg sagt jer det, og saa kan I jo for Resten gøre, hvad I vil.“

„Naa, du truer mig oven i Købet med Spøgelser! Men saa ræd er jeg dog ikke, at du kan skræmme mig til at lade Portene staa aabne, saa dit Arbejde kunde blive fri for en Prøve; for jeg forstaar jo nok, at det er det, du ønsker. Jeg er heller ikke saa dum, at du kan narre mig, Smed!“

Dermed gik Herremanden, og Smeden gjorde Portene færdige og fik dem hængt op paany; men det blev sent, før Arbejdet var endt.

Nu blev Portene laaset og stænget, og en Times Tid efter, da det var blevet helt mørkt, gik Herremanden ned for at forvisse sig om, at Arbejdet var forsvarligt udført. Men netop som han stod og prøvede Laasen i den østre Port, blev han grebet i Siderne som af et Par Kæmpenæver og løftet

i Vejret til midt paa Porten. Der sad en stærk Jernkrog, som brugtes til at hægte Porten tilbage med, naar den var aaben. Og her blev Naadigherren hængt op, idet Krogen greb ind under Læderbæltet, som han havde om Livet.

Herremanden vred sig som en Orm og vilde raabe om Hjælp; men han sad som i en Skruestikke og kunde hverken komme løs eller skrige. Det var, som om Struben snøredes sammen paa ham, og Tungen nægtede at gøre Tjeneste.

I det samme blev der slaaet tre Slag paa Porten, og en underlig, hul Stemme hviskede: „Ikke et Muk, før Dagen gryr, eller du er Dødsens."

Der hang nu Herremanden midt paa Porten og kunde hverken komme op eller ned, og der fandt Ladefogeden ham om Morgenen mere død end levende. Ved et Par Karles Hjælp fik han ham baaret op og lagt i Seng; men da de trak Klæderne af ham, saa de paa hver Side af Kroppen fem blaa Mærker som af en stor Haand med vældige Fingre, og de kunde da nok vide, hvem Naadigherren havde været i Lag med. Det var jo tydeligt nok den Onde selv eller en af hans Hjælpere.

Længe laa Herremanden syg efter den Tur og blev egentlig aldrig rigtigt Menneske mere. Da han kom sig saa vidt, at han atter kunde begynde at tænke paa Gaardens Anliggender, befalede han, at Portene for Fremtiden ikke maatte lukkes, hverken Dag eller Nat, og at vejfarende Folk skulde have Lov til uhindret at færdes gennem Gaarden paa alle Døgnets Tider. Selv kom han aldrig mere i Porten efter Mørkets Frembrud, og var han ude nogensteds, vilde han altid hjem, mens det var Dag. Sjældent saas han ude, og af den før saa haarde og strenge Herremand var der kun en vaklende og ræd Stakkel tilbage.

Det var da ikke saa underligt, at Troen paa Spøgeriet greb om sig med fornyet Kraft mellem Gaardens og Sognets Folk, og at ingen uden den mest tvingende Nødvendighed dristede sig til at færdes gennem Gaarden ved Nattetider.

Fortællingen om den stærke Smed, der tvang Herremanden til at udlevere Broderen og hans Brud og til at aabne Gaarden for vejfarende, har holdt sig i Familien indtil vore Dage, medens den onde Herremands Navn for længst er glemt, og hans Slægt ikke mere findes paa den gamle Gaard.

Den grønne Gud.

Fortælling af **Axel Holm.**

Tegninger af Alexander Svedstrup.

„Gullasch,“ sagde Skipper Bojsen og spyttede i en flot Bue ud over Lønningen, „det er allenfals hurtigere end at sejle med Pærer fra Faaborg. Det skal ogsaa være godt at købe en gammel Plimsoller, laste den med Props og sejle den over Nordsøen i den mørke Tid. Min Nabo derhjemme i Marstal vilde være bleven en holden Mand paa den Vis, hvis ikke en U-Baad havde sendt ham op at navigere mellem Skyerne — men siden vi taler om at lave Penge, saa har jeg kendt en Styrmand, som blev rig af at agere Portør for et grinende kinesisk Gudebillede med grønt Ansigt og forgyldte Horn i Panden.

Han hed Lauritzen og kom om Bord til mig i Honkong, lige efter at jeg havde faaet „Hainan“ at føre, og han kom som en frelsende Lodsbaad, naar man er inde paa en Lægerval med Bestikket i Kludder. H-Kompagniets Skibe gik den Gang under fransk Flag i fast Rute Honkong—Haihon—Pakhoj—Haiphong. Gul Feber havde ryddet op mellem dets Officerer, saa jeg var bleven Kaptajn i en ung Alder, uagtet jeg var Dansk. Paa den Tid havde Franskmændene besat Kwan-tsou-van i Sydkina, og Regeringen gav H-Kompagniet en høj Subvention for at anløbe den nye Koloni en Gang om Maaneden.

Det var Kaptajn Honoré med „Hupé“, som plejede at tage den Tur, men en skønne Dag gaar han hen og sætter „Hupé“ paa Sydvestpynten af Leichanhalvøen. Det var Held i Uheld, for da Taagen lettede, saa han, at der var Rocks baade om Bagbord og om Styrbord, men han selv stod fast paa Banken, det eneste Sted, der er Sand paa de Kanter. Naa, han fik Storbaaden af Sted til Hai-hon paa Hainan for at telegrafere efter Bjergningsselskabet, og de kom fra Honkong med to Dampere og slæbte ham af Grunden; men Skade havde han taget alligevel, og da han kom til Honkong, maatte han i Dok. Jeg fik saa Ordre til at anløbe Kwan-tsou-van og lod en Sampan

færge mig over til Kaptajn Honoré for at laane Kortet over Indsejlingen til Kwan-tsou-van.

Men nu var det mig, der løb paa Grund. Ikke Tale om, at Honoré vilde udlevere Kortet. De franske Autoriteter havde betroet ham personlig dette Kort; Kwan-tsou-van var en fransk Flaadestation, han forraadte ikke militære Hemmeligheder til en Udlænding og mere af samme Tønde. Det var lige akkurat, at jeg kunde faa Lov til at kaste et Blik paa Kortet. Det viste et bugtet Løb mellem klippefulde Bredder; man skulde tage Pejling af et gammelt Afgudstempel, et Par nyrejste primitive Sømærker, og saa var der et Par Klokkebøjer, og jeg ved ikke hvad. Naa, jeg parlamenterede med Franskmanden, men fik ikke andet af ham end to Whiskysodaer og en Masse Talemaader, som Franskmænd altid har Lasten fuld af, og tog saa til sidst i Land at tale med Mæglerne. De erklærede kort og godt, at Kwan-tsou-van skulde anløbes, kunde jeg ikke gaa ind uden Kort, var der jo den Udvej, at jeg meldte mig syg og lod min første Styrmand føre Skibet denne Tur. Han vilde nok faa Kortet, han var en gammel, prøvet Styrmand, født Franskmand.

„Og dør af Opium,“ sagde jeg, „nej Tak, saa gaar jeg ind paa Loddet, om jeg saa skal sætte Skuden til.“ Dermed kovendte jeg og satte Kurs ad Havnen til. „Naa, der har vi Landet“ — tænkte jeg — „det er et helt Komplot;“ for det havde jo vakt lidt Misstemning blandt H-Kompagniets Funktionærer, at en ung Dansker var avanceret forbi en Franskmand, der havde sejlet med H-Baadene i en halv Snes Aar. Det var Opiummets Skyld. Saa snart han havde Frivagt, tørnede han ind i sit Lukaf og fik Fyr paa en Pibe, og saa eksisterede Verden ikke for ham i de næste fire Timer, mens han drømte om Palmeskove og dejlige Piger.

Men det var Lauritzen; og nu er det bedst, vi sætter Kursen lige paa ham. Det gjorde jeg ogsaa den Dag, for da jeg kom ned til min Baad for at gaa om Bord, stod der en rask ung Fyr i hvidt Flonels og blaat Silkeslips og snakkede med Folkene, og saa foretager han en halv Vending og spørger paa godt Dansk: „Er det Kap'n Bojsen?“

„Vel mødt, Landsmand,“ siger jeg, og det lysnede ligesom lidt i Humøret, for naar man hører det danske

Sprog derude, virker det altid som en Solstraale gennem tykke Skyer. Naa, vi passiarede lidt og fandt ud af, at vi var fra samme Navigationsskole og havde fælles Bekendte. Saa inviterede jeg ham om Bord i „Hainan", vi besaa hende fra for til agter, og Lauritzen var saa munter og oplivende, at jeg næsten glemte at bande over min første

Styrmand, der laa bevidstløs i sit Lukaf. Lauritzen spiste til Middag med mig og omsider tonede han Flag og fortalte, at han havde opsøgt mig med Vilje, fordi han gerne vilde med til Kwan-tsou-van. Nu er denne yndige franske Koloni mellem os sagt et Hundehul, hvor ingen tager hen for sin Fornøjelse, saa jeg begyndte jo at lodde for at finde Meningen, og saa fik jeg da at vide, at der var noget med et Pigebarn . . .

„Kærlighed gør opfindsom,“ siger man, og jeg husker nok, at Katinka var et rent Geni til at finde paa Historier at binde hendes gamle paa Ærmet, dengang hun havde mig i Kikkerten, og vi gik til Dans sammen, uden at de gamle vidste det. Jeg sagde da til Lauritzen, at hvis han kunde finde paa, hvorledes jeg skulde finde ind til Kwan-tsou-van, vilde jeg tage ham med som første Styrmand — og saa viste jeg, ham hvor Landet laa i den Sag.

Hvad gør Lauritzen, tror De — han laaner Jollen og lader sig ro lige over til „Hupé“, hvor han præsenterer sig for Honoré som den nye Styrmand paa „Hainan“ — den gamle Styrmand er sendt i Land, fortæller han, halvdød af Opium — og nu vilde han og jeg føre Damperen ind til Kwan-tsou-van paa Loddet. Jeg tænker mig, at han har bildt Honoré ind, at han var Franskmand, for han talte Sproget saadan, som man kun kan tale et Lands Sprog, naar man har vekslet Tanker med en af dets Damer, som man er forelsket i. Jeg kunde nævne Eksempler, men det vilde bringe mig for meget ud af Kurs . . .

Inden Aften stillede Lauritzen i Kahytten med en Skitse af det grimme Indløb, udført med Blyant i en Lommebog.

„Jeg fik ham lokket til at komme frem med Kortet, blot for at vise, hvor umuligt det vilde være at gaa ind paa Loddet og Hukommelsen, men jeg husker godt, og De husker vel ogsaa, hvad De lovede mig, Kap’n Bojsen,“ sagde han.

„Tror De, vi kan løbe ind paa det der?“ spurgte jeg kritisk.

„En dansk Navigatør stikker ikke op for nogen Franskmand,“ siger han, „og vi er to,“ saa maatte jeg jo sende den gamle Opiummer fra Borde.

Lauritzen var en munter Skibsfælle, og saa var han Dansk. Blandt Passagererne var en vis Monsieur Perigord, en guldbroderet Neger fra Mauritius, som var paa Vej til Kwan-tsou-van, hvor han var bleven udnævnt til Havnefoged, fordi han var den eneste Ansøger. Han var umaadelig vigtig, bedste Kahyt selvfølgelig, megen Opvartning — „kan han rubbe sig chap-chap, fordømte Kineserboy“, og saa videre i den Dur; thi naar en sort faar trekantet Hat, Paradekaarde og Tresser for og bag, tror han mindst, at han er Admiral.

„Vel, Kap’n, har De drikkelig Vin om Bord?“ spurgte

den sorte Embedsmand den første Gang, han viste sig ved table d'hôte.

„Giv ham en Kokosnød," lød Lauritzens Stemme paa Dansk, „den Sort har han bedst Forstand paa." Det kneb for mig at bevare Alvoren og sende Stewarten efter en Flaske af de dyreste.

Uden synderlige Hændelser fandt vi da en skønne Eftermiddag Klokkebøjen, som betegnede Indløbet; saa gik vi i Tusmørket gennem Indløbet, vi kunde lige skimte Afgudstemplet og Mærkerne, der tegnede sig som mørke Silhuetter mod Himmelen. Monsieur Perigord var kommen op paa Broen og fik en hvas Ordre til „ikke at tale til Manden ved Roret". Saa stillede han sig i Napoleons-Positur med to af sine fede Fingre mellem 2den og 3die Vesteknap og Næsen i Vejret. Saaledes holdt Monsieur Havnefogden sit Indtog paa Inderreden, desværre uset, thi Mørket var faldet paa, da vi naaede ind. En Dampers Ankomst paa den Tid af Døgnet var noget saa uhørt, at Garnisonen blev alarmeret, og en Torpedobaad løb ud til os, satte Vagt om Bord og tog Styrmanden og mig med i Land. Vi blev ført til den kommanderende Officer og underkastet et formeligt Forhør om, hvorledes vi ved Nattetid og uden Kort var gaaet gennem et Løb, der fordum havde ført til et af de sydkinesiske Piraters mange Smuthuller. Heldigvis viste det sig, at Officeren og Lauritzen kendte hinanden, det jævnede for Forstaaelsen.

„Det kunde ingen af de franske Officerer have gjort Dem efter," sagde Major Delaroche og indbød os til Souper i hans Hjem; da han der præsenterede os for sin Søster, kunde jeg med et halvt Øje se, hvad det var, som trak Lauritzen ad denne Kant.

Hun hed for Resten Michella — det er saa meget som Mikkeline paa Dansk, men klinger ligesom lidt flottere. Hun og Broderen var forældreløse, af god Familie og ret uformuende, ellers havde de næppe taget ud sammen til Østen. Lauritzen havde været Styrmand paa den Damper, som bragte Kaptajn Delaroche og Søster til Tonkin, der havde det unge Par truffet hinanden, og hun har formodentlig fundet, at han saa flottere ud end hendes egne Landsmænd. Hun saa for Resten ogsaa ganske godt ud — naa, dem om det; de var himmelglade ved at faa hinanden til Bords, mens Broderen underholdt mig.

„Bare vi kunde komme paa den rette Fod med Befolkningen her omkring,“ sagde han. „Vi lever som i en belejret By. Ti Minutters Gang fra Barakkerne ligger en stor Landsby. Vi kan høre Hanerne gale og Svinene skrige, men ikke Tale om, at de vil sælge os et Æg, endsige en Høne eller en Gris. Alting maa vi have ad Søvejen udefra. Kinesernes passive Modstand er værre end den aktive.“

„Har De mærket noget til den?“ spurgte jeg.

„Om vi har — det hele var ikke andet end en Piratrede, og da det rygtedes, at vi havde forpagtet Distriktet her af Kina, blev der Oprør, og den første Landsætning af Tropper skete under Dækning af Flaadens Kanoner. Oprørerne var væbnet med Buer, Pile og lange Knive, saadan som De ser i Vaabendekorationen der paa Væggen — desuden bar de Skjolde af Oksehud og blev meget forbavsede over, at vore Kugler gik igennem. Et klogt Hoved fandt da paa at lave Metalskjolde af gamle Petroleumsdunke, da de heller ikke duede, opgav man at kæmpe med blanke Vaaben. I det Sted har man omgivet os med en usynlig Mur, der er ingen, som vil have med os at gøre. Selv Kulier maa hidføres fra Honkong.“

„Naa ja,“ sagde jeg, „Pladsen er vel blot en Kulstation.“

„Der er frugtbart Land her omkring, og der kan tjenes Penge paa Handel med de indfødte, blot man faar begyndt. Guvernøren har lovet en Præmie til den, der gør den første Forretning med Kineserne.“

Jeg lagde Mærke til, at Officeren ikke syntes om Forstaaelsen mellem hans Søster og Styrmanden; rimeligvis for at forhindre en tête à tête foreslog han os efter Bordet at gaa op til Landsbyen og se paa Kinesernes Nytaarsfest, som netop faldt den Aften.

„Vi risikerer vel en Kniv i Halsen,“ sagde jeg; men Majoren mente, der var ingen Fare, og saa spadserede vi derop i Maaneskin. Naa, vi kom op paa Landsbyens Torv, der ikke var større end Kultorvet i København, men i Øjeblikket opfyldt af en Masse gule med lange Piske. De afbrændte Fyrværkeri i eet væk; „Kinesere“ futtede og knaldede, bengalske Blus kastede farvede Lysskær hen over Pladsen, og Luften var tung af Krudtrøg. Midt paa Torvet stod et nederdrægtig grimt, rødt og blaat Gudebillede, omgivet af osende Røgelsepinde. Foran det stod en Bære-

stol med grønne Silkegardiner, og i den sad en mindre Afgud med grønt Ansigt og forgyldte Horn. En Gang imellem løb to Mand hen, løftede Bærestolen op og rendte en Gang Torvet rundt for fuld Damp; saa satte de Guden igen og vedblev med deres Fyrværkeri og lavede Spektakel med Skralder og store Gongonger. Os tog de ingen Notits af.

Tæt ved os stod en gammel Kineser med en lang Pisk, der var gjort længere med blaa Silkebaand; han havde Silkeklæder, Hornbriller paa Næsen, og saa saa ærværdig ud, at der skulde en Mand med Lauritzens Humør til at gribe ham i Silkekraven og trænge ham frem til Portechaisen. Men før vi andre saa os om, rendte Styrmanden og den gamle Kineser med den grønne Dæmon. Slaget paa Lauritzens Kappe flagrede som et Par mørke Vinger, og den gamle Kinesers Pisk vajede agterud som en Vimpel.

„Gaar dette godt?“ hviskede jeg.

„Det vil vise sig,“ sagde Officeren og listede Haanden ned til Sabelfæstet.

Der skete imidlertid intet, og da vi til sidst blev kede af Spektaklet og Fyrværkeriet, gik vi tilbage, og vi Søfolk tog om Bord.

Næste Morgen stod Lauritzen og jeg inde paa Kajen og morede os over Havnefoged Perigord, som allerede havde faaet indrettet sig et Havnekontor, der lignede et Kagekonehus. Den sorte Embedsmand beklagede, at han ikke kunde inviterere os indenfor, han var desværre ikke i Orden; hele Bohavet bestod af en stor Pakkasse til Bord og to mindre til Stole for Hr. Havnefogden og hans kinesiske Skriver, overfor hvem han optraadte med stor Værdighed. Da kom nogle Kinesere gaaende, en af dem bukkede og spurgte paa Pidginmaalet, om han havde den Ære at tale med Hr. Lao-li-tsing.

„Det er mig,“ sagde Styrmanden smilende over den kinesiske Fordrejning af Lauritzen.

Kineseren fortalte, at han var Tolk for Hr. Feng-lang, der gerne vilde hilse paa Hr. Lao-li-tsing. Til sin store Forundring genkendte Lauritzen den værdige Kineser fra Nytaarsfesten og trykkede hans Haand. Gennem Tolken forklarede nu den gamle, at Litteraterne havde indbildt Folk, at de fremmede foragtede Guderne, derfor vilde man ikke handle med dem. Men nu havde man set, at en af „de rødhaarede“ viste Guderne skyldig Ærbødighed, med ham var der altsaa ikke noget i Vejen for at handle, derfor vilde Feng-lang gerne tilbyde sin Tjeneste som „Komprador“ eller Mellemmand.

Lauritzen takkede meget, men undskyldte sig, han var ikke Købmand og manglede baade Kapital og Erfaring.

Det gjorde ikke noget, forsikrede Tolken, Hr. Feng-

lang havde begge Dele; der laa Bjerge af Sølv og „Cash“ og ventede paa den hvide Gudeærer, blot han vilde sætte sit Navn under den Kontrakt, som Tolken nu vilde gøre sig den Ære at oplæse.

Lauritzen kløede sig bag Øret og vidste ikke rigtig, om det var Spøg eller Alvor, men jeg sagde til ham, at han havde skudt Papegøjen og, inden Aaret var omme,

Før vi saa os om, rendte Styrmanden og den gamle Kineser med den grønne Dæmon.

kunde gifte sig med Frøken Delaroche. Saa skrev han under, den sorte Havnefoged og jeg var Vidner, og nu har han den største Forretning i Kwan-tsou-van, er for længst gift med sin Michella og holder baade Lystkutter og Fuldblodsheste. Hans Komprador, Hr. Feng-lang, er bleven saa fed og saa fin, at han ikke mere kan gaa paa sine Ben, men lader sig transportere i silkebetrukken Bærestol ligesom den grønne Gud.

Gamle Maren.

Gamle Maren ejede ude i Hedens Ensomhed et Hus med Jord til en Ko, men nu var hun lige tæt ved de 80 Aar, og saa maatte hun paa Grund af Alderdom sælge Huset derude paa Heden. Hun flyttede saa ind til Landsbyen og købte sig et Hus med en lille Toft til; men her kunde hun ikke holde nogen Ko, og saa vidste hun aldrig, hvad hun skulde gribe til for at faa Mælk i Huset.

Folk i Landsbyen sagde, at hun kunde købe Mælk paa Mejeriet, men det turde gamle Maren nu ikke indlade sig paa, for hun havde set, hvordan de behandlede Mælken der. Folk fortalte hende om Mejeristen og Centrifugen m. m. Men Maren, der var lidt tunghør, gav til Svar: „Meje-Risten og Søren Fugen, de Folk kender a jo ikke noget til."

For dog at lære disse „Folk" lidt at kende gik saa Maren en Dag ind i det rygende og snurrende Mejeri; her saa hun det forunderligste, hun havde set i de 80 Aar, hun havde levet, alt snurrede og prustede, saa gamle Maren blev næsten helt ræd derved. Hun listede sig dog hen til en Pige, det var Mejersken, og spurgte: „Kan a kom te aa snak med ham, di kalder æ Meje-Rist?" Der var saadan en Støj i Mejeriet, at Pigen ikke kunde høre, hvad gamle Maren spurgte om. Mejersken gav et Nik med Hovedet og pegede paa et stort Kar med hvælvet Kobberbund i. „Er det æ Meje-Rist?" udbrød Maren, „aa den Imsterrigems der, er det maaske Søren Fugen?" spurgte Maren igen. Mejersken havde overmaade travlt, hun blot nikkede.

Nu havde gamle Maren baade hørt og set Søren Fugen og æ Meje-Rist, og da et Rør i samme Nu begyndte at hvæse saa uhyggeligt i hendes umiddelbare Nærhed, blev hun helt bange og sagde med høj Stemme: „Ja, a kom for aa kyeb noget Mjelk, men den Slaw, der først ær gawwen igjemmel æ Meje-Rist og sien igjemmel Søren Fugen, den skal a dog et ha nøj aa, i Muen (Morgen) gaar a te Sanderup aa kyeber mæ en Ged, Faawal!"

Ved S.

Mistelten og Sagnene om den.

Af Dr. H. T. Manicus.

En dekorativ Plante, som i de senere Aar anvendes meget til Julefesten, er Mistelten med sit gaffelformige Løv og de smukke Bær, lysegrønne med hvidlige Aarer. Den har fundet saa hyppig Anvendelse til Julen, dels paa Grund af sin Ejendommelighed og Ynde, og dels fordi den gaffelformede Forgrening minder om en Del af et liggende Kors, det saakaldte Andreas Kors.

Dekorativt anvendes den paa mange Maader: paa en snehvid Dug, ved Skilderier, og ophængt under Lysekronen eller i en Krog ved Hjælp af et højrødt Silkebaand. Ofte sættes den ogsaa i Forbindelse med en irretgrøn Juleklokke eller med en forsølvet eller forgyldt Hestesko. Grene af Mistelten kan anvendes alene eller sammen med andre Julevækster som Kristtorn, Juleroser eller Julestjernen:

„Mistelten pranger med hvidgrønne Bær;
skærmet af Løvtagets talrige Hær
vokser den oftest i Skjul.
Dog — den ses jo ved festlig Dans,
og ved talrige Kærters Glans
smykker den Bordet til Jul."

Mistelten er som vildtvoksende en Sjældenhed i den danske Flora. Det er en Snylteplante, som er funden paa et Æbletræ ved Knudshoved ved Vordingborg, paa en Pil ved Strøby i Køge-Egnen, og snyltende paa Lind er den funden i Sydsjælland og paa Lolland. I Husum i Slesvig fandtes den paa et Pæretræ. I botaniske Haver findes den indpodet, især paa Æbletræer. Af Mistelten kender man i det hele taget 30 forskellige Arter i Europa, Asien, Afrika og Australien. Den sædvanlige Mistelten er funden snyltende paa over 50 forskellige Træer, paa Poppel, Birk, Hassel, Gran, Eg og Røn. Særlig hyppig optræder Mistelten i Normandiet og i det sydlige England, og ved Juletid gaar der hele Jernbanetog med Mistelten til Havnebyer, hvor Skibsfarten besørger dem videre omkring. Hvor Mistelten vokser vildt i Skove, har man lagt Mærke til, at Hjorte gerne fortærer dem. I Syden dyrkes Mistelten f. Eks. ved Nizza og ved Rivieraen i Mængde og sendes ved Juletid Nord paa.

Mistelten er kendt fra de tidligste Tider, og der knytter sig mange smukke Sagn til denne Plante. Den omtales i den nordiske Mytologi i Vølvens Spaadom: „Vesten for Valhal staar det unge Træ Mistelten". Hos de keltiske Folkeslag blev Mistelten ved Juletid nedskaaret af Træet under højtidelige Ceremonier: En pragtfuld Vogn kom kørende, forspændt med hvide Heste, og paa Vognen sad en Druide, en ung Præstinde, i en hvid Klædning. Hun stod da ud af Vognen, steg op i Træet, hvor Mistelten groede, og afskar den med en Kniv af Guld, medens Folket istemte Højtidssangen. Præsterne beredte derpaa et Offermaaltid under Træet, og derefter fremførtes to hvide Tyre, som blev ofret under dæmpet Sang og Bønner om Lykke for det kommende Aar.

I Digtekunsten, i Mytologien og i Sagnet har Mistelten fra de tidligste Tider spillet en Rolle som „Tryllegren": Æneas maa forskaffe sig det „gyldne Ris" for at kunne besøge Underverdenen, hvis Døre lukkede sig op ved Berøring med Tryllegrenen. Ligeledes aabner Merkur (Hermes) Underverdenens Porte ved Hjælp af det gyldne Ris. Digteren Homér omtaler, at det gyldne Ris skænker Rigdom og kan dysse i Søvn. Odin (Wotan) sænker ved Hjælp af det gyldne Ris Brynhilde og Naturen i den dybe Vintersøvn, indtil Siegfried (Foraarssolen) atter vækker det slumrende til Live igen. Den blinde Hødur (Vinterguden) dræber Baldur (Solguden) med en Pil dannet af Misteltenen, thi det var den eneste Plante, som Gudinden Frigga havde forglemt at tage i Ed om ikke at skade Baldur. Iøvrigt betragtedes Mistelten ogsaa som et Symbol paa den genoplivende Kraft.

Sagnet fortæller endvidere, at naar Mistelten findes snyltende paa en Hassel, da findes der under denne Busk Skatte af Guld og Sølv skjult i Jorden. Hvis man laver et Halsbaand af Misteltenens Bær, indfattet i Sølv, og hænger det om et Barns Hals, da beskytter dette Halsbaand mod Hekseri og faldende Syge. Lægges en Mistelten paa det nyfødte Barns Vugge, da vil det bringe Barnet Lykke, og findes Mistelten i Nærheden af et Hus, vil den beskærme Huset mod Ildsvaade og Lynnedslag. Sagnet tillægger i det hele taget Mistelten beskærmende Egenskaber, og i det Træ, hvor den vokser, slaar Lynet aldrig ned. Naar man Juleaften hænger en Gren af Mistelten paa et Frugttræ, bevirker det, at Træet vil bringe en rig Høst.

I England er det Skik til Julen at ophænge en Gren af Mistelten under Lysekronen, og naar Ungdommen danser, er det tilladt Herren at kysse sin Dame, men kun hvis det lykkes ham at drage hende ind under Misteltenen. Til denne spøgefulde

Dans benyttes som oftest et kendt Musikstykke, kaldet „The Washington post". Nytaarsdag er det Skik flere Steder i Frankrig, at Børn, smykket i deres bedste Dragt, banker paa Døren hos Folk, idet Børnene har en Mistelten i Haanden, synger en Sang og ønsker Familien et godt og glædeligt Nytaar.

Datteren: „Baron Staalhjelm siger, du har snydt ham for 400,000 Kr."

Faderen: „Hvor kan det falde den Slyngel ind, jeg har jo aldrig haft noget med ham at gøre!"

Datteren: „Jo, du gav ham Afslag, da han friede til mig."

Benaadet.

Fortælling af **Axel Moe.**

Med Tegning af Luplau Janssen.

Den svenske Hærledelse var bleven i høj Grad opskræmt i Juli 1814, da Kronprins Karl Johan stod i Færd med at erobre Norge.

Hele Planen til dette Felttog var nemlig bleven stjaalet fra Hovedkvarteret.

Man kom hurtig paa det rene med, at Tyven var en norskfødt Soldat, Knud Nordgaarden, der havde været straffet flere Gange i Tjenesten, og som samtidig med Tyveriet af de vigtige Papirer havde stjaalet nogle Penge og Værdisager tilhørende Kronprinsen og Staben.

Man fik ogsaa hurtig Vished for, at han var undsluppen den svenske Øvrighed og paa Vej til Amerika med et Sejlskib, der hed Neptun; men inden man fik stoppet Fartøjet, kom der Efterretning om, at det var fundet drivende i Nordsøen som synkefærdigt Vrag, og at alt tydede paa, at alle om Bord var omkommet.

Men det var jo højst sandsynligt, at Tyven havde skilt sig ved Papirerne, inden han forlod Sverige, maaske solgt dem. Derfor blev alt Politi alarmeret, og Grænsens Bevogtning skærpet, selv efter at det var fastslaaet, at Forbryderen foreløbig var udenfor Øvrighedens Rækkevidde.

Man indsaa endvidere, at man havde forsømt sit eget Spionvæsen, og det overdroges Oberst Wreden at organisere det saa hurtigt som muligt.

Hvad det især gjaldt, var at skaffe sig Underretning om den norske Hærs Størrelse og Opstilling, og til dette Hverv anbefalede Obersten sin Slægtning, Løjtnant, Baron Gøsta Adlerkrona, som havde udmærket sig under de allieredes Felttog mod Napoleon og fremdeles længtes efter at udmærke sig.

Imedens laa den unge Løjtnant med sin Afdeling paa Forpost ved Grænsen af Norge.

Han var en elegant og smuk, ung Mand, en ung Helt, opfyldt af Ildhu for sin vordende Konge, Marskalken fra

den vidunderlige Napoleons Krige, der nu kastede Glans over den svenske Hær.

Men naar han saa mod Granskovene og Birkelundene, der skød sig ind i Granernes Mørke med hvide, fine Stammer og blankt Løv, der skjalv i Soldalingens blide Luftning, og tænkte paa Norge, som laa bagved og skulde erobres, udpint af en lang Krig, og paa, at det var hendes Fædreland, Karen Borgens, som al hans Hu stod til, da forbandede han for første Gang Krigen.

Den unge norske Skønhed var Datter af Oberst Borgen, hvis prægtige Herresæde „Borg“ laa faa Mil indenfor Grænsen paa den anden Side af Glommen og sagdes at rumme den norske Hærs Hovedkvarter.

Og Løjtnant Adlerkrona havde lært hende at kende i Stockholm, hvor hun nu paa andet Aar var Selskabsdame hos en gammel Slægtning af ham, Enkegrevinde Ørnhjelm.

Karen Borgen var en lille fin, blond Kvinde. Hun nød en vis Navnkundighed i Selskabskredsene i den svenske Hovedstad paa Grund af sin Fædrelandskærlighed, som hun aldrig lagde Skjul paa. Men skønt den unge Baron undertiden fandt Ytringsformerne for hendes Nationalfølelse lidt overdrevne, var det dog endt med, at ogsaa han havde fattet en vis Grad af Kærlighed for hendes Land. Birkeskoven, som skar sig ind i Granskoven, lignede hende, alt det „vakre“ i Solnedgangen lignede hende. Lig en saadan Kvinde laa det norske Folk, lille og svagt og skælvede nu under Krigens Ørneklo!

Men hvor meget end dette Felttog var ham imod, saa udøvede dog Krigen fremdeles sit Trylleri over ham. Han maatte følge, hvor Kronprinsen gik i Spidsen. Han maatte storme frem, hvor Marskalk Bernadotte viste Retningen med Sablen og tordnede sit „Fremad“!

Det var Aften, og Regn havde afløst Dagens Solskin. Dens Plasken lød ustandseligt og ensformigt. Adlerkrona havde kastet sig paa Halmlejet i den Brændehuggerhytte i Skoven, hvor han havde Kvarter; men det var ham ikke muligt at falde i Søvn.

Endelig faldt dog de trætte Øjenlaag til; da blev han vækket ved, at nogen traadte ind til ham, og i Hyttens Halvmørke skelnede han tre Personer.

Adlerkrona stod op og saa, at det var de to Vagt-

poster henne fra Grænseskoven, som holdt en ung Knøs imellem sig.

„Melder Hr. Løjtnanten, at Fyren her, som taler Norsk, vilde snige sig forbi os i Mørket. Vi tror sikkert, at han er en Spion,“ sagde den ene af Soldaterne.

Baronen tog en Brand fra Ildstedet og holdt den op foran Arrestanten for bedre at se, hvem det var, hans Folk havde grebet.

Han saa ind i et fint, blegt Aasyn omgivet af gyldne Lokker, der tittede frem under Knøsens bredskyggede Hat. Et Par store, taarevædede Øjne stirrede forskrækkede ind i hans.

Og disse Øjne kendte han! Kun med Møje lykkedes det ham at skjule det Sindsoprør, han med eet var kommen i.

„Karen —,“ mumlede han utydeligt.

„Gaa paa Post igen,“ befalede han Soldaterne. „Jeg skal selv tage mig af Arrestanten.“

Vagten lystrede og gik bort.

De to var ene.

„Er De paa Flugt i denne Forklædning?“

„Ja.“

„Det havde De ikke haft nødig. Grevinden kunde med Lethed have skaffet Dem et Pas, ja kørt Dem lige til „Borg“, det er jeg vis paa. Men De har ikke ønsket det?“

„Nej.“

„Hvad kan jeg gøre for Dem?“

„Lade mig passere “

„Frøken Karen, skal vi skilles saaledes?“

„Krigen — — —,“ hun kæmpede med Graaden — „De er bleven mit Lands Fjende, Baron Gøsta.“

„Men er det da min Skyld?“

„Deres Skyld? — Aa, I Svenskere er saa daarede af Karl Johan, at I glemmer, at Folket paa den anden Side af „Kjølen“ *) er eders Brødre.“

„Det glemmer vi ikke; men vore Brødre er med eet bleven genstridige. De vil ikke bøje sig for Stormagternes Vilje, saaledes som den ytrede sig i Kielerfreden, og vi maa da tvinge Nordmændene til Fornuft, til at bøje sig

---

*) Grænsefjældene.

for os, som Stormagterne har gjort til deres Herre. Norge skal tilhøre Sverige.“

Den unge Pige rystede energisk paa Hovedet.

„De er daaret af den franske Eventyrer! — Det norske Folk er løst fra sin Ed til Kong Frederik af Danmark og har derpaa valgt sig Norges Statholder, Prins Christian Frederik, til Konge paa samme Maade, som det svenske Folk havde valgt sin. Det er en Ret, som Gud har givet Nationerne, en hellig, ukrænkelig Ret, og før vil det norske Folk udryddes af Jordens Overflade, før det vil give Slip paa den. — Men det er til ingen Nytte,“ endte Karen Borgen ophidset — „at vi taler længer med hinanden. Vi kan ikke være andet end Fjender, og De har blot at gøre Deres Pligt.“

„Karen —!“ han greb hendes Haand.

Den unge Pige bøjede med eet Hovedet og blev bleg.

„Har De glemt alle vore lykkelige Minder? Har De glemt, at De lovede at ville vente paa mig, indtil jeg havde vundet saa mange krigerske Laurbær, at jeg kunde nyde Livslykken ved Deres Side uforstyrret? — Har De glemt det?“

Karen Borgen løftede Hovedet og saa ham ind i Ansigtet.

„Nej, men,“ tilføjede hun og rev sig løs fra ham, „jeg skylder mit Fædreland at ofre alt — alt paa dets Alter, og derfor er vi Fjender, og jeg beder Dem kun om hurtigst muligt at gøre Deres Pligt.“

„Og jeg,“ sagde Baronen i en bitter Tone, „maa staa paa mit Lands Ret, som Stormagterne har givet Sverige til Løn for dets mange og store Ofre, og saa faar vore Veje skilles. Nu skal jeg følge Dem til Grænsen.“

„Vil De lade mig passere?“

„Ja, naturligvis.“

„Naar vi er Fjender?“

„Ja, Frøken, jeg finder Dem ufarlig for mit Land.“

„Godt, som De vil.“

Han bukkede og gik foran ud af Hytten, medens hun tavs fulgte efter.

Da de kom til Vagtposterne, sagde han roligt: „Kan passere.“

Hun nølede og saa paa ham. „De husker, vi er Fjender,“ sagde hun.

Han bed sig i Læben uden at svare, bukkede med Haanden til Felthuen og saa hende ilsomt løbe ind i Grænseskoven og forsvinde i den.

Tungt faldt hans Haand ned, langsomt og med bøjet Hoved vendte han tilbage til sit Kvarter.

Der stod nogen og ventede paa ham udenfor Hytten. Det var hans Kaptajn.

„De bliver afløst i Aften, Adlerkrona," sagde han, „Oberst Wreden har anbefalet Dem til Kronprinsen som den dygtigste, han kendte, til at udføre et farligt Hverv, som hemmeligholdes."

„Det er godt, Hr. Kaptajn." Baronen følte det som en Lettelse at tvinges til at tænke paa noget andet end sine egne Sorger.

„Kender De for Resten ikke en norsk Dame, Frøken Borgen, som har været Selskabsdame hos Grevinde Ørnhjelm?" spurgte Kaptajnen, idet de traadte ind i Hytten sammen.

„Jo — hvorfor?"

„Man har fundet et aabent Brev i hendes Værelse hos Grevinden i Stockholm. Det er undertegnet Knud Nordgaarden, og deri staar, at han, der er Søn af en af hendes Faders Husmænd, beder hende bringe Oberst Borgen de Papirer, han har vedlagt Brevet, og som er den svenske Felttogsplan, han har taget i vort Hovedkvarter. Hvad synes De? — og den unge Dame er forsvunden, sporløst!"

„Jeg synes, det er en mærkværdig Historie — jeg har ondt ved at tro paa den — hvis det ikke var Kaptajnen, der meddelte mig den, saa — —," Baronen havde talt med tykt Mæle og vendte Hovedet bort fra sin Chef.

Nu forstod han Karens Iver for at fastslaa, at de var Fjender!

— — —

Den norske Hær havde for en Del taget Opstilling langs Glommens vestre Bred, og her stødte Adlerkrona paa den.

Nu var alle hans Tanker optaget af at udføre det Hverv, Kronprinsen og Oberst Wreden havde overdraget ham, at skaffe hurtige og udførlige Oplysninger om Fjenden. Det gjaldt blot om at komme indenfor Forpostkæden, saa vilde han omtrent være sikker, for de Svenskere, der boede i Norge, var ikke blevet udvist.

Hidtil havde der i det hele taget ikke hersket noget fjendtligt Forhold mellem de to Folk. Undertiden havde Samfærdslen været tillidsfuld som under den dybeste Fred. De norske Vagtposter syntes heller ikke meget aarvaagne, og ved Midnat, da Himlen var bleven overskyet, vovede Adlerkrona at svømme over Elven, hvor dens Vandstand var ringe, og Skovene paa Bredderne kastede Skygger over den.

Forsøget lykkedes, og han naaede indenfor Nordmændenes Forpostkæde uden at blive opdaget.

Baronen var forklædt som tysk Turist, bar Slængkappe og blaa Briller og havde forsynet sig med en Medestang, som om han var Lystfisker.

Han gik videre og mødte en tømmerkørende Bonde, som han gav sig i Snak med og fortalte paa en Blanding af Tysk og Svensk, at han var falden i Vandet, medens han fiskede i Glommen. Hans Klæder var endnu drivvaade efter Svømmeturen.

Dernæst spurgte han om Vej til Borg, og om Hovedkvarteret ikke var der.

Jo, Hovedkvarteret var just der, svarede Bonden og viste villigt, hvor Vejen gik.

Adlerkrona tog Afsked med Bonden og slog ind paa Vejen. Men først ved Morgengry naaede han en stor, prægtig Gaard, der passede saa nøje til Karens Omtale af sit Hjem, i deres lykkelige Tid, at han straks vidste, at der laa „Borg" foran ham.

— — —

Norges unge Konge, Prins Christian Frederik af Danmark, havde sovet uroligt den Nat i sit Kvarter paa Borg.

Saa ofte han vaagnede, kom Mismodet snigende og lammende over ham.

Hvor frygteligt ene stod ikke han og hans unge Rige over for hele Europa.

Det havde været en lykkelig, berusende Stund paa Ejdsvold, da den store Rigsforsamling hyldede ham som Konge og lagde hele Folkets og Landets Skæbne i hans Haand. Han havde følt sig saa stærk ved alle disse Mænds Tillid, og endnu var alt gaaet godt. Men hvor længe vilde vel Lykken følge ham? Svenskernes Hær førtes af en af Verdens ypperste Generaler, medens han

selv ikke var Kriger — nej, hadede Krigen og al dens Ødelæggelse!

Uniformen var for ham kun det ydre Tegn paa en Indsnævring af Personligheden, og han var den første af Skandinaviens Konger, der gav sit Folk en fri Forfatning.

Men Krigen stod for Døren. Vaabenlykken og intet andet skulde blive det afgørende.

Ved det første Solstrejf i hans Soveværelse stod Kongen op og klædte sig hurtig paa.

Det var en stille, sollys Sommermorgen, og endnu syntes alle paa Borg at sove, da lød der en svag Banken, og paa Kongens Opfordring traadte hans Adjudant ind og meldte, at Frøken Karen Borgen var kommen fra Sverige i Løbet af Natten og bad om Tilladelse til at bringe hans Majestæt en meget vigtig Efterretning.

„Lad hende komme."

I næste Øjeblik stod Karen Borgen for Kongen, der gik hende artigt i Møde.

„Hvad har De at meddele mig?" spurgte han venligt.

„Jeg kan overlevere Drs. Majestæt disse meget vigtige Papirer," Karen nejede dybt og rakte Kongen en Konvolut med det svenske Rigsvaaben udenpaa.

Kongen tog forundret imod Konvolutten, aabnede den og gav sig til at gennemse Papirerne.

„Disse Papirer kender jeg meget godt," sagde han. „— Det er vor egen Felttogsplan. Hvordan er De kommen til den?"

Karen Borgen stirrede bestyrtet paa Kongen, og fortalte om Knud Nordgaarden. „— Jeg forsikrer Deres Majestæt," stammede hun, „at det er den svenske Felttogsplan."

„Her er et Brev," afbrød Kongen hende, „som jeg altsaa har Ret til at læse; thi hvis disse Papirer har været i Svenskernes Hænder, staar vor Sag meget daarligt."

— — —

Adlerkrona var kommen til Borg godt to Timer tidligere, og da han havde set lidt paa Gaarden henne fra Vejen, gik han nærmere, indtil han stod ved Indkørslen, en stor Port.

Her havde han til venstre Gaardbygningerne og til højre Hovedbygningens Gavl.

Alt var stille paa Borg, kun inde fra Gaardspladsen,

hvor Hovedindgangen var, lød en Skildvagts afmaalte Trin. Men gennem et aabentstaaende Vindue i Gavlen i den lave Stueetage naaede der Stemmer ud til ham, og med eet glemte han alt andet for det ene at spionere. Han var jo nu paa det norske Hovedkvarters Grund.

Varsomt sneg han sig ind under Vinduet og lyttede.

„Jeg er forfærdelig udmattet,“ sagde en Stemme, der fik Adlerkronas Hjerte til at banke, thi det var Karen Borgens. „Jeg var jo saa ulykkelig at forvride min Fod i en Fjeldrevne allerede faa Hundrede Alen fra Grænsen, og inden jeg saa naaede til Folk, der kunde hjælpe mig, og fik en Hest at ride paa, overvældede Smerterne mig flere Gange, saa jeg har været hele tre Døgn om at naa hid, og det kan blive en skæbnesvanger Forsinkelse; Kongen skulde jo gerne kende Svenskernes Felttogsplan, inden Kampen begynder,“ sagde hun ivrigt.

„Ja, du har ganske Ret, men nu bør du først hvile et Par Timer, inden du giver Kongen Papirerne. Det er for tidlig nu, Hs. Majestæt sover daarligt i denne Tid,“ sagde en dyb Stemme, der maatte være Oberst Borgens.

„Men du er fornøjet med min Handlemaade, Far, ikke sandt?“

„Jo, min elskede Datter, jeg og dit Land har Ære af dig!“

Derpaa lød der et Kys. Ordene blev utydelige, indtil Adlerkrona hørte en Dør gaa.

Da blev alt stille, og han vovede at gribe fat i Vindueskarmen og varsomt løfte sig op for at kigge ind i Værelset.

Det var tomt, og paa Bordet faa Alen fra ham laa en Bunke Papirer.

I næste Nu var han sprunget ind gennem Vinduet og kastede sig over dem.

Det var ganske rigtig den stjaalne Felttogsplan, og ved Siden af den laa til hans Overraskelse den norske.

Oberst Borgen havde sikkert sammenlignet dem med hinanden.

I et Øjeblik var den svenske Plan taget ud af den stærke Konvolut og revet i Tusinde smaa Stumper og den norske gemt i hans Brystlomme.

Han gjorde et Skridt hen imod Vinduet, men standsede derpaa og overvejede.

Med et gled eet Smil over hans Træk; men det var

et sørgmodigt Smil; han trak paa Skuldrene, som om han pludselig blev ligegyldig for et eller andet, vendte om, tog rolig Plads ved Bordet, greb Pen og Blæk og gav sig til at skrive:

„Frøken Karen Borgen!

Det er lykkedes mig at tilintetgøre de vigtige Dokumenter vedrørende den svenske Felttogsplan, som ved Deres Hjælp er kommet til det norske Hovedkvarter.

Men den norske Felttogsplan er ved samme Lejlighed kommen i mit Værge.

Det vilde maaske bringe den svenske Hær Sejr, om jeg nu hurtigst muligt bragte disse vigtige Papirer til min General, „den franske Eventyrer,“ som De kalder ham, og De ved jo, at sit Fædreland skylder man alt; men Kronprins Karl Johan ejer hele den berømte franske Nations Ridderlighed og har forstaaet saa godt at vække det svenske Folks naturlige Betingelser i samme Retning, at jeg afstaar fra denne Lejlighed til at udmærke mig og til at skaffe vor Hær en Fordel, som den dog sikkert er stærk nok til at vrage.

Skulde det imidlertid forekomme Dem utroligt, at jeg har handlet saaledes udelukkende af Ridderlighed, ved De mig maaske i Besiddelse af andre Følelser, der kunde tilskynde mig at handle, som jeg gør.

Gøsta Adlerkrona.“

— — —

Da Kongen havde læst dette Brev, der var svøbt omkring den norske Felttogsplan, som fandtes i den svenske Konvolut, anede han med sin hurtige Opfattelsesevne straks Sagens hele Sammenhæng og rakte Karen Brevet med et svagt Smil.

„Sagen er ikke saa slem, som jeg havde troet, den er tværtimod af ret uskyldig Art, og jeg ser i denne lille Tildragelse et Tegn paa Rigtigheden af det, jeg ofte har følt, at mellem de to Brødrefolk, Nordmænd og Svenskere, kan der ikke føres Krig. Gid Freden mellem de to Folk snart maa kunne afløse Ufreden. *Jeg* skal bringe saa stort et Offer derfor, som Nødvendigheden kræver; thi intet er saa skønt for en Konge som det at kunne skænke sit Land Fredens Velsignelser.“

Karen Borgen havde allerede læst Brevet. Naar hendes

Konge mente, at der til syvende og sidst ikke kunde føres Krig mellem Norge og Sverige, hvorfor skulde saa hun føre den? og det oven i Købet mod den, hun havde mest kær af alle Mennesker? Men nu kom vel hendes Anger for silde!

Da traadte Adjudanten ind og meldte Kongen, at Vagten for en Time siden havde grebet en svensk Spion i Færd med at springe ud af et Vindue i Stueetagen.

„Lad Arrestanten bringe herop," befalede Kongen.

„Han venter her udenfor, Drs. Majestæt." Adlerkrona førtes ind.

Karen og han vekslede Blikke fulde af haabløs Sorg. Da kastede den unge Pige sig fortvivlet paa Knæ for Kongen:

„Naade, Herre Konge — Naade!" jamrede hun." „Jeg ved, at der kun er een Straf for den, der gribes i Spioneri, og beder Drs. Majestæt om at skaane Baron Adlerkronas Liv."

Baron Gøsta sendte Karen et inderligt, straalende Blik, der aabenbarede, hvor stor hans Kærlighed til hende var, og uden først at overveje sin Handling sprang hun op og klyngede sig til ham.

„Jeg har allerede paa Grund af flere formildende Omstændigheder benaadet Baron Adlerkrona," smilede Kongen, „og saaledes selv givet et Bevis paa, at Krig mellem Brødrefolkene er umulig, — og det er godt —, Freden alene kan bringe varig Lykke, for den vil jeg først og fremmest kæmpe!"

En høj Rødme steg op i den svenske Løjtnants Kinder, og med eet rev han sig lempelig løs fra Karen og bøjede Knæ for Kongen.

„Staa op," sagde Monarken smilende, „og lad mig forene Norge og Sverige," han greb Karen Borgens Haand og lagde den i Adlerkronas, og siden slap de to Hænder aldrig hinanden.

Men da Christian Frederik faa Uger senere nedlagde sin Krone til Fordel for Freden mellem de to Brødrefolk, da fandt selv Adlerkrona, at Norges Konge i den Stund var større end selv de berømmeligste franske Generaler, der aldrig havde skaffet deres Land Fredens Velsignelser uden gennem Strømme af Blod og paa Grundlag, der alene kunde holdes oppe ved Trusler.

En Moder.

Fortælling af Maud.

Med Tegninger af Axel Thiess.

Det var ofte blevet sagt, at Etatsraadinde Holm gled Livet igennem paa Gummihjul, og ganske vist, saa længe hun havde sit rige Hjem i Amaliegade, Landstedet ved Skodsborg, Blodshestene og den silkepolstrede Landauer, maatte man anse hende for en af Lykkens udvalgte.

Men Sandheden var den, at Emma Holm var et bundulykkeligt Menneske og egentlig havde været det hele sit Liv.

Hendes Moder døde, medens hun var saa lille, at hun næppe mindedes nogen Sinde at have haft en Moder, og hendes Fader var en indesluttet Kontormand, der aldrig beskæftigede sig med det ensomme Barn, der var fuldstændig overladt til ligegyldige Tjenestefolk. Emma blev en gammelklog og stille Pige, der mest drømte Tiden hen og aldrig fandt Veninder.

Ved Faderens Død kom hun i Besiddelse af en lille Formue, og fjerne Slægtninge tingede hende for Renterne i Kost hos en tunghør og alvorlig Enkepastorinde, hvis Broder, den da allerede hovedrige Etatsraad, fandt Behag i den kønne og stilfærdige, unge Pige, hvem han snart efter ægtede, uden dog at elske synderlig højt; dertil var hans Tanker alt for materielle, hans Sind alt for egenkærligt.

For Emma var det derimod en Lyksalighed, som hun næppe turde tro, og som heller ikke blev det, hun ventede, thi hendes Mand gik mere og mere op i sine Forretninger, og udover de fjorten Dages Bryllupsrejse fik han ikke oftere Tid til at beskæftige sig med hende. Han omgav hende med Rigdom og al tænkelig Herlighed, men hun blev atter den ensomme, om end i mere straalende Forhold end tidligere.

Saa kom Svend Jørgen til Verden, og med ham kom vel saa ogsaa Lykken?

Ak nej — først kom Ængstelser og siden Skuffelser. Svend Jørgen var et svagt lille Barn, hvis Liv de første Aar hang i en Traad, saa Fru Emmas Eksistens var en fortsat Række Vaagenætter og Angstdage, og da Drengen endelig havde gennemgaaet alle Børnesygdomme og blev, som Børn er flest, kom Skolesorgerne, Lektiekvalerne, Eksamenspinslerne. Thi Svend Jørgen var gennem

Svaghedsaarene bleven saa forkælet og forkvaklet, at han aldeles ikke kunde finde sig i Skolens Tugt. Den alt for ømme Moder vilde og kunde ikke bestemme sig til at sende ham til en Opdragelsesanstalt, og da Etatsraaden døde Aaret før Sønnens Konfirmation, kunde hun slet ikke tænke sig at gøre et saadant Skridt.

Desuden laa Verden jo aaben for den kære Dreng. Der var en Formue til ham og en god Forretning, som en tro gammel Prokurist forvaltede i den vante Gænge. Det gik nok godt med Svend Jørgen!

„Det gaar aldrig i Evighed, Fru Etatsraadinde," sagde Prokuristen og rystede sit hvide Hoved, „jeg kan jo ikke leve bestandig, og dør jeg, hvad saa? Den unge Herre kan ikke lægge Brøk sammen eller se Forskel paa Pund og Kilo — endmindre disponere . . ."

„Aa, kære Jansen, jeg stoler paa Dem — og paa Fremtiden!" lagde hun sukkende til.

Det blev Fremtiden, hun fik at holde sig til, thi faa Maaneder efter døde gamle Jansen ganske pludselig, og i det Virvar, hvori Forretningen nu opløstes, gik meget af Etatsraadens Herlighed tabt. Det kostbare Indbo i Amaliegade, Køretøjet og mere end rigeligt til de daglige Fornødenheder blev dog reddet, men Forretningen maatte afstaas, og Landstedet sælges — Svend Jørgen følte jo desuden ikke Spor af Lyst til Handelen og kedede sig altid forskrækkeligt ved Landopholdet.

Men hvad følte han Lyst til?

Og hvor kedede han sig ikke?

Ja, det var Fru Emmas dybe Sorg, at hun intet Svar kunde faa paa disse Spørgsmaal.

Spurgte hun sin Søn, trak han paa Skuldrene og sukkede.

Og spurgte hun sin eneste fortrolige, Huslægen, Dr. Jørgensen, trak ogsaa han paa Skuldrene, men han bandede, som saadan en gammel, fortrolig Huslæge tør det, selv over for en Etatsraadinde.

Men for Fruen, der mindedes sin travle Fader og alt for travle Mand, var det en pinefuld Sorg at se den mere og mere sløve Svend Jørgen, hvis Dag begyndte Kl. 12 for at tilbringes paa en Chaiselongue med en Morskabsbog, og som sluttede i Teatret, hvor han gabede over en indholdsløs Operette.

Svend Jørgen kedede sig ulideligt, men vidste det vel næppe selv. Venner havde han ikke. „Den Dødbider," sagde de unge Levemænd, „den Idiot," sagde deres Veninder.

„Gid han i det mindste vilde forelske sig," sagde den gamle

Læge, „enten det saa blev i en Grevinde eller i en Synge-pige.“

„Aa, Doktor dog,“ udbrød Fruen „hvor kan De dog sige saadan noget, det skulde da rigtignok være i en rigtig sød, ung Pige.“

Men den „søde unge Pige“ kom ikke, og nu var Svend Jørgen 24 Aar, uden at være noget som helst andet end „unge Holm“. Arvingen til et Par Hundrede Tusinde. Fru Emma græd, naar hun saa sin raske, kønne Søn dase Tiden hen. Han var høj og velskabt, ved Træning kunde han have faaet vældige Kræfter. Og han var køn og blaaøjet — en Hjerteknuser — om han blot „gad“!

Etatsraadinden havde talt til hans Forstand, til hans Ærgerrighed, hans Hjerte og Velbefindende.

„Herregud, lille Mor — plag mig ikke — vi har det jo godt, som vi har det, hvad skal jeg tjene mere for, Fader sørgede jo godt for os, — og hvad skulde jeg tage mig til? Forretninger keder mig, til Studering er jeg for dum, til Officer for gammel, til Landmand for doven — nej, lille Mor, jeg kan ingen Ting, duer til ingen Ting, og det er din og Faders Skyld — hvorfor sendte I mig ikke til en Opdragelsesanstalt, mens Tid var!“

Og saa græd stakkels Fru Emma bitrere end nogen Sinde. Var det da hendes Skyld alt sammen?

En Trøst var Doktorens Besøg, og med ham havde hun lange, hemmelige Samtaler, som en skønne Dag resulterede i Begivenheder, der for et Par Uger bragte hendes Navn paa alles Læber.

Det var den Vinter, den store Bank gik fallit og mange gamle Formuer med den, og blandt dem nævnede man ogsaa Etatsraadens Efterladenskaber. I hvert Fald blev Ekvipagen solgt, Tjenerpersonalet afskediget, Amaliegadelejligheden ombyttet med en tre Værelsers paa Østerbro og det kostbare Indbo, saavidt man kunde opspore, solgt underhaanden til en udenlandsk Diplomat. Tilsyneladende var Fru Holm lykkeligere i de smaa Forhold, thi Svend Jørgen syntes at være bleven vækket ved den ublide Rystelse. I hvert Fald talte han nu om et Fremtidsmaal, men om det laa i By eller paa Land, eller maaske kun hørte hjemme i Drømmenes Rige, vidste hverken hans Moder eller den gamle Doktor. Doktoren bandede. „Jeg tror min S'æl, den Dreng er splittergal, for dum er han Pinedød ikke, nej, nej, Fru Etatsraadinde, der skal andet til, der skal Kærlighed til, men hvor finder han den?“

Svend Jørgen fandt den en straalende Foraarsdag paa

Amagertorv i Skikkelse af en fin og blond, ung Dame, som belæsset med Smaapakker hoppede ind i en Automobil. Aldrig havde han set saa fin en Profil eller saa gyldent et Haar — saa lille en Fod, saa fuldendt en Figur, eller rettere talt, han havde vel set det hundrede Gange tilforn, men aldrig før havde han haft sine Øjne aabne, sine Sanser vakte. Han glemte sin slentrende Gang og sine vage Drømme, med begge Fødder stod han midt i Nuet og forfulgte med ukendt Energi den skønne, væltende hensynsløst baade Børn og Damer paa sin Vej til en Vogn, hvis Chauffør fik Ordre til hurtigst mulig Forfølgelse. Den vilde Jagt kunde maaske være bleven ham dyr nok, men sluttede snart paa Raadhuspladsen udfor et af Hotellerne der. Han hørte den unge Dame anmode Portieren om Nøglen til Nr. 43, og paa Fremmedtavlen læste han, at paa Nr. 43 og 44 boede Godsejer Fogner og Datter — et sjældent Navn, hvis Gods vel let kunde findes.

Men spørge sig for „gad“ han ikke, og for første Gang var hans Ugidelighed ikke af det onde.

Med den forunderlige Energi, der saa pludselig var kaldt til Live, stormede han til et Bibliotek, hvor han mente at kunne læse sig til Viden, men da det var over Lukketid, tog han hjem til Moderens Middag, hvor han mod Sædvane kom en Time for sent.

Fru Emma var ængstet, men fortrøstningsfuld, der var jo en fremmed Klang i Stemmen, et Glimt i Øjet, som hun syntes om.

„Kender du nogen, der hedder Fogner?“ spurgte han.

„Fogner, det var da løjerligt, thi jeg har lige læst i Avisen et Avertissement fra en Godsejer Fogner, der søger Landvæsenselev . . .“

„Hvad siger du!“ raabte Svend Jørgen og greb Avisen, og derefter næsten skreg han: „Mor, Mor, jeg *vil* til Landvæsenet — det er aldrig for sent at begynde — du skal se, det gaar nok . . “

„Ja men, Svend Jørgen, husker du, at du nu slet ikke kan købe Gaard?“ spurgte Fruen.

„Aa hvad, Mor — Forvalter eller Forpagter er jo ogsaa et Maal — væk mig nu i hvert Fald Kl. 7, for *jeg* vil være den første, der melder sig hos Godsejeren!“

Fru Holm var forbavset — var det hendes træge, sløve Dreng — i Sandhed, her maatte være sket et Mirakel. Da han var gaaet til Ro, satte hun sig hen og skrev hele Scenen og alle Udtalelser ned i et Brev til Vennen, den gamle Doktor, og saa gik hun den lange Vej til hans Bolig, ringede paa Natklokken og

fik det afleveret, med Paabud om at give Doktoren det straks, og da Svend Jørgen næste Morgen troede at være Godsejerens første Besøg, havde Doktoren allerede været der og banet ham Vejen, saa han virkelig blev antaget som „arbejdende Elev", med Kost ved Mellembordet og Værelse sammen med en Gaardmandssøn.

Det var alligevel med bange Anelser, den forvænte Hovedstadsherre saa Læretiden i Møde, men Frøken Ellen var traadt ind i hans Liv, ligesom hun højst belejligt traadte ind i Hotelstuen, da han vaklede lidt ved Tanken om Vilkaarene; og blev Opholdet paa Fognergaarden ham langt, langt sværere, end han anede, saa havde hun en besynderlig Evne til altid at vise sig og altid at have et venligt Ord rede, naar han var saa langt nede, at han helst var løben bort fra det alt sammen.

Saadan sled sig et Aarstid hen; Svend Jørgen fik ru og grove Hænder, brune Kinder, Kræfter og Livserfaring, og samtidig fik hans Medelever finere Klæder og bedre Væsen, saaledes som altid de forskellige Elementer paavirker hverandre; og sandelig, om ikke Svend Jørgen fik Interesse for sin Gerning og Forstand paa at øve den, selv om der endnu var langt igen, før han blev en rigtig Agrar.

Imens levede Etatsraadinden sit ensomme Liv, nu ensommere end nogen Sinde. Fra Sønnen hørte hun yderst sjældent, ja, egentlig kun, naar han trængte til Nyanskaffelser, og hun saa ham saa at sige aldrig, thi hans Forelskelse var ingen Døgnflue; den holdt ved baade Vinter og Vaar og bandt ham til Stedet, selv i Hviledagene, hvor han kunde overraskes af en Herskabsindbydelse eller en Tilsigelse til Tennis eller Ridetur med Frøkenen. Thi ogsaa i Sport var han nu kommen over de første latterlige Forsøg og kunde trodse al den Grinen og Hoveren, der tidligere mødte ham hos alle Gaardens Samfundslag.

Og Svend Jørgen begyndte at tænke. Sørgeligt, han havde brugt sine Aar saa slet — tænk, om han havde søgt denne Vej, mens han havde sin Formue, saa sad han maaske nu som Godsejer og kunde byde Frøken Ellen et standsmæssigt Hjem — naa, var Kærligheden ægte, saa bar den vel over dette, Ellen var jo saa mild, saa god, saa glad — ja, saa forunderlig glad; aldrig havde hun jublet som i denne Sommer, den tredie, han var paa Fognergaarden, den sidste, før Læretiden var omme.

* * *

En straalende Julidag sad Fru Holm ved sin ensomme Middag, da Døren blev reven op, og foran den forskræmte lille Tjeneste-

pige stormede Svend Jørgen ind i den stille Stue — brun og frisk og stærk, men med Fortvivlelsen præget i hvert Træk.

Han kastede sig i Sofaen, og idet han dækkede Øjnene med sine Hænder, udbrød han:

„Mor — Mor — alt er forbi — i Dag deklareres Forlovelsen mellem Ellen Fogner og Baron Sparre — aa, Mor, Mor, hvorfor er jeg fattig — aa, saa fattig.“

Fru Holm sad med store, forfærdede Øjne og saa paa sin store Drengs Sorg; havde hun handlet forkert ved at ville spille Forsyn? Var det sandt, at Løgn var en Dødssynd, der hævnede sig tifold?

„Svend Jørgen,“ bad hun, „vær rolig, hør paa mig — min Dreng — min Søn — du er ikke fattig — hør nu —.“ Og saa fortalte hun om sin Angst for hans Fremtid, Sorgen over hans Lediggang, Komedien med den tabte Formue, som stod sikkert og trak Renter og Renters Renter i Statspapirer, om Familiens kostbare Indbo og Klenodier, som var magasineret for ham — men hun glemte at fortælle om alle de Savn og Besværligheder, hun havde paalagt sig selv for at redde ham.

Og Svend Jørgen glemte det ogsaa. Ikke en Tanke skænkede han Moderens frivillige Forsagelse, kun for sine egne Skuffelser havde han Beklagelser — og til hende de haardeste Bebrejdelser.

Havde han været rig — havde han kunnet fri, før denne Baron krydsede Ellens Veje. — Nu var alt forbi!

— Og dog havde hendes Offer ikke været forgæves, hans Læreaar ikke været spildt.

Svend Jørgen havde lært at arbejde!

Da den første heftige Sorg og Skuffelse havde lagt sig lidt, vaagnede Længselen efter Arbejde, Lysten til Virksomhed — Arven fra Faderen, der hidtil havde slumret paa Bunden af hans Sjæl. Men herhjemme kunde det ikke være. Han vilde bort fra hende, der havde leget med hans Kærlighed, han vilde ud af alle hjemlige Forhold og bane sig en Vej mellem fremmede. Med sin nedarvede Formue vilde han i Kanada kunne faa vidtstrakte Arealer, som kunde tage hans Tid og hans Tanker fangen og føre ham til et gyldent Maal.

Der var kun Dage mellem Ord og Handling. Den baandlagte Kapital blev hævet, Rejseforberedelser truffet, Billetten blev købt, og Svend Jørgen, den sælsomt forvandlede Svend Jørgen, var lutter Fyr og Flamme. Eventyret vinkede, Fremtiden kaldte, han skulde „lære“ dem, der nu havde svigtet ham.

Fru Holm græd i Smug og smilte i det aabenlyse; med

kærlig Haand ordnede og puslede hun, uden til Gengæld at høre et Ord om Adskillelsens Smerte.

Selv den allersidste Dag, det allersidste Maaltid, det allersidste Levvel syntes Sønnen saare let, medens hendes Hjerte var nær ved at briste.

Men da saa Skibet lagde ud fra Land, da Svend Jørgen saa den ensomme lille, graa Kvinde, som saa tappe t kæmpede for at smile til det sidste, fik hans Sjæl atter en Rystelse, som skulde bringe ham Udvikling og Forbedring — skulde gøre ham værdig til hendes Kærlighed.

Hvor elskede denne lille, gamle Moder ham ikke, hvor havde hun ikke ofret ham hele sit Liv og alle sine Tanker, medens han — hvor daarligt gengældte han hendes Kærlighed.

Paa een Gang stod det ham klart, at hun var hans bedste Ven, hans dyreste Eje; med taareblændede Øjne strakte han Armene ud og raabte med en Klang i Stemmen, der fandt Sangbund hos mere end en af de tilstedeværende: „Mor, Mor, kære, lille Mor!“

Og med de Ord tonende i sine Øren gik Fru Holm hjem, saa forunderlig glad og let i sit Sind som aldrig før — trods Ensomhedens Byrde. Men otte Dage efter modtog hun fra nærmeste Havn et Brev fra sin Søn, som med eet forandrede hele hendes Tilværelse.

Han skrev bl. a.:

„Lille Mor, vi to hører sammen, skal jeg komme hjem til dig, eller vil du —?“

Svaret var et Telegram.

Og med næste Baad afrejste Fru Holm til et nyt Land og et nyt Liv, med et nyt Haab, men med en gammel Tro og en gammel Kærlighed. Den Tro og den Kærlighed, der er den stærkeste af alle.

Thi hvad kan lignes ved en Moders Tro til sin Søn? Og hvad staar ved Siden af Moderkærligheden?

Dømmesyge.

Af Georg Aarslev.

Af alle de Sygdomme, der hærger en Menneskesjæl, er Dømmesygen en af de værste. Hvor mange Dage af sit Liv kan et Menneske sige sig fri for at have tænkt eller udtalt en uretfærdig Dom over sin Næste.

Ved vort Lands Domstole søger man at faa enhver Sag opklaret og belyst fra alle Sider, førend man fælder en Dom. Men i vor Samfærd i det daglige Liv kan man paa det løseste Rygte dømme andre, og paa uvederheftige Beviser og ensidige Forklaringer af en Sag har man straks en haard Dom færdig uden i mindste Maade at tænke paa, hvad Modparten kan have at sige.

Vi lever i en stadig Kritiseren af og Dømmen om vor Næste og gør os som oftest skyldige i den mest blodige Uretfærdighed.

Da jeg en Gang vilde forsvare en tolvaars Pige, sagde en Frue bestemt og affejende til mig:

„Hun er den værste Løgne- og Tyvetøs, der kan gaa paa Guds grønne Jord. Om De saa sætter hende blandt Himmelens Engle, vil hun være uforbederlig — det Utyske, hun er.“

Vedkommende Pige havde en fordrukken Fader, en arrig og ond Moder, der mishandlede hende og lærte hende baade at lyve og at stjæle. Hun havde dertil et Par Brødre, der altid drillede og slog hende.

Da hun kom ud blandt gode Mennesker, der behandlede hende med Omhu og Kærlighed, blev hun en paalidelig og rar Pige.

Kristus siger: „Dømmer ikke, at I ikke skal dømmes; thi med hvad Dom I dømmer andre Mennesker, skal I og selv dømmes.“

Forklaringen her er lige til; os dømmer andre efter den Kærlighed, vi har til dem, og vi skal selv dømmes efter samme Kærlighed.

Egenkærligheden er en Gifturt, der breder sig gennem hele vor Sjæl, og fra den udgaar der mange onde Skud, som Utilfredshed, Misundelse og Dømmesyge m. fl.

Det falder endog svært at ofre sig for sine nærmeste; men Kravet gaar jo langt videre.

„Skal Kærlighed sin Prøve staa,
da maa den til din Fjende naa;
at du er mild, naar han er vred,
det er en kristen Kærlighed."

Men vor Kærlighed har svært ved at naa vor Fjende, medens vor daglige Fordømmelse naar ikke alene ham, men ogsaa vore Venner og nærmeste.

Vi har i Almindelighed et skarpt Syn overfor andres Smaafejl, men lider af Stærblindhed overfor vore egne — selv de største.

Kristus betegner jo dette saaledes: „Du ser Skæven i din Broders Øje; men Bjælken i dit eget ser du ikke."

Det er navnlig utilfredse Mennesker, der er saa haarde i deres Dom om andre, og i vort dejlige lille Land findes mange utilfredse Mennesker. Grunden kan være Skuffelser eller fejlslagne Forhaabninger eller at være kommen paa en forkert Hylde her i Livet eller ind i et uheldigt Ægteskab. Det er, som om saadanne Mennesker faar lidt Luft og Lindring ved idelig at kritisere og dømme deres Medmennesker.

Jeg kendte saaledes en ret velstaaende Frue, der led af kronisk Utilfredshed. Manden tilbad hende, gjorde alt for at glæde hende og søgte at imødekomme alle hendes Ønsker. Men selv et Marmorslot med alle Livets Herligheder vilde ikke have hjulpet, og hendes Mands ihærdige Opofrelse for at gøre hende tilfreds var forgæves.

Naar man havde vekslet et Par Ord med hende, gled der et hoverende, ondt Smil over hendes Ansigt, og saa kom hendes Kritik og Fordømmelse af det ene og det andet, den og den, dem og dem. Selv hendes bedste Venner fik en omhyggelig Overhaling. Familien skiftede derfor jævnlig Omgangskreds. Fruen søgte stadig at købe sig nye Venner, der dog efter nogen Tid søgte at trække sig tilbage.

Usigelig mange Mennesker lever i Utilfredshed, og derfor fører de en ulykkelig Tilværelse; thi Livets Lykke bestaar i Tilfredshed. I Stedet for at se ned ad i Samfundet med Taknemlighed og Menneskekærlighed ser man op ad med Misundelse.

Hvad skal man da gøre mod den medfødte Dømmesyge? Ja, den gamle Vismand Sokrates' Lære til Grækerne: „Kend dig selv!" har Menneskene endnu ikke tilegnet sig. Denne Lære er i al sin Simpelhed saa uhyre svær.

Vil man i en stille Stund aflægge et Besøg i sin egen Sjæl — hvad man forøvrigt burde gøre daglig — og vil man da foretage

en alvorlig og streng Inspektion og Ransagning i alle Krogene, da vil man gøre mange ubehagelige Opdagelser.

Her sidder den regerende Egenkærlighed paa Højstol, og rundt om lejrer sig en Mængde onde Lidenskaber, og heriblandt den syndige Dømmesyge.

Har man rigtig faaet Øje herfor, da kan en kraftig Vilje ved Bøn og Arbejde og stadig Paapassenhed udrette en hel Del.

Jeg saa mig selv i Sjælen ind
og mødte der det onde Sind.
Jeg grued for, hvad snart jeg lærte,
det ondes Magt her i mit Hjerte.
Jeg knæled ned og raabte: „Gud!
o, fri mig fra det onde ud!"

Et uheldigt Frieri.

En Sommerdag styrer Søren Hansen, Landsbyens rigeste Mand, sin Gang mod den „rige" Enkes Gaard for at bejle for sin Søn Jens. Han træffer Enken alene i Stuen og bliver bænket for at faa en Bid Brød. Da han er ved Kaffen, siger han: „Nu er det ellers paa Tiden, at min Søn Jens bliver gift, og da du jo har to giftefærdige Døtre, kunde han maaske finde sig en Kone her i Gaarden."

Enken hører paa Forslaget med Velvilje og siger saa: „Men hvem af mine Døtre er det, din Søn vil have?"

Søren tager en stor Slurk af Kaffekoppen, og da han har suget et Par Gange paa Piben, erklærer han med et fiffigt Blink i Øjnene: „Det er saamænd lige meget, hvem af dem han faar, for jeg ved jo, at du ikke vil gøre Forskel paa dine Børn."

„Naa, saadan! Det er altsaa min Rigdom, du frier til, Søren," svarede Enken; „men saa er det ikke værd at tale mere om den Sag; thi jeg tror, at hverken Ane eller Karen bryder sig om at blive din Svigerdatter."

Det var forgæves, at Søren forsøgte at forklare, at Jens jo da holdt mest af Ane. Enken vilde ikke høre længere paa ham, og han maatte gaa sin Vej med uforrettet Sag.

En Vinteraften foran Kaminen.

Berettelse fra Värmland af Vald. Kongsdal.

Med Tegninger af Forfatteren.

Sagn og Sang har fra gammel Tid omgivet Värmland med en Nimbus af Eventyr og Poesi, som en ny Tid endnu ikke har formaaet at sønderrive.

Men ved alfar Vej vokser Eventyret ikke længere selv i Värmland.

Värmlands store Skønhedsværdier — de uendelige Skove med de fossende Vandfald — er rede Penge og maa altsaa vige. Øksen gaar sin graadige Gang ved Vintertide, og Vandfaldene omdannes til skønhedsforladte Kraftstationer. Højspændingsledninger drages som gigantiske Edderkoppespind gennem de ødeste Vildmarker. Jernbaner buldrer, og Fabrikker ryger. Der er, kort sagt, god Gang i „Civilisationen", og hvor den gaar frem, nedbrydende Naturens Skønhedsværdier og udviskende ethvert Præg af folkelig Ejendommelighed, bliver Marken mindre tjenlig for Eventyr og Poesi.

Men Landet er heldigvis stort. Endnu findes der afsides Landsdele, hvor man kan træffe uberørte Tilstande og en Folkestamme, der har vokset sig ind i Naturens vilde, karge Storhed og bevaret sit Sind uforfalsket, præget af Ødemarkens og Fattigdommens Heroisme.

Turistruten fører dog ikke did. Derud leder kun vildsomme og møjsommelige Stier. Men har man haft Held til at finde en saadan Plet, kan man leve et Liv, der forefalder som en Drøm fra fjerne Tider.

Jeg havde det Held straks at komme bort fra Turistruterne og falde ind paa en Gaard langt inde i Hjertet af de uendelige Skove — Finmarker, som man kalder det i Värmland — og i Bonden Anders at træffe en Mand af den rigtige gamle Stamme, kyndig i alle Ødemarkens og Vildskovens Hemmeligheder og forfaren i alle de vidtforskellige Gøremaal, som falder i Skovboerens Lod.

Eftersom Gaarden laa saa absolut ensomt og saa langt afsides, havde jeg mørke Anelser med Hensyn til at tilbringe ogsaa en Vinter herude. Men takket være min gamle Ven og Vært, skulde jeg tværtimod komme til at opleve nogle af de mest berigende Tider her.

Livet ved Kulmilen, i Malmgruben, til Fjælds og i Tømmerskoven, paa Mose, Sø og Elv — Dyrenes Færden, Menneskeskæbner og Menneskletanker, som de fødes her, fjernt fra Verden — en hel ny og ejendommelig Verden har rullet sig op for mig, manet frem af Anders, saa forvildende levende, at det stundom er, som havde jeg selv oplevet det.

Foran den store Pejs inde i Anders' egen Stue er i de lange Vinteraftener henfarne Tider steget frem og har levet deres Liv endnu en Gang i Skæret fra det flammende Baal.

*   *   *

Det er i Skumringstimen inde i Anders' Stue. Udenfor er det knitrende koldt. Efter tre Dages Snestorm har Vejret henimod Aften bedaget sig. Ovre i Vest tegner de mægtige Aase deres dybblaa Silhuetter mod en isnende gul Aftenhimmel.

Sneen ligger meterdyb over hele Dalstrøget, og Skovene staar hyllede i Hvidt — stivnede, som huggede i Marmor. Det er disse uendelige Snemasser, der gør Vinteren oppe i Fjældegnene til en af de vidunderligste Oplevelser.

Denne store, tavse hvide Verden — skønnere, renere og mægtigere end nogen Drøm!

Inde hos Anders er der lunt og hjemligt. Der brænder et mægtigt Baal paa den aabne Kamin. Skæret fra Ilden flakker og leger gyldenrødt henad Gulvet, danser op ad Vægge og Møbler og i Loftet og hopper lige midt i Synet paa Dagens sidste blaakolde Lys, der endnu lister sig ind henne ved Vinduet, hvor Anders og jeg staar og gør vore sædvanlige Observationer af Luften ved Solnedgangstide.

t Men snart svinder ogsaa dette sidste Skær ude fra — og vi rækker os fra Vinduet hen til vore sædvanlige Pladser foran Kaminen.

Piberne kommer frem, og efter at have stoppet os en Pibe af den nationale svenske Paltobak sætter vi os til at „titte på brasen".

Ildens mysteriøse Magt over Menneskets Sind gør sig gældende. Det er den tusindaarige Pagt, der sidder dybt inde, siden hin første Tid, da en fjern Forfader paa uvis Maade kom i Besiddelse af Ild og fandt paa at værne om den og holde den ved lige — og dermed grundlagde Civilisationen. Det er, som Synet af Ild rører ved Kæden af Erindringer — baade bevidste og dunkelt ubevidste.

Saaledes hænder det ogsaa her foran Anders' pragtfulde Baal.

Og min gamle Vært, hvis Oplevelser snart strækker sig over de fire Snese Aar — lige tilbage til en graa Urtilstand, da Bjørn og andre Vilddyr grasserede i Skovene — har en ejendommelig Begavelse til at se sine Oplevelser lyslevende for sig. Og han sidder ikke tavs og ruger over sin Mindeskat. Han har Fortællerens medfødte Gave — jævnt og stilfærdigt skrider Ordene over hans

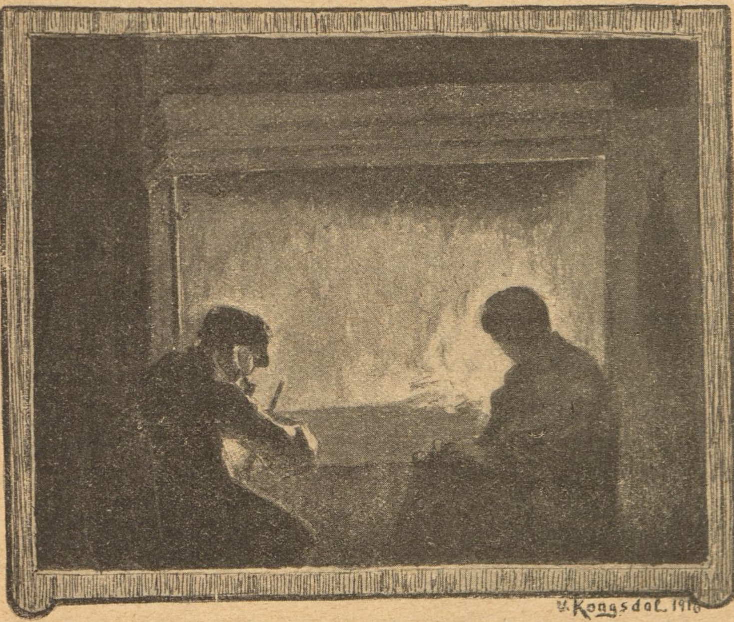

Læber, og inden man ret ved af det, sidder man beriget med et eller andet Livsbillede.

Anders giver sig i Lag med at flække nogle lange, tynde Pinde ud, hvoraf der altid ved en värmlandsk Kamin skal forefindes et Bundt til at tænde Piben med.

Medens han er beskæftiget med dette Arbejde, lyder der ovre i Aasene en Rævs jamrende Hylen.

„Hm! hm!" smaasnakker Anders, „hyler du nu. Ja, det slaar nok til, som vi sagde før, at det bliver mere ondt Vejr."

Jeg bemærker, at det i Grunden er en infam styg Røst, Mikkel har.

„Aa ja, vakkert kan man ikke sige, at det lyder; men det er heller ingen Skæmtvise, han sjunger i Kvæld. Det bider nok i Poterne dette her, og Maden bliver det nok ogsaa skralt med. Nu, da der er saa megen Sne, graver Haren sig ned under Sneen, og Urfuglen gemmer sig ogsaa i Sneen, og der er de ikke gode at faa Rede paa. Se, det ved Mikkel, og jeg tænker, det er saadan noget, han gaar og sjunger om derovre."

„Men han er da i alle Fald ene om Budet nu, Anders, for Maaren gaar ham vel ikke i Bedene med sin Jagt oppe i Træerne. Men den Gang, da der baade var Ulv og Los heroppe, og Mikkel gik i stadig Fare for selv at ende som en Steg, da har det ikke været for rart for ham."

„Ja, den Tid!" udbryder Anders, og der glider et oprømt Glimt af noget fjernt og ungt hen over hans furede Drag — „den Tid mindes jeg saa vel! Da var det værre baade for Kræ og Mennesker. Da var det ikke godt at færdes i Skovene saa her ved denne Tid."

„Har Anders været rigtig ude for Ulve nogen Sinde?"

„Aa nej — ikke saadan just farligt. Men de var jo her omkring som en stadig Trusel.

Værst var det for Kreaturerne om Sommeren. Den Tid var der altid en voksen Pige og nogle Børn med Kreaturerne i Skoven — ja, det skulde man vove nu at sende Børn og Kvindfolk ud til Ulvene," siger Anders, og der ligger en dyb Kritik af den „moderne Tid"s Mennesker i denne Replik.

„Men det rækte til den Gang. Pigen og Børnene skulde huje og skrige og gøre alt det Spektakel, de kunde, saa snart Kreaturerne viste Tegn til, at der var Ulv i Nærheden.

Og hvem der hørte, at det var galt fat i Skoven, skyndte sig altid til Stedet uden Hensyn til, om det var ens egne eller fremmedes, det gjaldt. Men for det meste fortrak Ulven dog allerede ved det Uvæsen, som Vogterpigen og Børnene stillede paa Benene.

Men min Fader fortalte ofte for os om en Vogterpige, som han havde en Gang. Der var blevet Anskrig ad den Kant, hvor hun var med Kreaturerne, og min Fader var løbet af Sted med Bøssen.

Og da han naaede frem til Stedet, traf han Vogterpigen og en Ulv dragende i hver sin Ende af en Ged. Det var en Pige det!

Men Fader syntes alligevel, at dette gik for vidt, saa han anskaffede en gammel Rytterpistol, og med den skulde Pigen

smælde et Skud af hver Dag. Det hjalp. Siden havde vi aldrig nogen Ufred af dem.

Men den værste Gang var en Vinter, da jeg var en ung Knægt. Vi var nogle Stykker her fra Egnen ovre og kørte Tømmer i Kroneskoven langt vestpaa. Vi havde vort Kvarter paa en Gaard derovre, hvor vi ogsaa havde Hestene paa Stald.

Men saa en Aften, som vi sidder i god Ro og passiarer med Husfolket, begynder det at dundre ude i Hestestalden. Og paa een Gang bliver der et Væsen og et Spektakel, saa vi troede, at en Hest var kommen løs og sloges med de andre.

Et Par af Karlene skyndte sig af Sted for at stifte Fred, men de naaede ikke længere end i Køkkendøren, før de kom styrtende ind igen og skreg, at hele Gaarden var fuld af Ulve.

Køerne brølede, Faar og Geder brægede, og Hestene sparkede og skreg, og Kvindfolkene hvinede op — ja, der blev et Uvæsen, saa vi Mandfolk blev helt maalløse.

Nogen overhængende Fare var der vel ikke, for i de Tider var der vel stænget for Stalde og Huse, men Kreaturerne kunde naturligvis komme til en Ulykke af Skrækken og Staahejen alene.

Sultne var Ulvene, for de var tilogmed oppe paa Taget af Gedestalden — som bare var et lavt Skur — for at forsøge at bryde sig ned den Vej.

Og der fandtes ikke Skydevaaben i Huset, kan De tænke Dem! Saa at vove sig ud var der ikke Tale om.

De blev vel en Times Tid paa Gaarden, men saa opgav de det alligevel.

Først da vi hørte, at Flokken hylede langt inde i Skovene, vovede vi os ud.

Kreaturerne var heldigvis sluppet med Skrækken, men den havde heller ikke været ringe. Sveden drev af Hestene, og de havde sparket og regeret, saa Splinterne fra Gulvet hang oppe omkring i Spindelvævene under Loftet.

Næste Dag taagede vi, bevæbnet med Økser og Høtyve, efter Bøsser og Ammunition; men Ulvene kom saa ikke mere frem den Vinter. Det var Skade, for tænk, om man havde faaet smældt seks, syv Hagelsværme ind i saadan en Flok! Man maa forundre sig over, at en saadan Flok kunde bjerge Føden om Vinteren, for Storvildt fandtes her ikke den Gang. Det var først, efter at Bjørn og Ulv var bleven udryddet, at Elgen kom her til Egnen.

Og tænk, som Folk blev kulrede, da de saa de første Elge! De troede, at det var selve Fanden. De skal ogsaa vide, saadan et stort Dyr!

Her blev et helt Røre. Det gik saa vidt, at nogle gik til Præsten for at faa ham til at mane Djævelstøjet bort."

Mindet om hin Tid lokker et lunt, overbærende Smil frem paa Anders' Ansigt.

„Ja, det kunde nok se løjerligt ud," fortsætter han, „men i de Tider havde man ingen andre end „vor Far" at gaa til, naar det rigtig kneb. Nu om Stunder er det jo anderledes, nu har de jo disse Bønnehuse rundt omkring, og der prædiker de jo alle sammen, og det skal vel nok være bedre end baade Kirke og Præst, men om det er stort bedre, det ved jeg dog ikke.

Men en er jo ogsaa gammel nu og begriber maaske mindre af de nye Ting. Men eet ved jeg, at skønt de morer sig over min gamle Forlader, saa fandtes der meget bedre Skytter før i Verden end nu for Tiden.

Nu, da der ikke er Fare paa Færde, render de i Skoven med Dobbeltbøsse og Lommerne fulde af Patroner og smælder baade hid og did — men kommer de hjem med noget videre?

I min Tid havde vi bare eet Skud i Piben, og da kom man aldrig tomhændet hjem.

Og da kunde man komme til at pege paa baade Bjørn og Ulv, og trøste den, der bommede til en Bjørn og stod der med sin tomme Forlader! Den Mands Bukser skulde jeg ikke ville være i."

Anders gumler energisk paa sin Pibespids ved denne ubehagelige Forestilling.

Men nu, da Bjørn er kommen paa Tapetet, griber jeg Lej-

ligheden til at gaa Anders paa Klingen og faa ham til at rykke ud med sine Jagtoplevelser med Bjørn.

„Ja, se Bjørnen den blev borte herfra Egnen før tidlig. Jeg naaede aldrig at faa Skud paa Bjørn.

Jeg saa af og til et Glimt af Bjørn oppe i Aasen herovre; der var tilogmed et Hi deroppe, men de ufredede ikke os, saa Fader vilde ikke, at vi maatte forstyrre dem, da han troede, at de saa skulde blive ondskabsfulde.

En Gang kunde jeg have skudt en Bjørn — men nej — jeg skød ikke den Gang — og siden var det Slut, for det var den sidste Bjørn her omkring, og man vil endog sige, at det var den sidste Bjørn i Värmland."

Anders sidder en Stund og stirrer ind i Ilden. Saa kommer der noget fjerntskuende i hans Blik. Det er ikke længer Flammerne, han iagttager — der stiger et Billede frem for hans Blik — et Stykke Liv fra en svunden Tid, en Tid, der udviklede de primitive og stærke Dyder: Legemets og Viljens Styrke, Mod, Koldblodighed og Snildhed — lyser i stærke, unge Glimt over min gamle Vens Ansigt. Det er en Del af Anders' bedste Liv, der løsriver sig og faar Form under hans primitive Kunstnerbegavelse.

„Det er nu over et halvt Hundrede Aar siden," begynder Anders. „Her var visseligen Bjørn i Värmland paa den Tid, men den var dog stærkt paa Tilbagetog allerede da. Lossen var her ogsaa den Gang, og den var næsten værre, for den var lumsk og snigende, den kunde tyst og med Lynets Hurtighed falde over Smaakreaturerne og bide Halsen over paa dem, inden de fik givet en Lyd fra sig. Og saa var her altsaa Ulve, saa De kan forstaa, at en god Bøsse og en god Skytte var af Betydning den Tid.

Men Bjørnen, tænkte vi næsten, var helt forsvunden her fra Egnen.

Vi havde den Gang en stor Høslæt ovre paa Kaptajnshaget — nu er der Skov igen der — men Fader havde hugget Skoven og brændt derovre, og vi høstede meget Hø i de Aar der.

Det var lige ved den Tid, at Høet var hæsset*), og det havde stormet og regnet et Par Dage, saa jeg var roet derover for at greje med Høet.

Jeg gik altsaa og stellede med Hæssene, og da det var Middag, gik jeg ind i en Lade, vi havde derovre til at have Høet i, for at sidde i Skyggen og spise min Mad.

---

*) Høet hænges i Värmland paa lange Stænger: det „hæsses".

Da det var gjort, krøb jeg op paa Stænget for at faa mig en Middagslur.

Jeg laa og døsede en Stund, da jeg med eet hører, at der kommer noget listende ind i Laden.

Jeg kunde høre, at det var et Dyr, for det snusede og prustede som en stor Hund, men jeg kunde ogsaa høre, at det var et tungt Bæst, for det rigtig dunsede i Gulvet, naar den gik dernede.

Da faldt det mig ind, at det kunde ikke være andet end en Bjørn.

Jeg har ikke været bange af mig ellers, men den Gang blev jeg nok bange, for jeg mindes, at jeg var ikke i Stand til at røre et Lem i nogle Minutter. Og det var for saa vidt vel, som at det var det klogeste, jeg kunde gøre, at være helt stille.

Jeg maa fortælle, hvordan Laden var. Den var med et aabent Rum i Midten — uden Stænge over — til begge Sider var der derimod lagt Brædeloft over. Det var paa det nordre Stænge, jeg var krøbet op, Bjørnen gik nede i det aabne Rum.

Der stod en gammel Stige, som jeg var krøbet op ad, og paa Gulvet lige ved Stigen laa min Taske med Maden i.

Jeg hørte, at Bjørnen var lige nedenfor ved Foden af Stigen, og at den havde faaet fat i min Madpose. Det var en stærk Taske af Grævlingeskind, saa den gav sig ikke lige i første Omgang; men Bjørnen gav sig i god Ro til at rumstere med den.

Og imidlertid fik jeg Stunder til at overveje min Stilling.

Jeg indsaa nok, at jeg sad som i en Fælde oppe paa Stænget. Men paa den anden Side tænkte jeg heller ikke, at Bjørnen skulde kunne komme op til mig, da der var temmelig højt op og glatte Vægge at klatre ad; Stigen var saa gammel og skrøbelig, at den sikkert ikke havde holdt til en Bjørn, og i yderste Fald vilde jeg ikke betænke mig paa at vælte Stigen ned i Laden, hvis jeg hørte, at Bjørnen skulde forsøge at gaa op til mig ad den Vej.

Omsider havde Bjørnen faaet Hul paa Tasken, og jeg kunde høre, at den sad og gnaskede Maden i sig. Og jeg var bange for, at, naar den var færdig med det, den saa skulde gaa paa videre Opdagelser, og Raden derefter komme til mig.

Nu laa der helt henne under Taget en Bunke Høstredskaber, mest Træriver og Forke af Træ, men en bastant hjemmesmedet Høtyv, vidste jeg, skulde være derimellem — kunde jeg faa fat i den, tænkte jeg, at mit Liv skulde stige en Del i Prisen.

Men der laa ogsaa en stor Kaffekedel og en anden stor Kobberkedel, som vi brugte til at koge Kartofler i, naar vi var herovre hele Dage igennem.

Den indgav mig en Ide! Nu har De vel nok hørt, at hvis man blot kan faa indjaget en Bjørn en rigtig stor Forskrækkelse, saa stikker den af, om der saa er aldrig saa lidt Grund til det. Tilmed Børn, har man hørt, har kunnet skræmme en Bjørn, og min Stilling var vel ikke bedre, end at det var værd at gøre et Forsøg.

Jeg sneglede mig Tomme for Tomme hen imod Redskaberne ude ved Taget, og det lykkedes mig virkelig at avancere helt hen til dem, uden at jeg tror, Dyret dernede anede Uraad. Hvis den kom frem paa Gulvet dernede, kunde den nu faa Øje paa mig, da jeg var helt henne ved Kanten af Stænget, men nu, da jeg havde Høtyven lige ved Siden af mig, var jeg mere modig.

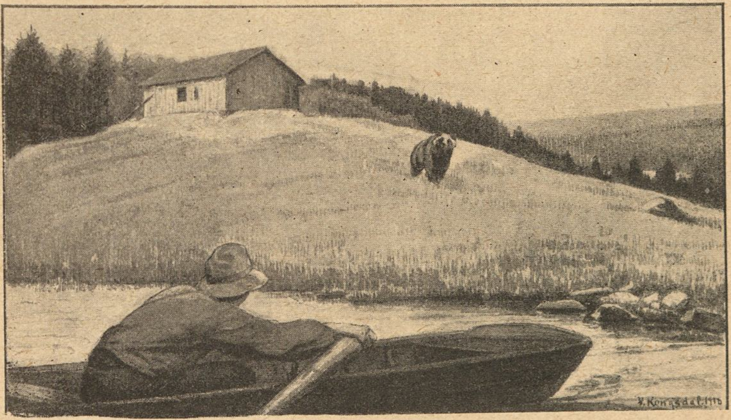

Jeg vovede mig op paa Knæ og fik Tag i den store Kobberkedel — nu skulde det gælde!

Som en Dommedag kom jeg over den — den store Kobberkedel brasede lige i Skallen paa Bjørnen og trillede skramlende hen ad Gulvet. Samtidig snappede jeg ind i Bunken efter Høtyven, saa River og Forke ramlede ned om Ørerne paa den. Som et Skud for Bjørnen ud af Døren og kilede i Vej op mod Skoven. Det gik! Og ræd var den — saa ræd, at den maatte kvittere for Maden, den havde stjaalet, om det ellers holder Stik, at man kan faa Mavepine af Skræk.

Men der var ingen Tid for mig at spilde. Jeg for med samme Fart ud gennem en Lem paa den modsatte Side af Laden og tog til Bens ned mod Baaden.

Men tænk saa — da jeg vel var i Baaden og lægger fra Land, ser jeg Bæstet komme taagende ned over Bakken efter mig!

Den havde vel vendt oppe i Skovkanten, da den mærkede, at der var tyst bag ved den, og var bleven klar over, at det bare var mig, der kilede ned mod Baaden, som havde lavet hele Staahejen, og nu skulde jeg vel faa. Men se, paa Søen var jeg ikke længere bange — jeg roede i fuld Fart fra Land — der kunde den ikke naa mig, og det indsaa den ogsaa selv, for den stoppede op med Forfølgelsen. Men saa længe den kunde se mig, stod den og gloede ondt efter mig oppe paa Bakken.

Nu vidste vi altsaa, at der var Bjørn paa Egnen. Og Hestene var man jo bange for at slippe ud i Skovene, men Køer og Smaakreaturer var man nødt til at lade gaa løse — og saa blev der da ogsaa en Dag en Kvie borte for Edvin paa Holmene.

Han kom her og bad mig om at hjælpe sig med at søge efter den i Skoven. Han havde Bøssen med, og hvordan det nu var, saa tog jeg bare en Økse med mig, ifald vi skulde møde noget.

Kvien fandt vi ogsaa. Den laa nede paa Stranden ved Holmsundet.

Og det var ogsaa Bjørn, som havde slaaet den ned. Store Stykker var der flaaet af den.

Edvin vilde, at vi skulde skaffe den hjem, men jeg foreslog, at vi skulde lade den ligge og saa komme igen om Aftenen og lægge os paa Lur og skyde Bjørnen, naar den kom for at hente sig mere.

Nu stod der en stor, kroget Fyr lige tæt ved. Oppe i den lavede vi os en bekvem Plads til at sidde paa Lur. Og henimod Aften krøb vi saa derop.

Og Bjørnen kom meget rigtig. Der var et fint Skud til den, som den stod der over Kvien. Jeg tænkte, Edvin skulde til at skyde, men det trak ud med det. Jeg sad paa en Gren under ham.

„Skyd, Edvin!“ hviskede jeg op til ham. Men der blev ingen Skydning.

„Skyd dog, Edvin! Hvad venter du efter?“

Men da skulde De set Manden! Kridhvid i Ansigtet, og saa rystede han, saa Tænderne skramlede i Munden paa ham.

„Jeg orker ikke at skyde, jeg skyder Bom, Anders, saadan som jeg ryster.“

„Vist ikke nej,“ siger jeg, „og om du skyder Bom, saa har jeg i alle Fald min Økse, om den kommer herop.“

Men Edvin var ikke at formaa til at skyde, og se, med

fremmed Bøsse skyder jeg ikke, saa vi gik Glip af Bjørnen den Gang.

Vi besluttede saa at sætte en Fælde op til at tage Bjørnen i — Bjørngiller, som vi kalder det.

Det er en stor, firkantet Flage, tømret af tykke Stammer med spidse Jernspiger under og tunge Sten ovenpaa. Den bliver stillet op med en Stillemekanisme, saa at den falder ned over og spidder det Dyr, der piller ved Lokkemaden.

Fælden stillede vi op i Nærheden af, hvor Kvien havde ligget, saa vi tænkte nok, at det skulde lykkes os at tage Bjørnen.

Vi var nogle Stykker heromkring fra om dette Arbejde, og det varede heller ikke mere end et Par Dage, før vi hørte, at det skreg ad den Kant i Skoven, hvor Fælden stod. Vi havde alle Bøsser med os og skyndte os ud til Fælden.

Ja — og nu kommer det underligste — et Træk af Dyrenes Liv, som ingen skulde tænke sig: Bjørnen sad rigtignok i Fælden med begge Forlabberne — men der var een Bjørn foruden, og den gik oprejst paa Bagbenene og bar de store Sten væk fra Fælden for at frelse sin Kammerat!

Jeg blev saa underlig ved dette Syn — hvordan det nu

var, saa faldt det mig ikke ind at løfte Bøssen mod det Skuespil, vi havde foran os.

Nu var jeg vel nok den bedste Skytte iblandt os, og den bedste Bøsse havde jeg da sikkert, saa de ventede, at jeg skulde skyde først.

„Du skyder vel, Anders," var der nogen, som sagde.

„Nej — her faar en anden skyde — hvem som vil og kan, faar tage min Bøsse — jeg svarer for, at den træffer der, man holder. Men lad os faa en Ende paa dette."

Saa var der jo en, der skød. Og derefter fik Bjørnen i Fælden ogsaa en Kugle, og saa var det Slut."

Anders sidder en lang Stund og stirrer frem for sig med dette Blik, frem for hvilket svundne Tider fejrer sin Opstandelse.

* * *

Ilden brænder ned. Hist og her i Asken bryder det endnu frem som en straalende Stjerne, der lyser en Tid — og svinder.

Vi bliver siddende endnu en Stund, hver med sine Tanker.

Ansigt til Ansigt med en svunden Tid faar Livet jo altid en dybere Værdi. Et Folks Minder er et Folks Sjæl. Ødemarken med dens haarde Kaar og sin storslaaede Natur har sat et dybt Præg paa Folkesjælen derude.

En ny Tid med ændrede Naturforhold vil skabe en anden Folkesjæl. Men endnu kan man træffe de sidste Rester af en Periode, der har omgivet Värmland med Eventyrets og Poesiens Glans.

Fra Eksamen.

Præsten (til en lille Dreng): „Kan du sige mig, hvor meget er 4 til 4?"

Drengen: „Det ved jeg ikke!"

Præsten (klapper Drengen opmuntrende paa Skulderen): „Naa, min lille Ven, hvor meget er saa 4 til 4?"

Drengen (forbavset): „Jeg har jo sagt, jeg ved det ikke."

Helt til Nar!

En Virkelighed, fortalt af en af dem.

Fortælling af Mimi Dorph.

Med Tegninger af Axel Thiess.

Der sad fire Studenter og sov over en Bridge. Aftenens Vært var Grosserer Bruuns eneste Barn, med Fremtiden fuld af Muligheder, Lommen fyldt af Mønt og Hovedet stoppet med Kommers. Hans Forældre var rejst til Norge, og imens dansede Jomfru og Piger efter hans Pibe. Derfor havde Maaltidet været godt og Vinen rigelig, men Spillepartiet var uhjælpeligt tabt. Hugo Bruun var sine Makkere for overlegen.

Hans Dahl var latterlig forsigtig, som følte han sin Faders, den stramme Ritmesters Ridepisk suse over sine Rygstykker. Og Ludvig Hørtel, Præstedrengen, og Anker Holst, Enkesønnen, fomlede med Kortene, som havde de

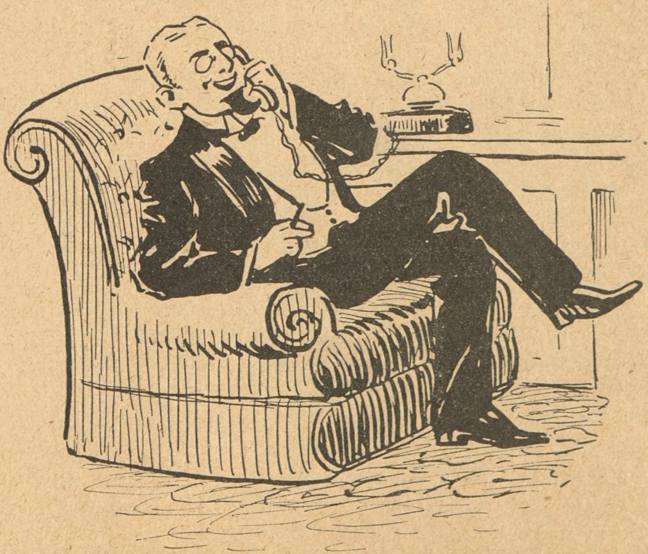

Hallo! maa jeg bede om Central 7964?

aldrig rørt Holmblad før. Og da Hugo tabte en Pique-royal, kylede han hele Bunken henad Bordet og udbrød: „Nej, dette her gaar ikke, vi sidder jo og falder i Søvn — nu vil vi lave Fest!“

Han tog Telefonbogen: „Petersen, Grosserer, Petersen, dem er der nok af — lad os ta' den første den bedste. Hallo, hallo! maa jeg bede om Central 7964! Er Grossereren hjemme? God Aften, Hr. Grosserer — De taler med Heltinarkompagniet, undskyld, jeg forstyrrer Dem saa sent — ja, vi har jo rigelig Kapital — men det var Navne — kendte Navne — jeg tillader mig at vende tilbage til Spørgsmaalet — ja — bevares, meget ansete Børsnavne — jo, — ja — e — Tak — tusind Tak!“ — — Afringning.

Hugo halvdaanet i en Lænestol, de andre uforstaaende.

„Ja, søde Børn, det var kun Begyndelsen, nu kommer Værket — kom med Bogen, fine Navne — grinagtige Navne; her er en, der hedder Blommenslyst — hun er vist storartet!“

„Aa, Frøken, maa jeg faa 666 y — Tak. — Er det Fruen? Tilgiv, Frue, De taler med Heltinarkompagniet, De ved nok, den nye Opfindelse, der tales saa meget om — — Bonevoks — en ny Slags Bonevoks — maa vi have Lov at bone deres Spisestue — vi har en Del ansete Huse — vilde ogsaa gerne have Deres — — ikke noget — aldeles gratis, blot De vil tømme Stuen for Møbler — ja, dem alle — en stor Buffet — naa, ja, den kan maaske blive — — ja, det er aldeles uforgængeligt. Vil De blot, naar Stuen er rømmet, ringe til os — Central 7964, saa kommer Direktøren selv med Mandskab — — Aa, ingen Ting at takke for, ærede Frue, Takken er paa vor Side — — god Nat, Frue — Tak!“

Kammeraterne forstod nu Komedien, Dreng var der i dem alle endnu, og de blev straks Fyr og Flamme.

Hans for til Telefonen.

„Her er en Kaptajn Troskjold — han er vist troskyld — Hallo — Vester 999. — Er det Kaptajnen? Aa, Fruen! Det er fra Heltinarkompagniet — Kaptajnens Benklæder er sendt til Heltinaring, hvadbeha'r — jo, det er skam rigtigt nok — men skal det være paa Kryds eller tværs — — ja, paa tværs er vel nok det stærkeste — — naa, Fruen vil tale med Kaptajnen — ja, det er ogsaa bedst — maaske De saa vil ringe til Direktøren, det er 7964 — saa tager vi ikke fat, før vi hører nærmere Ordre — Tak — Tak!“

Den ellers saa stilfærdige Anker brølede: „Nu jeg, nu jeg — her er en Fru Filtebær, hun er vist storartet. Nr. 678 — taler

jeg med Fruen? Det er Heltinarkompagniet — undskyld, vi ringer saa sent. Vi har en Prøvekollektion blaat Klæde, maa vi sende Dem nogle Meter til behagelig Afbenyttelse — — — aldeles gratis, Frue — bare som Reklame. Vil De kun ringe en Gang i Morgen til 7964, om De vil have 9 eller flere Meter — god Nat — god Nat — Aa, slet ingen Aarsag, Frue!"

Vennerne var nu kommet ind i et helt Dilerium.

„Nu er det dig, Ludvig —"

„Ja, I kan tro, jeg skal skær' en," lo han, „her er en Frøken Glieder — hun er ligesom skabt til det —."

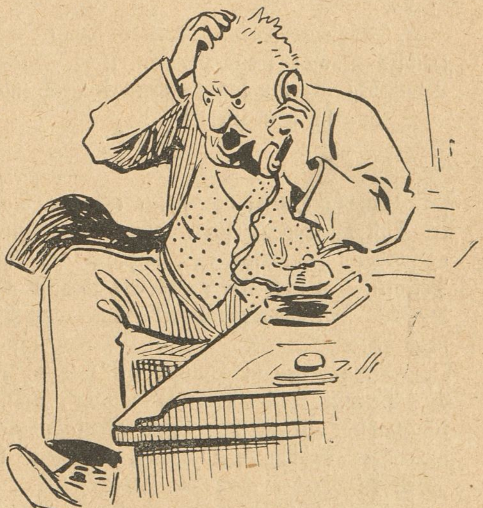

Imens stod Grosserer Petersens Telefon aldrig.

„Undskyld, Frøken, Manden fra Sydamerika er kommen — jeg siger, at Manden med Heltinardyret er kommen — Heltinardyret fra Sydamerika — det er vel saa stort som en Kalv — det skal ha' det lidt lunt — nej, det tror jeg ikke, Direktøren sagde, at det skulde afhentes i Morgen — — ja, jeg ved jo ingen Ting, nu er Direktøren gaaet — men maaske Sagen kan ordnes, naar De i Morgen ringer til 7964".

Saadan fortsattes Spøgen hele Aftenen og udviklede sig vildere og vildere i de kommende Dage, hvor de Skarnsknægte ringede rundt om de utroligste Ting, der alle løb sammen i det ulykkelige Nummer 7964.

Imens stod Grosserer Petersens Telefon aldrig. Hans Forretningsforbindelser klagede, hans Familie blev nervøs, han selv aldeles rasende.

Snart ringede en Kollega og spurgte om Lovene til Heltinarkompagniet, saa spurgtes om Klæde, om Lagkager, vilde Dyr, Automobil-Gummi, Fru Blommenslyst vilde lægge Sag an for

Ulejlighed med en tømt Spisestue, og en Skolemand spurgte om det nye Regnesystem. Petersen lod sin Harme gaa ud over sine Medofre, ragede i Klammeri med Alverden og blev til sidst helt til Nar — helt til Nar! —

Ja, en af hans egne Smaapiger havde skrevet det famøse Ord ned og vist Familien, hvordan det tog sig ud skriftlig.

Og nu var Petersen helt ustyrlig — det endte bare med, at man klistrede det Ord til hans Navn — og det gjorde man!

Gennem Politi fik han opsporet sine Bødler og fordrede Hævn.

Grosserer Bruun dyssede Sagen ned med 100 Kr. til de fattiges Kasse; men Petersen skrev Syndernes Navne op i sin Lommebog, og der laa de gemt i mere end en halv Snes Aar.

Saa fik han Hævn!

* * *

Ludvig Hørtel var slaaet ind paa Handelsvejen, havde studeret Tysk og Engelsk, søgte ud i Verden helst som Konsulatssekretær, og begav sig derfor en Dag til den tyske Vicekonsul, en Hr. Petroski, som han ikke anede var identisk med den stakkels Petersen, der til sidst havde maattet søge Navneforandring for dog at have Fred.

Begyndelsen af Visitten gik helt nydeligt, men saa begyndte Hr. Petroski at blade i en gammel, fedtet Lommebog, som slet ikke passede til al den anden Konsulatsherlighed, og saa fik den forbavsede Ludvig en Omgang, der baade begyndte og endte med: „Helt til Nar er man dog ikke!"

Og sønderknust tøflede den unge Mand bort fra Vicekonsulen, gik tværs over Gaden til Ententen, modtog Engagement og mødte hinsides Kanalen en blaaøjet lille Miss, som blev hans Skæbne.

Petroski født Petersen gned sine fede Hænder og lo skadefro, da han satte Kors ved Ludvigs Navn. De tre andre Fugle skulde han saa vist ogsaa nok faa Ram paa.

Fjorten Dage senere gik Nr. 2 i Donen. Det var Anker, Enkedrengen, der havde givet sig Journalistik og Politik i Vold og nu ansaa sig selv for moden nok til et Mandat, hvorfor han søgte „Navne" paa Stillerlisten.

Petroski, det lød godt, og Manden ansaas for liberal.

Men Konsulen havde længe haft Anker Holst i Kikkerten, det Navn stod for ofte paa Prent til, at det ikke skulde huskes, her var Lommebogen ikke engang nødvendig.

Anker fik sin Skylle, saa meget desto mere haanende, fordi selv

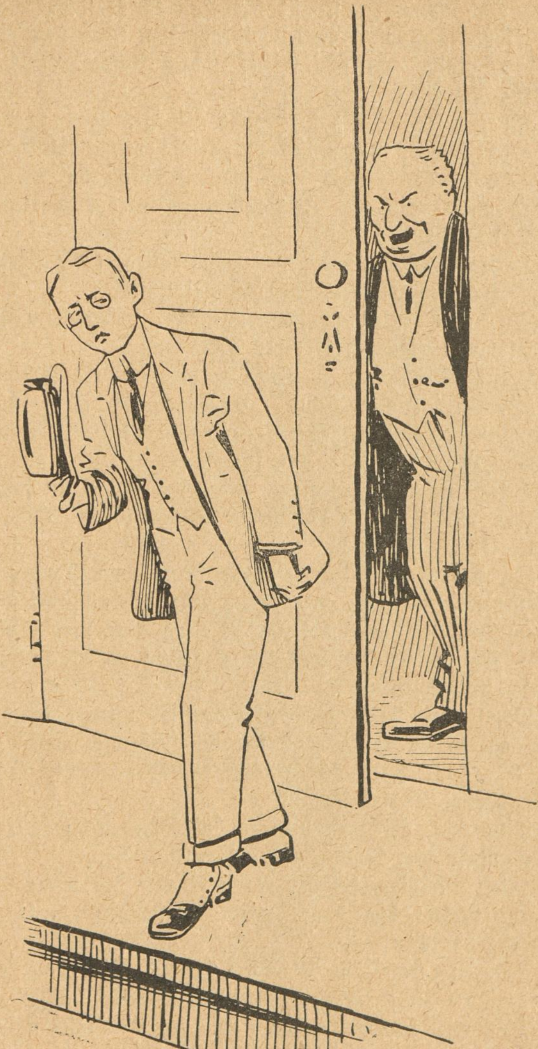

Sønderknust tøflede den unge Mand bort.

de uskyldigste Barnestreger kan fikses op til et Agitationsnummer. Slaget var tabt, Petroski fik selv Lyst til at spille Kandidat, og Anker fandt sin Trøst i en lille Provinsby, hvor han nu redigerer Byens „Sprøjte“ og gør sig al mulig Anstrengelse for at være allerførste Sprøjte.

Nu var kun Hans og Hugo tilbage, de to havde bevaret Omgangen længst; nogle Aar havde de været adskilt, Hugo i et engelsk Handelshus, Hans i en jydsk Garnisonsby, og nu mødtes de i et Vaabenhus ved et Bryllup og enedes om at følges ad opad Kirkegulvet.

De klædte hinanden de to. Hugo blond, i sin engelske Ulastelighed. Hans mørk, i sin straalende Uniform.

Det synes ogsaa to smaa lyserøde Søstre, som Bruden og Forsynet havde udkaaret til deres Borddamer.

Herlige Møde, dejlige Timer, uforglemmelige Fest.

„Musse,“ hviskede Tulle, „det er et Par af Fars Heltinardrenge, men det er kun Sjov, jeg husker Navnene, men de aner ikke, hvem vi er, og de er saa søde.“

Da Smagen var gensidig, opdagedes senere en Løjtnant med en lyserød Musse og en Gentleman med en lyserød Tulle i Havens dunkleste Gange.

Og de to unge Herrer kørte de to unge Damer hjem, det var rasende upassende, men de gjorde det alligevel og mødtes endda næste Dag og spadserede Par og Par mod Øst og Vest — — for til sidst at enes om at følges ad til Verdens Ende. Men saa sprang Bomben.

Musse og Tulle havde standhaftigt bevaret deres Hemmelighed, og da de to Friere, efter de elskedes indstændige Anmodning, Side om Side mødte frem for Svigerfaders Øjne, anede de ikke, hvem Konsul Petroski var.

Men han, ja, han behøvede nok ikke at spekulere. Hugo Bruuns Navn var for velkendt i Handelskredse.

„Helt til Nar, helt til Nar!“ raabte den vrede Mand, saa Vennerne tænkte, han havde mistet Forstanden, „nej, I kan tro nej, saadan et Par —.“

„Sig ikke mere, sig ikke mere,“ græd Musse og Tulle, som stormede ind i Kontoret og kastede sig om hans stædige Nakke.

„Julius,“ formanede Fruen, der ligeledes viste sig paa Dørtærskelen, „kom lidt herind!“ Og lige overfor hans Viv gjaldt der kun „kære Mor“.

Det lykkelige Firkløver fik Lov at drøfte det mærkelige Tilfælde, som Heltinarkompagniet jo nok blev lidt betænkeligt over.

Men Fru Konsulinden klarede Skærene. „Julius,“ sagde hun, „jeg er mine Pigebørns fortrolige, og jeg v i l ha' det, forstaar du. Du faar aldrig nettere Svigersønner og aldrig bedre Partier

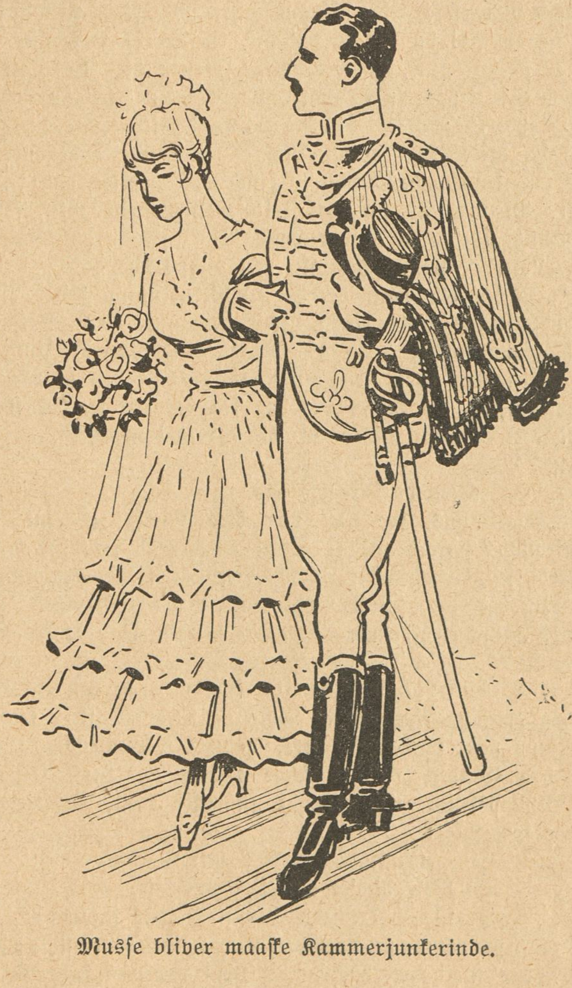

Musse bliver maaske Kammerjunkerinde.

— tænk dog, det gamle Firma Bruun, en Mand, der er opimod en halv Million værd — og en Premierløjtnant i de kgl. Husarer, Musse bliver maaske Kammerjunkerinde, og hun er aldeles sikker

paa, at han bliver Oberst. Julius dog, vil du da gøre dig helt til Nar?"

„Helt til Nar," sukkede Konsulen og tørrede sin Pande, „det bliver jeg nok, hvordan det end gaar, hvad nyttede det saa, at jeg søgte Navneforandring, Kompagniet klistrer sig jo til mig alligevel, men lige meget! du vil jo ha' det, og Tøsene vil ogsaa, og Fyrene er jo helt nette, saa i Himlens Navn; men det siger jeg jer: I maa ikke rippe op i den gamle Skandale, for Heltinarpetroski vil jeg s'gu ikke hedde — at du ved det!"

Da bredte der sig pludselig et straalende Smil over Fruens kønne, velkonserverede Ansigt. „Julius," udbrød hun, „ved du hvad! Vi maa nu alligevel takke Heltinarkompagniet, for det er jo egentlig Aarsag til al vor Lykke."

„Lykke?" spurgte Petroski, helt vildfarende.

„Jo ser du, uden det hed vi Petersen, nu bærer vi et velklingende fremmedartet Navn, som saa igen blev Anledning til din Konsulatsværdighed og din dejlige guldbroderede Uniform, og uden Heltinaren havde du heller aldrig tænkt paa at blive Folketingsmand, og det morer dig dog saa storartet og har skaffet dig et Ridderkors ved Siden af din „Brandenborger" — og nu Frierne?"

„Naa, ogsaa de," raabte han.

„Ja, Julius, for hvorfor blev Musse og Tulle bedt til det Bryllup? Fordi de er Døtre af Konsul Petroski, R. p. p., og fordi jeg, Konsulinden, var Midtfigur i Sommerpensionatet, hvor Pigebørnene blev Veninder med Laura Sommer! Forstaar du det, Julius? Forstaar du, hvor jublende glad og taknemlig du maa være?"

I Øjeblikket forstod han det ikke, men da han en Tid efter bred og mægtig, straalende af Guld og Ordener, skred frem under Orgelbrus midt imellem to fine, yndige, silkeraslende Brude, da følte han Glæden, og den fødte i ham en Poet, som allerede ved Bryllupsfesten resulterede i en versificeret Desserttale, der sluttede spøgefuldt:

„Sig, blev jeg da virkelig helt til Nar,
fordi disse Rid're min Ungdom ta'r,
naar tilbage i Hjemmet min Mutter jeg har?"

Det var nemlig sin Ægtevivs Skaal, han havde slidt i det med, mens hans Borddame Oberstinde Dahl forgæves søgte at vedligeholde Konversationen.

Men da dette Aandsfoster var kommet til Verden, aabnede han for alle sine Elskværdighedssluser, og saa lyksalig følte han sig,

Det var nemlig hans Ægtevivs Skaal.

at han endnu samme Aften udfyldte to „gode“ Anvisninger, der Dagen derpaa pr. Telegraf fløj over Bælter og Have og bragte sære Tanker. Thi der stod kun:

„Hilsen og Tak til Heltinarkompagniet.“

De to stakkels bortviste skulde dog ikke være Stedbørn.

Thi Julius Petroski har et stort og varmt Hjerte, det ved ingen bedre end hans lykkelige Musse.

Pas paa!

Af Georg Aarslev.

Pas paa i al din Færden;
enhver sig selv skal vare,
og her i denne Verden
vi stedes let i Fare.

Paa Forhaand skal her siges, at det efterfølgende lille „Varsko!“ er holdt udenfor det aandelige Omraade og afgrænset til det rent udvortes legemlige Værn. Man skal her altid og alle Vegne passe paa og være lidt varsom i sin Færden. Der sker saa mange Ulykker paa Grund af, at der vises saa stor Uforsigtighed. Ja, „det er sagt os tidt, og vi ved det godt“; men det preller dog stadig af paa den almindelige Ligegyldighed for Liv og Lemmer, og vi tør nok paastaa, at det aldrig vil blive sagt for ofte.

Vi kunde behøve, at der i vor Øregang sad en Tommeliden, der altid raabte ind til Hjernen: „Pas paa!“

Hvor mange Ulykker sker saaledes mellem Aar og Dag paa Trapper og Stiger.

En af mine Kendinge havde en fire Aars Dreng, der fandt paa at hoppe ned ad Trappen og hoppe over hvert andet Trin. Han styrtede ned og fik en Hjernerystelse, der svækkede hans Aandsevner for hele Livet.

En anden lille Gut havde faaet den Vane at glide ned ad Trappens Rækværk. Han stødte mod en Jernkrog og mistede det ene Øje.

Jeg mindes en ældre Frue, der var oppe paa et Loft for at hente adskillige Ting. For ikke at gaa to Gange tog hun Favnen saa fuld, at hun ikke kunde holde sig ved Rækværket. Hun styrtede ned og slog sig ihjel.

Fra en Skole hørte jeg om en Flok Børn, der i Kaadhed stormede ned ad en Trappe og faldt oven paa hinanden paa en Jernrist, og flere kom til Skade.

Fra Trapper alene kunde saaledes vedføjes Eksempler i det uendelige om Børn og voksne, der ved Uvarsomhed har slaaet sig ihjel eller er blevet lemlæstet.

Jævnlig hører vi om Ulykker fra Vinduerne. Børn falder ud og slaar sig ihjel, fordi der ikke var sat Tremmer for eller truffet andre forebyggende Foranstaltninger, og fordi der ikke blev passet paa dem.

Vinduerne skal af og til pudses, og her sker ogsaa mellem Aar og Dag Ulykker.

Vor Tids Kultur og Udvikling paa alle tekniske Omraader har skaffet os en Mængde Livsbekvemmeligheder og Behageligheder. Men den daglige Færden mellem og Brug af disse forskellige Maskiner og tekniske Hjælpemidler kræver en skærpet Opmærksomhed for at undgaa Ulykke og Skade paa Liv og Lemmer. Ved den daglige Vanebrug glider man over i sløv Ligegyldighed og glemmer, hvor let disse farlige Redskaber kan gribe fat i Tøjet, i en Arm eller et Ben, og derfor hører man jævnlig om Ulykker paa Arbejdspladser, Værksteder og Fabrikker.

Avlsbruget kræver ogsaa sine Ofre ved Brugen af Maskiner, ved Frugtplukning og ved uvarsom Omgang med Dyrene.

Tjenestemændene ved Jernbanen kender deres Maskiner og Vogne og ved, at alt her maa behandles med Varsomhed, og dog sker der ofte Ulykker paa Grund af Ligegyldighed ved Rangering og Sporskifte m. m.

Hvor mange er ikke kuldsejlet paa Lystsejlads, fordi de ikke kendte Brugen af Sejl, eller fordi de dumdristigt vovede sig ud i usejlbart Vejr. De sejlede maaske ud med Sang og overmodige Udtalelser, men drev senere i Land som Lig.

I Badetiden om Sommeren ser man Advarsler i Bladene, og ved Badestederne er opslaaet advarende Meddelelser, og dog drukner hvert Aar en Del Mennesker paa Grund af Ligegyldighed og Uvarsomhed.

Naar Vinteren lægger Isbro over Vandet, kommer Skøjterne og Kanerne frem, og Ungdommen jubler. Farten paa Isen er en sund og fornøjelig Idræt; men her sker jo ogsaa af og til Ulykker ved Uagtsomhed.

Børn og Ungdommen færdes desværre alt for ofte uden Opsyn, og uden at ældre griber ind i deres dumdristige Indfald.

Jeg mindes saaledes et ungt Menneske, der stod mellem en Flok yngre og ældre. Drevet af et øjeblikkeligt Indfald for han ud paa den skrøbelige Strandis, uden at nogen af de ældre holdt ham tilbage. Han sank i og forulykkede.

Jeg gik i Skole paa Landet. Et Stykke fra Skolen havde vi en stor Dam. Naar det var Istid, kom vi Drenge tidlig om Morgenen, fik i Skolens Brændehus fat i Buløksen og huggede Isen i firkantede Stykker. Nu gjaldt det om at løbe over disse Stykker, hvori vi fik en forbavsende Færdighed. En Gang imellem dumpede en dog i. Vi gned saa Vandet af ham og stillede ham ind ved Skolekakkelovnen. Men en Gang fik en Dreng efter et saadant Bad en Forkølelse, der blev til Lungebetændelse og voldte hans Død.

Gymnastik og al anden legemlig Idræt er udmærket for Ungdommen; men Kappesyge og Væddestrid fører dog ikke saa sjældent Ulykker med sig.

Cykler og Biler er jo herlige Færdselsmidler i vor Tid, da alt skal gaa i susende Fart; men den mindste Uforsigtighed kan faa farlige Følger for Liv og Lemmer.

Nu færdes man ikke alene paa Jorden og Havet, men søger ned til Fiskenes og op i Fuglenes Omraade. Men jo mere farlig Færden er, des mere nervepirrende Agtpaagivenhed kræves der. Baade den gyselige Undervandsfart og den beundrede Luftfærd kræver jo mange Ofre af Menneskeliv.

Endnu skal nævnes Skydevaaben og Tændpinde. Hvor mange Vaadeskud sker der ikke imellem Aar og Dag, og hvor mange Ildebrande foraarsages ikke ved uvarsom Brug af de ellers saa nyttige Tændpinde.

Man skal ogsaa være forsigtig med Stenolie og Elektricitet. Hvor mangen en Pige har ikke faaet Skade paa Øjnene ved at hælde Stenolie paa de Pinde, hun tændte op med i Ovnen.

Med Medicin og alle farlige Vædsker skal man være varsom. Ja, paa utallige Maader kan man ved Ligegyldighed komme til Skade.

Det gælder navnlig om at advare og vaage over Børnene, der jo i alle Forhold staar uden Erfaring, og det er utroligt, hvad Børn kan finde paa.

Jeg mindes saaledes to Uvaner fra min Barndom. Vi fandt paa at prøve, hvem der længst kunde se op imod Solen. Ligeledes havde vi en styg Lyst til at sætte Munden til en andens Øre og saa give et Brøl ind i Øregangen.

Der sker mangfoldige Ulykker, uden at vedkommende har kunnet værge sig derimod; men over Halvparten af alle Ulykker sker som Følge af Ligegyldighed, Uvarsomhed eller Dumdristighed.

Derfor: Pas paa, hvor det let kan gælde Liv og Lemmer!

Lad os altid mindes det gamle Ord: „Er Vejen farlig, da gak varlig!“

En Drøm om Njals Saga.*)

Af Jonas Gudlaugsson.

Med Tegninger af Resen Steenstrup.

Der gives vist faa Folk i Verden, som tror saa intenst paa Drømme som det islandske. Saaledes var det allerede paa Sagaens Tid, og det har ikke ændret sig meget siden.

Jeg husker fra min Barndom — og det ligger jo ikke saa langt tilbage i Tiden — at noget af det, som Folk om Morgenen spurgte hinanden først efter, var: „Hvad har du drømt?“ Alle uden Undtagelse troede paa Drømme, de fleste rettede sig efter dem. Det maa dog fremhæves, at dette var i en afsidesliggende Egn; i Byerne prøver man paa Island, saavel som i Kina og Danmark, at følge med Moden og udtrykker sig skeptisk om Drømme og anden „Overtro“.

Saa stærkt levede man i Drømmene i denne min Barndomsegn, at jeg selv ofte ikke er i Stand til at skelne, hvad der er Drøm, og hvad der er Virkelighed, naar jeg skal friske Minderne op. Drømte N. N. dette, eller oplevede han det? er et Spørgsmaal, jeg ofte ikke er i Stand til at svare paa.

For disse Drømme var som oftest ikke tomme Fantasier, de var paa det nøjeste knyttet til Livet og dets Begivenheder, ja, blev ofte fuldstændig bekræftet af det, som senere skete.

Men andre havde dog et mere traditionelt eller mystisk Præg. Saaledes mindes jeg adskillige gode Bredefjordsfolk, som hævdede, at de havde en saakaldt Drøm-mand. Det vil sige: En længst hedengangen Mand, ofte en bekendt Skikkelse fra Sagaerne, men undertiden en ubekendt, viste sig for dem i Drømme og fortalte dem alt, hvad de ønskede at vide. Overtroiske Folk — der skulde meget til for at gøre sig fortjent til det Navn — mente, at det var af det onde at have en Drømmand, noget nær som at slutte en Kontrakt med den Lede selv, og lykkeligst var den, som i Søvne nægtede at modtage Drømmandens Tilbud!

Dette her som Baggrund for, hvad jeg nu vil fortælle, og som har større Aktualitet og mere vidtrækkende Interesse, end hvad jeg før har hørt om Drømme, selv paa Island.

---

*) Dem, som ikke kender Njals Saga, henviser jeg til N. M. Petersens klassiske danske Oversættelse, udgivet hos Gyldendal.

En Mand hedder Hermann Jonasson. Han er Bonde i 60 Aars Alderen, kendt og anset over hele Island. Han har været Bestyrer for Landbrugsskolen, Redaktør af det islandske Landbrugsblad, mangeaarigt indflydelsesrigt Medlem af Altinget m. m.

Hans personlige Hæderlighed og Sanddruhed har aldrig været dragen i Tvivl, og selv kender jeg ham som en intelligent og alvorlig Mand, paa hvis Ord jeg altid vilde stole paa alle andre Omraader end Mystikkens.

Denne Mand har holdt nogle Foredrag i Reykjavik om sine Drømme eller maaske nærmere Aabenbaringer, og disse Foredrag, der er udkommet i Bogform og har vakt den største Opmærksomhed i alle Kredse paa Island, vil sikkert formaa at vække Interesse udover Landets Grænser.

Jeg vil her gengive den mærkeligste af hans Drømme, paa sine Steder med hans egne Ord.

Jonasson forklarer i Begyndelsen, at det er ham en tung Pligt at fortælle disse Drømme. Borgerlig Agtelse og Indflydelse risikerer han at miste og blive regnet for at være utilregnelig. Men saa gammel, som han nu er bleven, føler han det som sin uundgaaelige Pligt at berette Drømmene, inden han dør.

Siden fortæller han som Indledning nogle af sine mærkeligste Drømme og Visioner, andre til Dels bekræftede, som der kunde være Grund nok til at genfortælle, hvilket Pladsen ikke tillader. Men disse Drømme har alle en Tendens, nemlig at vise, at Jonasson er bleven beskærmet af skjulte Kræfter i de farligste Situationer, for at han skulde kunne opdrages og udvikles til et Medium for en Hovedopgave: Drømmen om Njals Saga.

Denne Drøm skal jeg her genfortælle noget forkortet med Jonassons egne Ord:

„Det var i Vinteren 1892—93, jeg husker ikke, om det var før eller efter Nytaar . . . Jeg syntes, jeg hørte, at nogen kom ind i Værelset, gik hen mod Hjørnet, hvor min Sengs Hovedgærde var. Den kommende spørger, om jeg er vaagen. Jeg siger, at jeg har sovet, da det er tidlig om Natten, men at jeg vaagnede af Søvnen, da han kom ind. Han spørger mig, om jeg kender ham. Jeg svarer, at han er den samme Mand, som viste mig det syge Faar forleden (hentyder til en anden Vision), men ellers kendte jeg ham ikke. Han gentager Spørgsmaalet, om jeg er helt vaagen, da han nødvendigvis maa fortælle mig en lang, alvorlig Sag, og at jeg maa være lysvaagen for nøjagtigt at kunne lægge Mærke til hvert Ord. Jeg sagde, at jeg var lysvaagen, for jeg syntes, at jeg var det, men følte paa den anden Side, at jeg var

ved at falde i en Drømtrance. Jeg bad ham om at sætte sig paa Stolen foran min Seng. Han tog Plads. Maanen var paa Himlen, men ikke fuld. Luften var overskyet, men Skyerne lette og undertiden gennemsigtige. Jeg saa stadig Omridsene af alle Ting i Stuen, og undertiden blev der meget lyst i Værelset. Det er senere konstateret, at saaledes var Vejret denne Nat, hvad enten her er Tale om Drøm eller vaagen Tilstand . . .

Gæsten syntes at være en Mand i seksti Aars Alderen. Han havde et smukt Ansigt med gode, djærve, men alvorlige og sørgmodige Træk. Hans Haar var sort, og han havde et sort, tæt Fuldskæg; det var godt plejet, men begyndte at graane. Han var knap middelhøj, men kraftig og smukt bygget. Han sagde, at han havde vist sig for mig for to Nætter tilbage for at overbevise mig om, at jeg kunde fæste Lid til hans Ord . . . Han paalagde mig paany at være rolig og eftertænksom og sagde, at jeg paa ingen Maade maatte være bange. Jeg sagde, at det behøvede han ikke at ængstes for. Han kunde selv se, at jeg ikke følte den mindste Angst, skønt jeg vidste, at jeg talte med en død Mand.

Han sagde, at det var rigtigt, men jeg vidste ikke, at han havde ligget i Jorden i næsten ni Aarhundreder. Men det skulde jeg ikke lade ængste mig. Jeg svarede, at desto større Interesse havde jeg af at høre ham fortælle, jo længere han havde været død . . ."

Denne Mand skulde, efter hvad der fremgaar af den noget bredt fortalte Samtale, som følger, være ingen anden end den fra Njals Saga kendte Skikkelse Ketill fra Mørk. Han var som bekendt Njals Svigersøn og Broder til Sigfussønnerne, som var Hovedmændene for at brænde Njal inde.

Ketill har af denne Grund dobbelt Interesse af, at man faar den uhildede Sandhed at vide, og han faar ikke Ro i sin Grav, før det er sket. Han fortæller nu videre, at Njals Saga blev skrevet tre Aarhundreder efter, at Begivenheden skete. Det vil sige: før eksisterede der tre ganske paalidelige Sagaer, der omhandler Njal, Gunnar paa Hlidarende og Høskuldur Hvitanesgode. Af denne sidste Saga var Halvdelen tabt, da en upaalidelig Mand smeltede disse tre Sagaer sammen til den nuværende Njals Saga og digtede selv meget ind. Saaledes havde den berømte Mørdur aldrig været nogen Forræder, som Sagaen gør ham til, og han havde ikke paa nogen Maade baaret Sladder mellem Skarphedinn og Høskaldur. Det hele var Sagaskriverens Paafund. Heller ikke var Høskuldur Hvitanesgode den hellige Mand, som Sagaen

gjorde ham til, men Skarphedinn havde sine gode Grunde til at dræbe ham og gjorde det alene og uden andres Hjælp.

Og nu genfortæller Drømmanden — for at Jonasson skal kunne lære det udenad — alt det, som mangler af den rigtige Saga, og jeg synes, at det er saa ejendommeligt, at jeg for enkelte Kapitlers Vedkommende maa oversætte det Ord for Ord. Har Jonasson skabt og skrevet det selv, er han i hvert Fald Sagamand og Psykolog af høj Rang. Hans Fortælling har de bedste Sagaers ædle og plastiske Holdning, alt bliver forklarligt og passer nøje til de Skikkelser, som er skildret i Njals Saga. Her skal jeg oversætte Begyndelses-Kapitlet af Drømsagaen, saa Læserne selv kan dømme:

„Det var en Høst, at de, Njal og hans Sønner og Kaare, skulde søge et stort Gæstebud paa Vørsabo. Da de red fra Bergthorshvol, snublede den Hest, som Njal red paa, og faldt. Njal kom under Hesten, og hans Fod blev haardt slaaet. Brødrene og Kaare sprang af deres Heste, Skarphedinn tog Njal i sine Arme og bar ham hjem. De spurgte Njal, om han var bleven haardt kvæstet, men han svarede, at det ikke vilde blive hans Bane, „men værre bæres det mig for med dette Fald, for det vil blive Begyndelsen til mange sørgelige Tidender. Høskuldur og Skarphedinn har begge et hidsigt og ærgerrigt Sind. Til dette Gæstebud vil alt blive rigelig redt og meget drukket. Der vil mange trættekære Voldsmænd komme, som ikke kan beherske sine Ord ved Drik, og bærer tunge Tanker til os, ikke mindst til dig, Skarphedinn. Det vil blive vanskeligt at holde Maade og afværge Ulykker."

„Raad ser jeg dog derfor," sagde Skarphedinn, „det er ikke tungere for os at blive Gæstebudet foruden end for vor Far."

„Det maa ikke ske," sagde Njal, „Nød tvinger mig til at blive hjemme, men ikke eder. Høskuldur vil mene, at man viser ham Vanære og Uvenskab, hvis I ikke følger hans Bud, og det kan da lige godt føre til Fjendskab gennem onde Mænds Bagvaskelser. Jeg tiltror ogsaa Kaare og min Søn Helge, at de kan stille det saa, at ingen Ulykke kommer deraf."

Siden red Njals Sønner og Kaare til Vørsabo. Var de fleste Budsmænd da kommet og bragt til Sæde. Højsædet stod tomt, men Høskuldur og Skarphedinn sad der nærmest, hver til sin Side. Hos Skarphedinn sad Kaare, siden Helge og Grimur.

Gildet blev fortræffeligt, og alt var rigeligt fremredt.

Kjarvalur hed en Mand. Han boede paa Hals. Han var irsk af Slægt og Thrains frigivne. Thrain havde sat stor Pris paa ham og givet ham Gaarden og Buskapen. Var han ofte i

Thrains Følge. Kjarvalur var en stærk Mand og vaabendjærv, men trættekær og vanskelig at have med at gøre.

Naar det led paa Aftenen, og de fleste var bleven drukne, spurgte Kjarvalur: „Hvorfor sidder du ikke i Højsædet, Høskuldur?"

Høskuldur svarer: „Den Plads havde jeg tiltænkt Njal, min Fosterfader, og den skal staa tom til hans Ære. Da ser jeg ogsaa bedst, at meget mangler ved hvert Gilde, naar min Fosterfader ikke er der."

„Det vil vi, dine Tingmænd, dog kræve, at du sidder i Højsædet," sagde Kjarvalur.

Høskuldur svarer: „Selv vil jeg raade for mit Sæde. Jeg regner det ikke til Vanære for mine Tingmænd, at min Fosterfader bliver mest æret af os alle."

Kjarvalur sagde: „Længe nok har vi, Thrains Venner, taalt en krank Skæbne, selv om det ikke tilføjes, at hans Drabsmænd og Fjender sidder over vor Hæder. Det var ikke af nogen Godhed, at Njal tog dig til sig, eller det Venskab, han og hans Sønner har vist dig. Njal er saa forudseende, at han vidste, at Sigfussønnerne og Thrains andre Frænder og Venner vilde tage en grusom Hævn, hvis Forlig ikke blev modtaget. Og du var den bedste Gidsel for Freden. Derfor skaffede han dig Godordet, at det skulde være som Drabsbøde for din Fader. Det er saa dyrekøbt, Høskuldur, at du kan tænke dig, at vi, dine Tingmænd og Venner, vil, at du har som størst Hæder af Godordet, men vi Styrke og Ære."

Alle blev tavse, men Høskuldur blev enten rød som Blod eller bleg som Hel. Sved randt over Skarphedinns Pande, og røde Pletter kom frem i hans Kinder. Endelig sagde Skarphedinn: „Mistænker du maaske min Fader, Høskuldur?"

Høskuldur svarer: „Du spørger ikke derfor, at du ej selv ved Svaret. Men siden du en Gang har spurgt, er det bedst, at du herefter overtager Hvitanesgodordet!"

Skarphedinn sprang op og sagde: „Det vil gaa sammen, at jeg modtager Godordet og sidder længere ved dette Gilde!" Gik han siden ud. Da stod de op Helge, Grimur og Kaare Sølmundarson og gik efter ham.

Da vendte Høskuldur sig mod Kjarvalur og sagde: „Du havde fortjent, at du blev dræbt for din Frækhed og dine onde Ord, og det eneste, som skaaner dig, er, at du er min Faders frigivne. Men bort skal du herfra med det samme, har du alt gjort nok af Ulykker!"

Ketill fra Mørk gik da ud til Skarphedinn og de andre. Han fortalte dem, hvad Høskuldur havde sagt til Kjarvalur, og sagde: „Høskuldur blev saa tavs, fordi han blev vred paa din Faders Vegne. Her er kun en Misforstaaelse opstaaet. Det vilde være at gøre Høskuldur den største Vanære og kan aldrig gøres godt, hvis I nu rider hjem."

Kaare og Helge støttede fast, hvad Ketill sagde. Da svarede Skarphedinn: „Det kan være rigtigt, at Høskuldur blev vred paa min Faders Vegne. Men han har sagt saadanne Ord til mig,

at jeg ikke kan vende tilbage. Men intet har jeg imod, at Kaare og mine Brødre sidder længere ved Gildet, selv om jeg rider hjem."

De sagde, at de ikke vilde skilles fra ham. De red siden hjem til Bergthorshvol og fortalte Njal, hvad der var sket. Tog han sig det nær og sagde, at stor Ulykke vilde komme ud af det.

Efter dette var der glædesløst ved Gildet paa Vørsabo. Mændene sad tavse, tungt tænkende. Dagen efter blev Gildet opløst, og hver red hjem til sit. Disse Tidender spurgtes vidt om og gjaldt for onde Tegn, blev der talt meget forskelligt derom."

Her slutter dette Kapitel, som paa knap og kort Sagavis og med en mesterlig og slaaende psykologisk Sandsynlighed forklarer det første Sammenstød mellem Skarphedinn og Høskuldur. Dette Punkt er meget dunkelt i Njals Saga, men efter at have læst Jonassons Skildring synes man baade af menneskelige og logiske Grunde, at saadan maa det have været.

I de følgende Kapitler i Drømsagaen bliver Trætten nøjere udviklet. Skarphedinn skulde have haft en Fostersøn ved Navn Grimur, som boede hos ham paa Thorolfsfell. Han elskede ham over alt. Grimur tegnede til at blive den prægtigste Mand og havde lært Vaabenbrug af Skarphedinn.

En Nabo til Skarphedinn hed Thorolfur og boede paa Leiti i Fljotslien. Han var en Slægtning af Høskuldur Hvitanesgode, en ondsindet og gerrig Mand. Hans Heste gik ofte over Skarphedins Marker, og en Gang, da Grimur drev dem bort, kom han i heftigt Ordskifte med Thorolfur, som endte med, at Grimur dræbte ham.

Høskuldur var den nærmeste Eftermaalsmand efter Thorolfur, men Skarphedinn Grimurs naturlige Forsvarer. Njal prøvede nu som ofte før at mægle, men uden Resultat.

Da hændte det en Gang, medens Høskuldur søgte et Gæstebud hos Flose paa Svinafell, at de fra Njals Saga kendte Grani Gunnarsson og Gunnar Lambason, der var Høskuldurs Hjemmemænd, tog bort i Løn sammen med den før nævnte Kjarvalur og Lambi Sigurdsson — ogsaa en kendt Skikkelse fra Njals Saga — og red hen til Thorolfsfell. Med en Træls Hjælp fik de lokket Grimur bort fra Gaarden, hvor de omringede og dræbte ham. Grimur fik dræbt Kjarvalur, før han faldt.

Nu blev Forholdet naturligvis end mere spændt mellem Skarphedinn og Høskuldur end før. Skarphedinn red hjem til Høskuldur og krævede Mandebod for Grimur, men Høskuldur nægtede at ville give nogen Bod, da Grimur i Forvejen havde dræbt to af hans Mænd.

Nu kunde det ikke undgaas efter Sagatidens Moralbegreber, at Skarphedinn og Høskuldur maatte kæmpe paa Liv og Død.

Under hele Sagens Forløb havde Mørdur Valgardsson været Skarphedins oprigtige Ven og ikke gjort noget for at hidse ham mod Høskuldur eller omvendt. Han blandede sig først i Sagen, da han erfarede, at Skarphedins Liv var truet.

Det Afsnit i Drømsagaen, der handler om Høskuldurs Drab, lyder saaledes:

„Noget senere kom Mørdur til Møde med Njals Sønner og Kaare og fortæller dem, at Høskuldurs Venner og Frænder ægger ham fast at samle en stor Flok og gaa mod Skarphedinn og dræbe ham, ellers vilde det blive hans egen Bane. „Nu skal vi blive de hurtigste og dræbe Høskuldur," siger Mørdur.

Skarphedinn siger: „Efter det, der forud er gaaet, og de Ord, som vi Høskuldur har talt, sømmer sig ikke andet, end at vi kæmper, til den ene falder. Men ikke vil jeg gaa med mange Mand mod Høskuldur, for jeg vil undgaa overflødige Drab. Skal du, Mørdur, spejde og faa Nys om, naar Lejlighed gives at træffe Høskuldur ene eller sammen med faa Mænd. Jeg vil ikke, at flere behøver at blande sig i vor Kamp end vi to. Jeg tænker ogsaa, at det kunde Høskuldur bedst lide, for han er en modig og brav Mand. Skulde det hænde, at jeg falder, naar vi kæmper ene, maa ingen af jer tænke paa Hævn, men søger han mig op med mange Mænd, skal jeg ikke fraraade jer Hævnen!"

Mørdur lovede, at han vilde spejde. Noget senere kom han til Bergthorshvol og sagde, at den næste Morgen vilde Høskuldur saa sit Korn og være ene ved det Arbejde. Om Natten red de, Njals Sønner og Kaare og Mørdur, til Vørsabo og ventede under et Gærde ved Ageren.

Tidlig om Morgenen kom Høskuldur ud. Han havde Kappen Flosesgave over sig. Han bar sine Vaaben i den ene Haand og Saakurven i den anden.

Da sprang Skarphedinn op fra Gærdet og sagde: „Nu skal vi slutte vore Sager, Høskuldur!"

„Det er vel," sagde Høskuldur, „mig vil du finde rede!" Tager han siden sine Vaaben, og de kæmpede med megen Iver. Høskuldur var den vaabendjærveste Mand, men de havde ikke kæmpet længe, før Skarphedinn huggede sin Økse i Høskuldurs Hoved, saa den stod i Hjernen. Høskuldur faldt død ned.

Da kom de, Njals Sønner og Kaare og Mørdur, til. Da tillyste Skarphedinn sig Drabet. Mørdur sagde: „Nu skal vi saare Høskuldur med et Saar hver. Da vil de finde, at Hævnen

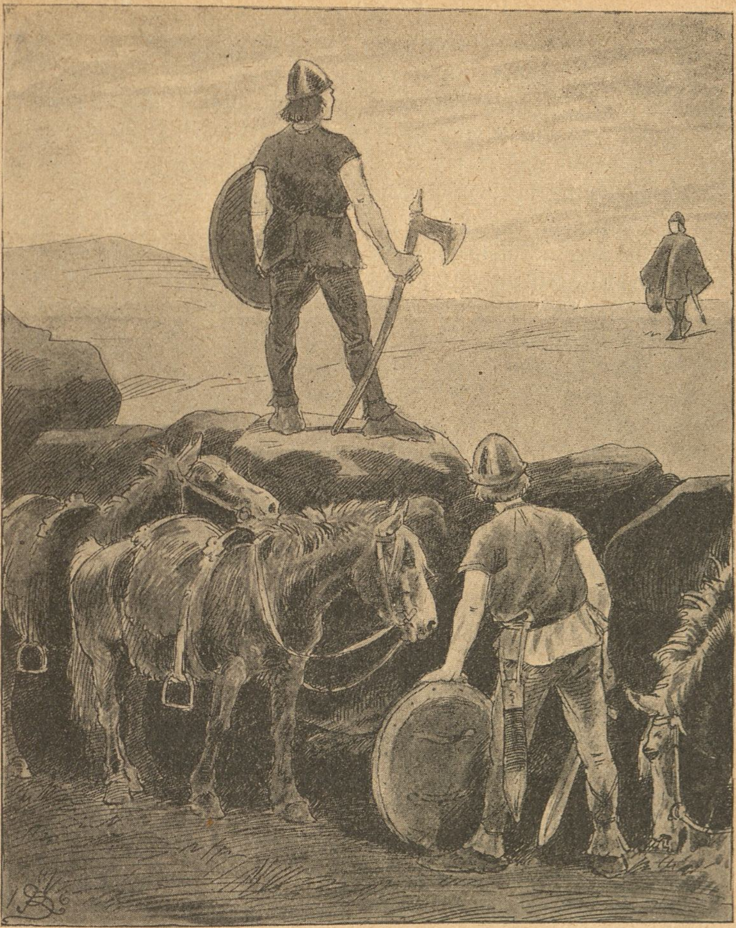

bliver vanskeligere, og det vil blive lettere at opnaa Forlig." Dette blev de enige om og gav Høskuldur fire dybe Saar foruden Banesaaret, som Skarphedinn havde givet ham."

Her slutter Jonassons Drømsaga. Dens Mening er at rehabilitere baade Skarphedinn og Mørdur for den Niddingsdaad, Njals Saga har ladet dem øve. Dette passer forøvrigt godt nok sammen med Historikernes Mening, idet man er klar over, at denne Del af Sagaen er skreven senere end det øvrige og paa sine Steder

maa regnes for at være fri Digtning, som f. Eks. Skarphedins Gang mellem Boderne paa Altinget.

Men Jonasson genfortæller ikke Drømsagaen blot efter Hukommelsen. Han har ogsaa, medens „Ketill fra Mørk" berettede Sagaen, s e t alle Begivenhederne for sig, som et Slags levende Billede. Han skildrer for Eksempel, hvordan han saa Skarphedins og Høskuldurs Kamp, paa denne Maade:

„Luften var overskyet og en sagte, frisk Blæst fra Nord. De bar ikke andre Rustninger end Hjelme uden Hjelmmasker. Deres Skjolde var omtrent lige store. Høskuldur havde et Sværd, men Skarphedinn Øksen. De stod omtrent fire Fod fra hinanden. Skarphedinn stod mod Nord og havde den højre Fod lidt foran den anden. Han stirrede stadig i Høskuldurs Øjne. Han forandrede aldrig sin Stilling, som om han var groet fast til Jorden. Jeg syntes, at jeg stod 5 ÷ 6 Alen vesten for Skarphedinn. Høskuldur var vendt mod Syd og noget uroligere end den anden. Dog gik han ikke til Siderne og ej heller frem eller tilbage, mere end som saa, at hvis han havde staaet paa et Skind, der maalte en Kvadratalen, vilde han ikke have traadt udover det. Han saa lige saa meget efter sine Hug som i Skarphedins Øjne. Han kæmpede med stor Iver, viste den største Fægtekunst, men syntes dog at mangle den fornødne Beherskelse og kolde Ro.

Derimod hvilede Alvor og Ro over Skarphedins Ansigt, og det var let at se, at han var sig alting bevidst. Han værgede sig kun, som oftest parerede han Huggene med Skjoldet, men nogle Gange med Øksen. Ellers holdt han den mest løftet over sin Skulder, som en Ørn, der sigter rolig og sejrsikker paa sit Bytte.

Da de havde kæmpet en Sjettedel af en Time, tog Skarphedinn Sigte paa Høskuldurs venstre Skulder og siden venstre Arm. Det var let at se, at de Hug ikke var ment som dødbringende. Men pludselig blinkede Øksen som et Lyn foran Høskuldurs Ansigt med saa stor Hastighed og Styrke, at den gik langt ned i Hovedet. Da saa jeg Høskuldur falde død om, med Blodet strømmende ud af Saaret."

Her maa jeg holde op. Disse Drømme viser, om ikke andet, hvor intenst det islandske Folk den Dag i Dag lever med deres Sagaer. Der er vist ingen Fare for, at Videnskaben — i hvert Fald vor nordiske Videnskab — tager særlig Notits af dem. Men som Drømme betragtet er de højst mærkelige. Og den Tid er jo dog forbi, da man fejer Drømme væk med et Skuldertræk, som var de intetsigende Hjernespind. En anden Sag er, naar vi lærer

at løse Drømmens Gaade. Men vi har jo ogsaa saa mange store Gaader tilbage at løse. Og heldigvis, hverken Flyvemaskinen eller den 42 cm Mørser har udtømt Menneskeaandens Opfindsomhed og Udviklingsmuligheder, lige saa lidt som vor Tids Materialisme har faaet Faustnaturen i os kvalt.

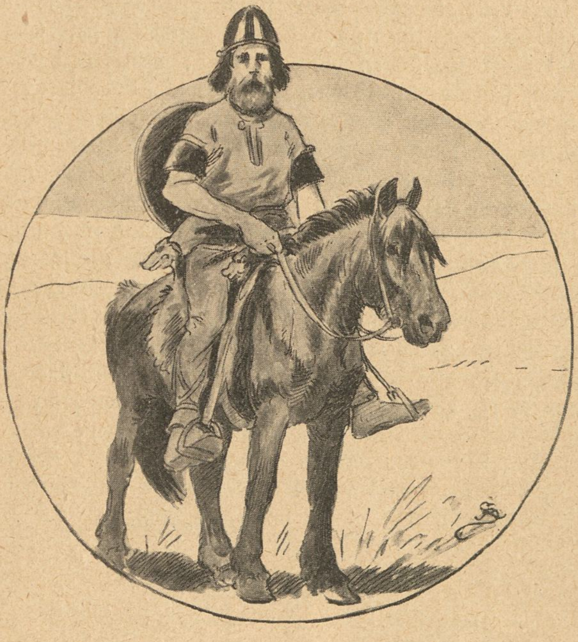

En flot Fader.

Gullaschbaronen: „De kan ikke tænke Dem, hvor beskeden min Søn er; da jeg spurgte ham, hvad han vilde have i Julegave, svarede han, at han vilde saa gerne have et Viskelæder."

— „Men købte De det saa til ham?"

Gullaschbaronen: „Tror De, jeg er saa smaalig, nej, jeg gav ham naturligvis et Automobil, saa kan han viske med Ringene."

Efterlysning.

Min Læredreng Peter Christoffer, der er født paa Stiftelsen af en ubekjendt Moder 14 Aar gammel, har absenteret sig fra sin Lære da han igaar skulde gaa efter Mad til mine Svende, der holde sig selv med Kost uagtet jeg flere Gange har tilbudt dem Kosten for en billig Betaling; men som de har kastet Vrag paa, fordi de hellere vilde have Penge til Sviir og Sværm hvorfor der er saadan Kummer og Elendighed blandt Haandværksklassen nu for Tiden, min Dreng var iført et Par jydske Hvergarns Buxer, Knæbuxer, Skjorte af godt tykt Lærred, graa Uldstrømper, en tyk islandsk Nattrøje, strikket sort Hue, grønne Kattuns Ærmer ovenpaa Nattrøjen samt Vest og Halsklud, paa hans Been havde han Tøfler, dog kan jeg ikke saa ganske præsis opgive om han havde Trækstøvler, da jeg savner et Par Støvler som jeg havde til Reparation fra Hr. Madsen Brændeviinsbrænder, men som jeg nok skal godtgjøre hvis de ikke kommer tilveye dette kan jeg forsikkre Hr. Madsen, han gik bestandig med en Blikfløite i Munden hvorfor jeg ofte straffede ham naar han gik og peb paa Gaden og forskrækkede gamle Folk. — Skulle nogen antræffe denne Dreng, der er lille af Gevæxt havde store Messingringe i Ørene blaae Øine og hvidt Haar med brak Næse bekommer han for hans Paagribelse en Godtgjørelse.

(Kjøbenhavn 18 5/3 11).

Sparsommelig.

Lille Peter: „Moder, naar man kan spise røgede Sild, hvorfor kan man saa ikke ryge røgede Cigarer?"

Skribenten: „Jeg skriver saa utydeligt, at jeg ikke kan læse min egen Skrift."

Redaktøren: „Lykkelige Mand."

Tolv Par Træsko.

Af H. Mathiassen.

Med Tegninger af Luplau Janssen.

Det er en Skærsommerdag, og det er tidlig om Morgenen. De første Solstraaler kaster gylden Glans over de højeste Bøgetoppe paa Skovbankerne ved Julsø, mens Morgentaagen endnu ligger i Dalene og lader Landsbyens Huse træde frem med utydelige Omrids. Men efterhaanden som Solen stiger, bliver Taagesløret gennemtrukket af gyldne Straaler og begynder at lette i legende Elverpigedans. Det kvidrer, pipper og fløjter i Krattet, i de høje Bøgekroner og i Havernes Frugttræer, hvor Solsort, Bogfinke, Stillids og andre Skovsangere hilser Morgenens Gry, og ude paa den aabne Mark skruer Lærken sig til Vejrs med jublende Triller.

I en af de taageslørede Landsbyer overdøves det vaagnende Fuglekor af de gennemtrængende Toner af Violin og Klarinet, der lyder fra de aabne Vinduer i den gamle Kro sammen med Lyden af tyksaalede Støvlers Trampen, klaskende Haandklap og munter Latter ud i den stille Morgen. Inde i Kroens rummelige, men lavloftede Storstue gaar det varmt til. Det matte, gullige Skær fra et Par Petroleumslamper med Blikskærme, der er ophængt under Loftet hver i sin Ende af Stuen, kæmper en haabløs Kamp mod den lyse, gryende Dag, hvis første Solstraaler allerede spiller i de smaa, grønne Ruder.

Oppe paa en Forhøjning ved den ene Gavlvæg sidder gamle Martin Spillemand og gnider løs paa Violinen med Hovedet paa Sned og med stadigt Akkompagnement af den ene brede Støvlesnude. Støvet har lagt sig i et tykt Lag paa Martins gamle, sorte Frakke, og hans Øjne misser lidt trætte og dvaske mod Straaleblinkene i Ruderne; men Martin er vant til Turen. Hans lange Dreng, Jens, der sidder ved Siden af ham og med oppustede Kinder blæser i Klarinetten, er nær ved at trille ned af Stolen af Søvnighed og Træthed, og han længes svært efter Kaffen og Sengen.

Det er „Skomagerdansen“, der danses nu.

Dida — dejdadom,
dadida — dejdadom,
dadidada — dadejdadom!

Af og til kommer der et Glimt af fornøjet Bifald i gamle Martins trætte Øjne, naar de hviler paa et bestemt Par i den trampende, hvirvlende Kreds — og Martin har Ret, det er virkelig et Par, der er værd at se paa.

Han er en middelhøj, flot bygget Karl med en smidig Kraft og naturlig Elegance i alle Bevægelser, der er sjælden hos en Bondekarl. Han bærer sit blaa Jakkesæt med en Holdning som en forklædt Prins, og hans sortkrøllede Hoved med de lidt markerede Træk knejser med en vis naturlig Frihed og Ynde blandt de mange almindelige Landsbyfysiognomier. Naturligvis kaldes han af de kritiske og misundelige Sjæle blandt Byens Karle „en storsnudet Rad“, skønt han saamænd ikke har noget at være stor af. Han er „Træskokarl“, det vil sige en Karl, der lever af at lave Træsko, og han har sit Værksted og sin Stue henne hos gamle Met' Mari', hvis Hus ligger ved det store Lindetræ tæt ved Sognefogdens Gaard. Og selv hans Konkurrenter, de andre Træskokarle, og dem er der mange af i denne midtjydske Skovegn, maa indrømme, at naar Søren Hendrik vil, er der ingen som helst, der kan hamle op med ham i Retning af at faa det størst mulige Par velformede Træsko ud af en Bøge- eller Ellestamme i utrolig kort Tid. Men det er ikke altid, han vil. Søren Hendrik hedder han, og „Søren Syvspring“ kaldes han mest paa Grund af sin Dygtighed i Dans og alle legemlige Idrætter. Og det Øgenavn fornærmer ham ikke, det ler han ad.

Hun er nydelig. Med det svære, gyldne, let krusede Haar, den formfuldendte Skikkelse i den lette, klædelige Sommerkjole og med de yndefulde Bevægelser under Dansen ligner hun absolut en fin Dame, men den Betegnelse vil hun selv være den første til at frabede sig. Hun er Sognefogdens Datter, Karen, og hun har Ord for at være den første blandt Egnens Piger ved en Prøvemalkning, paa en Høstmark og ved alt husligt Arbejde saavel som paa et Dansegulv. At de to har et godt Øje til hinanden, det ved baade Martin Spillemand og „hele Byen“, og hvad Sognefogden mener om den Ting, det ved „hele Byen“ selvfølgelig ogsaa — men derom udtaler Martin sig ikke.

Dida — dejdadom,
dadida — dejdadom,
dadidada — dadejdadom!

Hejda, hvor Dansen gaar i den gryende Sommermorgen! Fødderne tripper og tramper, Hænderne klapper og klasker Haandfladerne imod hinanden, og Parrene hvirvler efter, forbi og imod hinanden. Men Dansens førende Par er uomtvistelig Søren

Hendrik og hans Dame, og det er ikke blot beundrende, men ogsaa misundelige og skinsyge Blikke, der følger dem.

I Stuen ved Siden af Dansesalen staar Fløjdørene aabne, og derinde sidder ved Bordene en Del af Byens og Omegnens ældre Mænd, der har været med til Sommerfesten og ogsaa af og til har deltaget i Dansen. Tiden er gaaet saa rask for dem, at de hverken har kunnet holde Rede paa den eller paa Antallet af de

Bajere eller Kaffepunche, der er gledet ned i Nattens Løb. Noget rødblissede er de blevet — men søvnige? Nej, nej, tal aldrig om det! Der dampes kraftigt paa Piberne og Cigarerne, Passiaren gaar lystigt, ikke mindst om deres egne Ungdomsbedrifter paa Dansegulvet. Jo, de skal „Sørenjensemig" vise, at de nok endnu kan holde ud med de unge.

Ved Bordet ligeoverfor Døren sidder Sognefogden, Karens Far, en bred, velnæret Mand med et Par sikre Øjne i et jovialt Ansigt. Han kan nok lide, at Karen og de andre unge morer sig, men han vil være vis paa, at alt gaar pænt og ordentligt til, og derfor finder vi ham her endnu saa sent paa Natten eller rettere saa tidlig om Morgenen. Lidt rød i Kammen er han af de mange „Genstande", der er faldet af, først under Sommerfesten i Skoven og senere under Dansen; men Sognefogdens Værdighed har ingen Skade lidt, og hans Øjne tindrer endnu friske og aarvaagne under de buskede Bryn, medens de med Interesse følger den dansende Ungdom, især da Karen og Søren Hendrik.

Dida — dejdadom,
dadida — dejdadom,
dadidada — dadejdadom!

Et Par næsvise Solstraaler brydes blinkende i Sognefogdens Ølglas.

„Hillemænd! Saa er 'et Sørenjenseme paa de Tider at slutte Forestillingen!" Og Sognefogden er lige ved at give sin gamle Ven og Krigskammerat, Martin Spillemand, Signal til Afslutning, da han bliver standset af en høj, kraftig bygget ung Mand, der rejser sig fra Naboborded og kommer hen til ham: „Aa, stop lidt, Sognefoged a vilde endda nok danse denne her sidste Dans med Karen; hun har næsten ikke været til at komme i Nærheden af den hele Nat for den Søren Sysspring. En skulde næsten tro, te den Springfyr bilder sig ind, han har Eneret paa at danse med vor kønneste Pige og vor bedste Danserinde hele Tiden, men nu skal det Dæneme være min Tur!"

„Ja, ja, prøv du din Lykke, Martinus," nikkede Sognefogden med et lunt Smil. „Men husk paa Eline, skønt hun ikke er til Stede, og lav ingen Klammeri med Søren Hendrik — det staar du dig ogsaa bedst ved, hvor stærk du end er. A gi'er jer et Kvarter til at danse af i og ikke et Slav mere; baade Spillekanterne og vi andre har godt af at komme hjem og faa en lille Morgenlur. Saa ta'r vi lige en bette Taar Kaffe, inden vi bryder op."

Blandt de mange, som Byen regnede blandt Karens Bejlere, var hendes Fætter Martinus den, der mentes at have de bedste Chancer, køn og kraftig, Ejer af en brillant Gaard, og oven i Købet af Familien — hvad kunde Karen og hendes Far ønske sig mere. Der snakkes jo rigtignok en Del om Martinus og Søren Hendriks Søster, den kønne, sorthaarede Eline Sypige, og om at Martinus og Søren Hendrik var blevet Uvenner, fordi Søren Hendrik havde vist den anden til Rette, da han ikke troede, han mente det alvorligt med Eline. Og det havde Søren Hendrik da nok Ret i — saadan en sølle fattig Syerske, om hun end var nok saa køn.

Og nu havde Martinus vendt sig til Karen. At Sognefogden gerne vilde ha' ham til Svigersøn, var der naturligvis ingen Tvivl om — kun Martin Spillemand smilede saa lunt, men han sagde som sædvanlig ingenting.

At Martinus var noget paavirket baade af Skinsyge og Spiritus, da han gik ind i Dansestuen, var Sognefogden paa det rene med, og han fulgte ham med Øjnene, da han styrede lige løs paa Søren Hendrik og Karen. De saa ham komme inde fra Sognefogdens Bord, og i den Tro, at han havde en Besked til Karen fra hendes Far, standsede de i Dansen og traadte lidt ud til Siden, Søren Hendrik stadig med Armen om Livet paa Karen parat til at danse videre.

Nu stod Martinus foran dem og bukkede for Karen med et spydigt Smil. „Ja, men den her Dans er jo ikke forbi endnu," sagde Karen forundret, „saa saare den er til Ende, skal jeg gerne danse med dig, Martinus."

„Saa er vist hele Forestillingen forbi med det samme!" raabte Martinus. „Nej, nu skal det være! Den Søren Springfyr har vel ikke forpagtet dig hele Natten? Kom saa!" Med et kraftigt Skub til Søren Hendrik rev han med et pludseligt Tag Karen til sig for at danse ud, men paa en for ham selv og Tilskuerne lige ubegribelig Maade dansede han pludselig en hurtig baglæns Solo og endte med at sætte sig med et Bump ned paa sin „Finale" paa det glatte Dansegulv, medens Søren Hendrik og hans Dame dansede videre langt henne i Stuen.

Martinus sprang forbitret op. At han, den stærke Martinus, paa en ubegribelig Maade var bleven kastet til Gulvs som en Dreng, og i Karens Paasyn — og de havde let af ham! Nej, det taalte han ikke! Han løb tværs over Gulvet frem mod sin Modstander, og da Søren Hendrik saa ham komme, øjensynligt med fjendtlige Hensigter, satte han Karen paa Bænken og vendte sig imod ham.

Det trak op til Strid, og de dansende Par begyndte at stoppe op og vige ud til Siderne, nogle i Frygt, andre i glad Forventning om en Tvekamp mellem de to Medbejlere.

Da lød der pludselig et skingrende Hvin fra Kvinten paa Martin Spillemands Violin og et sørgmodigt Hyl fra Jenses Klarinet — en Dobbeltlyd, som den danselystne Ungdom kaldte „Sorgens Tone“, da den altid gav Signal til Dansens Ophør. Brat standsede Musikken, og de Par, der endnu dansede, gjorde forbløffet Holdt — ja, selv den hævntørstende Martinus stoppede op og saa spørgende op til Musikanterne.

Sognefogden havde i det kritiske Øjeblik givet Martin et lille Vink, og nu traadte han frem i Døren. „Se saa, Folkens, nu holder vi inde med Skydningen!“ raabte han med sin stærke, muntre Stemme. „Vi gamle er trætte af at sidde, og I unge har slidt Benene møre og Gulvet glat. Kom nu her, Karen, og faa en Taar Kaffe, og tag din Kavaler med dig. Spillemændene maa vi ha' med, for at de kan faa Støvet skyllet af Halsen, og du, Martinus, maa ha' dig en Kaffepunch som Erstatning for den Dans, du blev snydt for. Hurtig Udrykning! Nu blæser a til Skafning, som de kalder 'et i Marinen — vi kan jo sige til „Kafning“, ha, ha, ha!“

Sognefogdens Autoritet var saa almindelig anerkendt baade blandt unge og gamle, at der straks blev almindeligt Opbrud i Storstuen, skønt adskillige ærgrede sig over Forhindringen af den optrækkende Tvekamp mellem „Karens Bejlere“. Selv Martinus bed Vreden i sig og efterkom — om end lidt trevent — Sognefogdens Indbydelse. Ind i de andre Stuer myldrede Ungdommen, og snart var alle Borde omringet af snakkende, leende og kaffedrikkende Par. Ved Sognefogdens Bord var samlet et lille sluttet Selskab, der foruden Manden selv bestod af Karen, Søren Hendrik, Martinus, Martin Spillemand og Jens, hvis Søvnighed syntes at svinde ved Kaffens liflige Duft.

„Skaal, Folkens,“ sagde Sognefogden og løftede sin Kaffekop, „det har nu lige godt været en baade morsom og anstrengende Dag — og Nat med, maa en nok sige. Naar vi nu har faaet den her Kaffetaar til Livs, maa vi skam hjem og se at faa en bette Lur, hvis vi ellers skal ha' noget udrettet i Dag, og det skulde vi jo helst. Hvad mener du, Søren Hendrik, du er vel ikke særlig oplagt til at kile paa Træskoene lige med det samme?“

„Jo, det kommer a skam til, enten a er oplagt eller ej,“ lo Søren Hendrik, „a har lovet Martin Spillemand, der jo er lige saa dygtig til at handle med Træsko som til at spille paa

Violin, at han inden Aften skal faa 10 Par Mandstræsko, som han mangler til en Sending, der skal helt op til Thyboerne, og de skal ud af de Bøgeklodser, der ligger ovre under Lindetræet, inden a gaar i Seng."

„Hov, hov! Du bilder dig vel ikke ind, at du kan lave ti Par Træsko i Dag, efter at du har danset og sviret den hele Nat?" raabte Martinus med et spottende Smil. „Ja, var det Dans eller Gymnastik eller saadan noget, der var Tale om — men Arbejd', saadan ligefrem Slid, det plejer du just ikke at være saa ihærdig til."

„A vilde nu gerne gi' dig fri, Søren Hendrik, men a kan ikke godt uden at komme i slem Forlegenhed," sagde gamle Martin. „Det er jo da næsten Synd, te du skal staa og slide, mens vi andre sover."

„A plejer altid at holde, hvad a lover," sagde Søren Hendrik roligt og tog et langt Drag af Cigaren, „og de ti Par Træsko skal staa færdige, inden Niels Graver ringer Solen ned."

„Det er Sørenjenseme Energi, di kalder 'et," bemærkede Sognefogden med et anerkendende Nik. „Mon du lige godt ikke skulde ta' en lille Lur først — for ti Par Træsko, det er nu et haardt Stykke Dagværk — og saa oven i Købet oven paa en søvnløs Nat."

„Ja, men det kan da lade sig gøre, lille Far," indskød Karen. „Kan du huske, du selv har fortalt, te gamle Mikkel Træskomand, der bor inde ved Salten Langsø, en Gang i hans unge Dage væddede om at lave tolv Par Træsko, et helt Dusin Par, paa een Dag og vandt Væddemaalet."

„Ja, den Historie har a ogsaa hørt," bemærkede Martinus, „men Mikkel var den Gang ogsaa baade en forfærdelig dygtig Træskomand og en voldsom Slider. Det kan godt være, Søren Hendrik er lige saa dygtig, men en Slider, det plejer Folk nu just ikke at kalde ham."

„Energi, min Far, Energi," kom det fra Sognefogden, „ser du, det er at føre igennem, hvad en vil, og det maa a nu indrømme, te Søren Hendrik plejer at kunne baade i den ene og den anden Retning. Men a vil jo nok sige, te saadan at staa og slide en lang, varm Sommerdag ovenpaa en gennemvaaget Nat med Drik og Dans — hm, hm!"

Her løftede Martin Spillemand sine trætte Øjne fra Kaffekoppen og saa hen paa Karen med saadan et mildt Udtryk i Blikket, og saa sagde han: „A tror nu, te det, det gælder om for Søren Hendrik, det er at faa noget, der rigtig er værd at arbejde

for; saa skal det vist ikke mangle hverken paa det, Sognefogden kalder Energi, eller paa Udholdenhed til at slide."

„Tak for de pæne Ord og din gode Mening, Martin," sagde Søren Hendrik — men han saa ogsaa hen paa Karen — „tolv Par Træsko, det er jo lidt rigeligt til en Dags Arbejde; men for at vise Sognefogden, te a ikke mangler Energi, og for at vise Martinus, te a ogsaa kan slide, naar a vil — men allermest for at vise Karen, hvad a duer til, saa vil a nok paatage mig at gøre Mikkel hans Kunststykke efter. Men saa er det nok bedst at bryde op lige med det samme. Først ta'r a mig en lille, rask Svømmetur i Søen for rigtig at skylle Støv og Sved af mig, og saa ta'r a fat paa Sav og Økse."

Jens var nu bleven helt vaagen, og hans smaa, vandblaa Øjne vandrede beundrende frem og tilbage mellem Søren Hendrik, hans Helt og Forbillede, og Karen, der altid havde været Prinsessen i alle de mange Eventyr, Jens havde læst.

„Det er nu det samme," sagde Sognefogden og lagde sin højre Haand med Eftertryk i Bordet. „Kan du naa Mikkel hans Rekord, di kalder 'et, saa faar a mere Fidus til dig i alle Maader, end a før har haft, og saa gi'er a herved i Vidners Overværelse Karen Lov til at tage med dig til Skyttefesten i Rye næste Søndag. Det har a hidtil ikke rigtig turdet sanktionere, di kalder 'et. Skal vi saa bryde op? Du tager vel din Morgenlur henne ved os, Martinus? Du har jo et godt Stykke Vej hjem. Saa kan vi altid i Løbet af Dagen kontrollere, hvor langt Søren Hendrik er naaet med de tolv Par."

Søren Hendrik havde rejst sig op. Rank og kæk stod han lige midt i den gyldne Solstribe, hans Øjne søgte Karens, og hans smukke Ansigt lyste af Liv og Energi. „Ja, nu siger a saa Godmorgen. Nu først i Søen, saa hen under det gamle Lindetræ, og saa skal Saven og Øksen komme til at synge om Kap med Fuglene. Og paa Søndag, lille Karen, da danser vi to i Rye!" Han svingede Huen, satte med et mægtigt Hop over Sidebordet med Kopper og Glas og forsvandt gennem Havedøren.

Rygtet var naturligvis fløjet fra Bord til Bord og fra Stue til Stue, og Snakken gik først hviskende, saa halvhøjt og til sidst højrøstet „i Munden paa hverandre": „Tolv Par Træsko!" „Er han gal?" „Den Vigtigper!" „Ja, lur Søren Syvspring!" „Den Ka'l, han kan s'gu, hvad han vil!"

Men ude i Haven i den gryende Dag klang Søren Hendriks kønne Baryton først højt og klart, saa svagere og svagere inde i Skoven:

Nu op med Ho'det, Ungersvend,
og ingen Griller længer,
du bliver kun til Nar, min Dreng,
hvis du med Næbbet hænger!
Se, Lykken banker paa din Dør,
naar værst du sidder i 'et,
og derfor bare: Friskt Humør!
saa gaar Maskineriet!

En Times Tid senere hvilede der Ro og Stilhed over Landsbyen. Den blanke Vindfløj oppe paa Spiret af den hvidkalkede Kirkes Taarn skinnede og tindrede nu i Morgensolen, som var det selve Guldgaasen paa Valdemar Atterdags Gaasetaarn i Vordingborg. Solen er naaet op over de store Skove, den skinner nu ned i Landsbyen paa de blomstrende Frugttræer og de udsprungne Syrener i Sognefogdens Have og paa den mægtige, kuplede Krone paa gamle Met' Mari's store Lindetræ. De trætte Festdeltagere slumrede nu sødeligt halvt paaklædt ovenpaa Sengedynen, i Loen eller paa Høloftet eller under et skyggende Træ i en Krog af Haven.

Fuglenes Morgensang, en Savs syngende, hvæsende Toner og rappe, klingende Økschug var en Stund de eneste Lyde, der afbrød den hvilende Stilhed. Fuglene syntes med særlig Forkærlighed at have valgt Kronen af Met' Mari's Lindetræ til Koncertlokale, og paa den grønne Græsplet under Træet var det netop ogsaa, at Saven sang og Øksen klang.

Der rumsterede nemlig vor Ven Søren Hendrik med Læderstødskind og med opsmøgede Skjorteærmer og med det sorte Krushaar skinnende af Væde efter Morgenbadet. Og han var omgivet af Bøgeblokkene og alt sit Værktøj. Der var den brede Huggeblok, den morsomme „Tælleheſt", hvor den vordende Træsko blev sat i Klemme, medens den blev snittet til med de lange, blanke Baandknive og udhulet med Navere af forskellig Størrelse og Form, den lange, blaatskinnende, skarptandede Sav og den kortskaftede Haandøkse og flere andre Ting. Søren Hendrik haandterede de svære Bøgeklodser saa let som en Dreng sine Byggeklodser. Saven skar sig igennem dem med legende Lethed, og Øksen fløj op og ned med saa rappe Hug, at man knap kunde følge den med Øjnene, mens Spaanerne fløj til alle Sider. Og han nynnede:

Og elsker du en Pigelil
med Mønt og alle Dyder
og synes, der maa mere til
end det, du Stakkel byder,
saa vær blot ej forknyt og sær,
se hende frit i Øjet,
og sig: „Jeg har dig voldsomt kær!"
saa bli'r hun saa fornøjet!

Fuglekoret deroppe i Træet blev stærkere og livligere, efter som Solen steg. Paa en af Træblokkene sad gamle Met' Mari's Kat og stirrede med en smægtende Glans i sine graagrønne Øjne op i Løvhanget, idet den aabenbart overvejede, om den skulde prøve Jagtens Lykke.

Nu begyndte Hverdagslivet at vaagne og røre sig omkring i Landsbyen. Skolelærerens store, røde Hane havde allerede oppe fra Toppen af Klatreapparatet sendt mere end eet skingrende Kykkeliky ud over den stille By, for at den skulde vaagne op til Daad. Præstens gamle Per kom trækkende med „de to hvide" ud af Bagporten for at vande dem ved Kjeldtruget, og ud fra Gaardene begyndte Køerne at drage i Marken, paa gammel jydsk Vis koblet sammen, medens den barbenede Hjorddreng marcherede bagefter med Tøjrkøllen paa Nakken og dirigerede Korpset ved kraftige Tilraab til den ledende Ko paa venstre Fløj i første Geled.

Og Solen steg højere, og hele Landsbyen vaagnede. I Sognefogdens Havestuedør kom Karen til Syne i sin klædelige daglige Morgendragt med et Ansigt saa friskt og muntert, at der ikke var den mindste Træthed at spore. Hun gik ned i Haven hen til det store Rosenbed, og der stod hun stille, saa op i den soltindrende Luft over i Retning af gamle Met' Mari's Lindetræ og lyttede. Hun holdt meget af Fuglenes glade Morgensang, men det var dog ikke særlig den, som i Dag fængslede hendes Opmærksomhed, nej, det var Lyden af klingende Øksehug, der kaldte et glad Smil frem om hendes Mund og fik hendes Øjne til at straale. For at give sig noget at bestille, medens hun lyttede, udsøgte Karen sig en Buket af de smukkeste Roser med rigtig lange Stilke til det store Blomsterglas i Dagligstuen. Men hvad var det for sære orgelagtige Toner, hun nu pludselig hørte? Aa, det var Martinus, der laa og snorkede inde i Gæstekammeret! Bare han snart vilde staa op, hun vilde nok snakke med ham, mens der var Ro til det. Nu klang Øksen igen! Ja, hendes Ven skulde nok holde sit Løfte — og paa Søndag, saa dansede hun og han sammen ved Festen i Rye. Og saa —? Og Karen nynnede med et lykkeligt Smil om Munden:

I Kongelunden skal Brylluppet staa
med Dans og klingende Spil.

Hun kyssede i Smug sin Rosenbuket og viftede med den over mod Lindens mægtige Krone. Pludselig løb hun hen til Gæstekammervinduet, bankede paa Ruden og raabte:

„Højt skinner alt Solen paa Træets Top,
Hr. Ridder, Hr. Ridder, vaagn op!

Og skynd dig saa at komme herud i Haven, en Dame venter dig." Hun hørte et søvnigt: „Hov, hov! Nu kommer a," og saa løb hun ind med sine Roser.

Da Martinus lidt efter kom ned i Haven, ventede Karen ham med Morgenkaffe i Lindelysthuset. Der var dækket nok saa nydeligt til de to paa den ene Ende af det lange Bord, og paa den anden stod der en Kurv, hvis Indhold skjultes af en stor Serviet. Savens hvæsende Sang fik Martinus til at rynke Panden, men han sagde ikke noget.

„Værsgod at tage Plads, morgengnavne Hr. Ridder," inviterede Karen, „og gør mig den Ære at smage paa denne duftende Drik og friskbagt Julekage i Skærsommer."

„Hallo, Jens!" raabte hun saa og sprang hen til Havediget, „kom herhen et Øjeblik!" Det var Martin Spillemands Jens, der netop kom ud af sin Fars Dør. Han havde faaet Søvnen skruppet saa grundigt af Ansigtet, at hans store Ører var blevet helt røde. Saa snart han hørte Karen kalde, kom han springende. Karen tog Kurven fra Bordet og rakte den over Havediget til Jens: „Ser du, Jens, kan du springe hen til Søren Hendrik henne under Lindetræet med denne her og hilse ham fra mig, at her er Morgenkaffen. Saa behøver han hverken at forlade Arbejdet eller at gøre gamle Met' Mari' Ulejlighed. Ønsk ham god Lykke og velbekomme. Forsvind saa!"

Jens smilede helt om til de røde Ører og for som en Pil ned ad Gaden med Karens Kurv.

„Naa, saa du sender Hr. Sysspring Morgenkaffe!" brummede Martinus, medens han rørte rundt i sin Kop og tyggede paa den første Bid af Karens delikate Julekage.

„Ja, jeg gør, med din Tilladelse, lille Martinus," smilede Karen. „Hør nu," fortsatte hun i en alvorlig Tone, „hvad har du egentlig imod Søren Hendrik?"

„Hvad a har imod Søren Hendrik? Hm — æ." Martinus hakkede lidt i det. — „Han er en Vigtigper og — æ — en Vindhas og æ — saa selvfølgelig kan a ikke li'e, te han gør Haneben til dig. — Ja, der har du det."

„Hvis det skal kaldes Vigtighed at vide, hvad en duer til, saa er du vel ogsaa nok vigtig, Martinus? Synes du, han havde mere Grund til at være vigtig, hvis han havde en stor Gaard, som han havde arvet efter sin Far, og synes du saa, han var mere berettiget til at „gøre Haneben" til mig, som du siger?"

„Naa, nej, men alligevel."

„Ja, det er alligevel Gaarden, der mangler. Sig mig ærligt

og oprigtigt, Martinus, hvis Søren Hendriks Søster Eline havde været Sognefogdens Datter, og a havde været en fattig Sypige, hvem af os havde du saa foretrukket? A ved, du lyver ikke, svar mig nu lige saa ærligt, som a spørger dig."

Martinus blev rød helt op til Haaret, han sad og krammede Karens pæne Serviet sammen i en Knold, og det varede længe, inden Svaret kom. „Det er saadan noget sært noget, du spørger om, Karen," sagde han endelig, „og lyve for dig vil a ikke. Hm! Det kan jo godt være, te hvis Eline havde været i dit Sted og — ja, a ved næsten ikke, hvordan a skal svare dig."

„Det er saamænd ogsaa Svar nok, Martinus, for a er vis paa, du holder mest af Eline i alle Tilfælde, og det gør du Ret i. Eline er min bedste Veninde, og hun er den kæreste og sødeste Pige, a kender, og a ved, te hun holder mere af dig end af nogen anden, og det vilde hun gøre, selv om det var hende, der havde Gaarden, og du var en fattig Træskokarl. A tror nu ikke, te Kærlighed spørger ret meget om Velstand, men kun om — ja kun om Kærlighed. A vil ærlig betro dig, te a holder af Søren Hendrik, og det er a stolt af, og du behøver saamænd heller ikke at skamme dig over, at du holder af hans Søster, den bedste og kønneste Pige af os alle sammen. Tænk nu over det, a her har sagt dig, Martinus. Bliver vi to end ikke Mand og Kone, saa kan vi da blive ved at være gode Venner, og vi kan maaske opnaa at blive Svoger og Svigerinde," føjede hun smilende til.

Martinus sad ganske stille, mens Karen talte, og det forekom hende, at hans Øjne blev lidt fugtige.

„Men hør," spurgte hun saa, inden han fik sagt noget, „du sagde før, at Søren Hendrik var en Vindhas, hvad mente du med det?"

„A mener, der er for lidt Stabilitet ved ham," svarede Martinus, „og a gad f. Eks. nok se, om han kan føre det igennem med de tolv Par Træsko."

„A er saa sikker paa, te Martin Spillemand har Ret, naar han siger, te Søren Hendrik kun mangler en at arbejde for," sagde Karen med Overbevisning. „Han ved nok, te a holder af ham; men alle Folk gaar jo og tuder ham i Ørerne, te du og mig skal have hinanden, saa han ved vel knap, hvad han skal tro. Men det er det samme, Martinus," tilføjede hun pludselig med en rask Beslutning, „nu maa du i Dag gøre alt, hvad du vil, for at lokke Søren Hendrik væk fra hans Arbejde. A vil saa kun ha' Lov til at sende ham en eneste Paamindelse, hvis a vil, men a skal hverken tale eller skrive et Ord til ham. Hvis han saa svigter

sit Løfte, saa har du Ret til at kalde ham en Vindhas, og saadan en vil a betænke mig paa at ta'. Men hvis de tolv Par Træsko staar færdige ved Solnedgang, saa skal du sige til min Far, at du opgi'r alle Tanker om mig. Saa ved a nok en Pige, der bliver glad foruden mig."

Martinus sad lidt og betænkte sig, og saa slog han i Bordet, saa Karens pæne Kaffeservice hoppede: „Du er nu lige godt en Kærnepige, Karen, og a vil se, om a kan staa Maal med dig. Det er en Akkord! Vi lader de tolv Par Træsko afgøre Søren Hendriks Skæbne — og maaske min med. Hils Eline, hvis du ser hende."

De gav hinanden et kraftigt Haandtryk. Karen gik ind i Huset, Martinus sprang over Havediget og gik over til Martin Spillemands Hus.

Det blev Middag. Solen brændte, som om den midtjydske Landsby var en Oase inde i det midterste Sahara, som Straalerne faldt lodret ned over med al deres Kraft og Varme. Den Sol var ikke til at staa for, og til Trods for den ekstra Morgenlur sank snart hele Landsbyen hen i den sædvanlige Middagshvile. Men mere end en vendte sig gnaven om paa den anden Side og brummede over „den Søren Syvspring, der hie fandt o aa arbi lieg i Mejestunden i Stejet faa aa sov lissem anne Minneske."

Gamle Met' Mari's Lindetræ kastede sin brede, kølende Skygge ud over Søren Hendrik og hans Arbejdsplads, men selv derinde under den grønne Krone mærkedes Middagsheden. Fuglene sad nu og døsede i Læ af Bladklyngerne og drev det kun til et lille dovent Kvidder en Gang imellem, og Katten laa sødt slumrende udstrakt i sin fulde Længde ved Lindetræets Fod.

Selv Søren Hendriks Økseḥug begyndte at falde med lidt mindre Fart; saa standsede de helt, medens han tørrede Sveden af Panden og kastede et mønstrende Blik paa Frugterne af Formiddagens Arbejde, og han smilede, tilfreds med Resultatet. „Ja, Mis," sagde han med et muntert Nik til sin Ven Katten, „nu kan du ligge og snorke sammen med alle de andre Søvntryner, mens en anden maa slide i det. Men, det er for Karens Skyld, ser du, og hende kender du jo."

Og Katten missede bifaldende med det ene Øje.

Søren Hendrik havde lige faaet en tilhugget Træsko sat fast i Tælleḥesten, og Baandkniven skulde til at begynde sit Arbejde, da Martin Spillemands Jens dukkede frem af en Støvsky paa den graa Landevej. Jenses Øjne straalede af Beundring ved Synet af de mange mere og mindre færdige Træsko, der laa paa Grøn-

sværet, og saa sagde han: „A skulde hilse fra min Far, om du ikke lige kunde kikke ind te ham bare et Øjeblik, der var noget, han gerne vilde snakke med dig om.“

„Ja, bette Jens, der er jo ellers ingen Tid at sludre væk af i Dag, men et Par Minutter kan a jo nok ofre.“ Op sprang Søren Hendrik, børstede med et Par raske Strøg Spaanerne af sig, satte den lette Sommerkasket paa Hovedet og gik med Jens hen til Martins Hus.

Inde i Martins pæne, lavloftede Dagligstue sad Sognefogden, Martinus, Martin Spillemand selv og nogle af Landsbyens unge Karle, der havde været med til Dansen og nu havde mest Lyst til at holde „Blaa Mandag“. Paa Bordet stod Cognac og Sodavand.

„God Dag, Søren Hendrik, og velkommen te,“ sagde Martin Spillemand og trykkede hans Haand, „du glemmer rent i din Travlhed, te det er min Geborsdag i Dag; den plejer du da ellers altid at huske. Kom nu her og drik en Gang.“

„Ih, men Skaal da, Martin, og undskyld Forglemmelsen,“ lo Søren Hendrik og greb et Glas, „men Skylden falder skam paa dine egne Træsko. Til Lykke med Dagen da! Tak for de mange Aar, du har spillet til Dans og Fest baade for os, der er unge, og for dem, der nu snart er gamle, og gid a maa danse endnu mangen en lystig Vals efter din Violin. Martin Spillemand og hans Toner længe leve!“

Det øvrige Selskab sluttede sig med Begejstring til Skaalen og raabte kraftigt Hurra, og saa klinkede de alle sammen med Martin.

„Tak skal du ha', Søren Hendrik,“ sagde Martin, og hans Stemme lød ganske rørt, „sæt dig nu ned ved os andre, nu kommer Kaffen lige straks.“

„Er du tosset, Martin, tror du, a har Tid til at feste i Dag, selv om det er din Fødselsdag! Hvordan mon du saa tror, det gik med dine Træsko?“

„Ja, men det var jo lige det, a vilde ha' sagt dig lige straks,“ sagde Martin med saadan en sær forlegen Stemme, „te det nu har vist sig, te det slet ikke havde saadan en forskrækkelig Javhast med de Træsko. A fik Brev fra ham Træskogrossereren i Thy nu til Middag, og han beder mig vente med at sende Træskoene til paa Torsdag. Og i Dag er det først Mandag, saa det haster jo slet ikke. Det var da en Skam, te a ikke vidste det i Gaar, saa kunde du jo da ha' faaet den Søvn, du trængte til i Dag, ligesom alle vi andre.“

„Ja, det var rigtignok noget slemt Snyderi, gamle Ven,“ lo Søren Hendrik, „men nu er a jo kommen godt i Gang, og vi ved jo, te godt begyndt er halvt fuldendt. A har lovet, te a skulde naa Mikkel Træskomand hans Rekord, og det vil a ogsaa prøve paa at føre igennem. Det gør mig ondt at forlade Selskabet, men —.“

„Hør, Søren Hendrik, inden du gaar, maa du ogsaa være med til at ønske Martinus der til Lykke med hans Forlovelse!“ raabte en af Karlene. „Det er jo nok en Slags Hemmelighed, men den skal vel snart aabenbares, og a kunde jo nok nævne Navnet, hvis a maatte. Skaal, Martinus, din lykkelige Kantøffel!“

„Naa, naa,“ sagde Martinus med et lidt forlegent Smil, „det er noget tidlig at snakke om det, men naa, Tak for Lykønskningen.“

Søren Hendrik havde rejst sig for at gaa, men blev staaende med Glasset i Haanden. Martinus forlovet? Hvem skulde det være med, hvis det ikke var Karen? Havde Sognefogden faaet det lavet, mens han lod ham staa og slide med et Haab i Udsigt? Og Martinus havde talt længe med Karen i Haven i Morges, havde Jens fortalt! Nej, han maatte have Rede paa, om Karen havde svigtet ham, saa Pokker i Vold med Træsko og Løfter og Ros og alt andet i Verden.

„Naa, til Lykke da, Martinus!“ raabte han med tvungen Munterhed. „Det er kedeligt, vi ikke maa faa Damens Navn at vide, men det var vel ikke saa vanskeligt at gætte? A kan maaske ogsaa ønske dig til Lykke, Sognefoged?“

„Ja, det maa du saamænd godt, Søren Hendrik,“ svarede Sognefogden med et lunt Smil, „det skader ikke, men a skal ellers ikke udtale mig om den foreliggende Kasus, di kalder ’et.“

„Godt, Martin, saadan en dobbelt Festlighed med baade Fødselsdag og Forlovelse paa een Gang, den kan a lige godt ikke rende fra!“ raabte Søren Hendrik og satte sig ned igen. „Saa ofrer a Træskoene, og Mikkels Kunststykke bliver ikke gjort efter denne Gang — og maaske aldrig. Hvorfor skal en anstrenge sig for at komme over Jævnmaalet? Der er saamænd aldrig en Kat, der bryder sig om det. Kom saa med Kaffen, du gæve Spillemand, og rigeligt med Sprut til! Skal der være Gilde, saa lad der være Gilde — og saa aabenbarer Martinus os nok Damens Navn en Gang inden Aften.“

Kaffen kom paa Bordet — og mere Cognac, og bagefter kom der en frisk Forsyning af Øl og Sodavand. Stemningen blev snart, hvad man kalder „animeret“, Søren Hendrik syntes at

være den muntreste af hele Selskabet. De fremmede Karle morede sig og lo af hans Historier, Sange og Vittigheder, men Martinus syntes knap saa glad som en nyforlovet Mand burde være, Martin sagde ikke meget, og Sognefogden var ikke saa veltalende, som han plejede. Men ude i Haven gik Jens og undrede sig over, at Søren Hendrik dog ikke skyndte sig tilbage til Lindetræet og Træskoene. Hvordan skulde han dog naa at faa de tolv Par færdige? Og hvad vilde Karen sige?

Ovre i Lysthuset i Sognefogdens Have sad Karen med sit Sytøj i urolige Tanker. Hun vidste jo, at Martinus vilde gøre, hvad han kunde, for at lokke Søren Hendrik bort fra hans Dagværk og faa ham til at bryde sit Løfte, og hun havde en Følelse af, at hendes Far var Medvider og delvis Medarbejder i Planen; men hvad mon de vilde finde paa? I over en Time havde hun hverken hørt Økſen eller Saven klinge henne ved Lindetræet; derimod hørte hun Sang og Latter inde fra Martin Spillemands. Mon de to Ting ikke stod i Forbindelse med hinanden?

„Karen, Karen," hviskede en Stemme, og hun saa Jenses hvidhaarede Hoved med de røde Ører og med et helt ængsteligt Udtryk i de vandblaa Øjne komme frem mellem Syrenerne. „Søren Hendrik, Martinus og din Far og nogle flere sidder ovre ved vort og drikker og synger. De andre faar vistnok Søren Hendrik til at glemme Træskoene, og saa kan han jo umuligt faa de tolv Par færdige inden Aften. Og saa tænkt a, te den eneste, der kunde hjælpe, det var da vist Karen."

„Tak skal du rigtignok ha', Jens," sagde Karen og rejste sig, „saa maa du og mig, der begge to holder af Søren Hendrik, se, om vi kan faa ham hen under Lindetræet igen."

Karen stod lidt og betænkte sig, saa sagde hun: „Jens, spring hen og ta' mine nye Træsko, der staar lige indenfor Havestuedøren."

Jens for af Sted og kom tilbage med et Par smaa, fikse Dame-Basartræsko, et Kunstværk fra Søren Hendriks Hænder.

„Gem dem under din Trøje, Jens, og kom saa," hviskede Karen, og saa løb hun fulgt af Jens ud af den lille Laage i et Hjørne af Haven, tværs over Vejen og ind i Martin Spillemands lille Have, og snart stod de begge to skjult bag det store Hyldetræ udenfor det aabne Vindue til Dagligstuen.

Inde i Stuen var der netop kommen ny Forsyning af Øl og Sodavand paa Bordet. De fremmede Karle var meget højrøstede, og Martinus var nu ogsaa kommen i Humør. Fødselsdagsbarnet, Martin Spillemand, saa slet ikke glad ud, og Sogne-

fogden sendte et halvt betænkeligt og halvt spørgende Blik hen til Søren Hendrik, der i Øjeblikket sad ganske stille og saa hen paa en af de unge Karle, som var i Færd med at holde en Tale for Martinus' Kæreste. Det kneb for ham at komme til Ende, og en af de andre løftede Glasset og raabte: „Ja leve Martinuses Kæreste, leve Ka . . .“

Længere kom han ikke. Et Projektil kom flyvende ind gennem Vinduet, brasede ødelæggende ind blandt Flasker og Glas og blev liggende paa Bordet lige foran Søren Hendrik. Der blev naturligvis stor Opstandelse i Selskabet, der blev raabt op, og der blev bandet, og der blev stukket Hoveder ud af Vinduet, men der var intet at opdage.

Men hvad gik der af Søren Hendrik? Han greb Projektilet, en nydelig lille Dametræsko, og stod lidt og saa paa den, og saa svang han den i Luften med et jublende „Hurra!“ „Her er Bomben, der sprængte jer Sammensværgelse i Luften, I Gavtyve! I var lige ved at gøre mig forstyrret i Hovedet. Hurra for den, der sendte Bomben som Varsel, mens det endnu var Tid!“

Og ud af Døren fløj han med den lille Træsko i Haanden. Et Øjeblik senere klang Øksehuggene raskere end nogen Sinde; men snart blev der igen stille, for nu var det Naverne og Baandknivene, der førte Ordet, og de brugte det med Fynd og Klem. Solen gled længere og længere over mod Vest, og flere og flere Par færdige Træsko sluttede sig til Rækken paa Grønsværet; men paa et Stykke Bøgestamme, der var rejst paa Enden som en Søjle, tronede fiks og færdig en elegant lille Dametræsko som et Fanemærke.

Og Solen dalede, medens Katten spandt under Lindetræet, og Baandknivene blinkede.

Saa kom endelig det højtidelige Øjeblik, da gamle Niels Ringer langsomt humpede op mod Kirken for at ringe Solen ned. Folk kikkede og strakte Hals over mod Pladsen ved Lindetræet — at gaa derover vovede ingen, de vidste, at i Dag taalte Søren Hendrik ingen Forstyrrelse.

Klokkens første Slag rungede nu ud over Byen i Aftenstilheden, og i samme Nu saa de nysgerrige Tilskuere Søren Hendrik drive Øksen fast i Huggeblokken og kaste en lille sort Genstand op i Luften og gribe den igen den ene Gang efter den anden, medens han dansede rundt paa den grønne Plads. Saa satte han sig ned paa Blokken og tændte sin Pibe, og gennem de lette Røgskyer betragtede han med Stolthed sit Værk: tolv Par velformede Træsko, der stod færdige paa Rad foran ham. Han tænkte paa Karen, hvor nær han havde været ved at svigte sit Løfte og miste hendes Tillid, og hvor snildt og kækt hun havde vækket ham, den kære Pige. At han ogsaa kunde tro, at hun vilde svigte ham, mens han netop stod og arbejdede for hende. Og han strøg kærtegnende med sin barkede Haand hen over den lille Træsko.

Henne paa Vejen kommer der en lille Skare, der styrer lige

hen mod Met' Mari's Lindetræ. Der er jo Sognefogden og Karen, der er Martin Spillemand og Jens, og der har vi Martinus — men han har jo en Pige under Armen, en lille nydelig, sorthaaret Pige. De gaar ganske stille, som om de havde planlagt et Overfald, og de staar tæt ved Linden, før Søren Hendrik lægger Mærke til dem.

Sognefogden tog naturligvis først Ordet. „God Aften, Søren Hendrik, saa naaede du lige godt „Finalen", di kalder 'et, og naaede gamle Mikkel hans Rekord til Trods for al menneskelig Nederdræg-

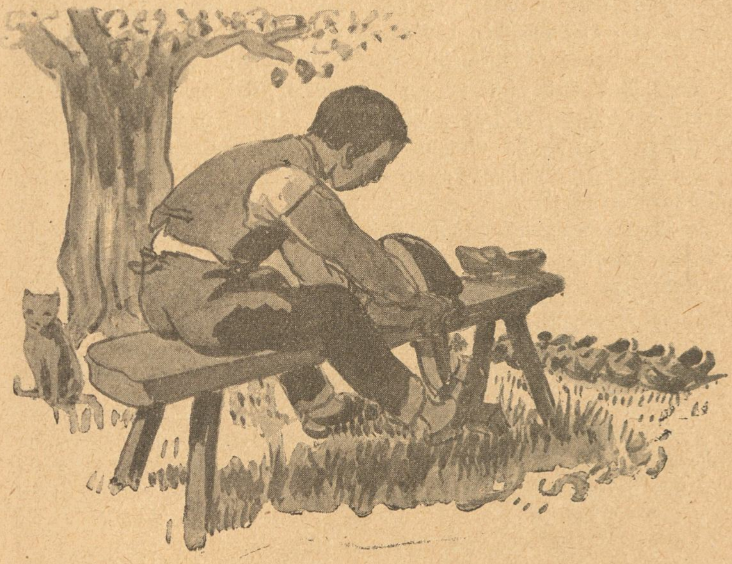

tighed. Det er Sørenjenseme en første Klasses Præstation, di kalder 'et, det har du min Haand paa! Og Karen her, hun vilde vist gerne bede om Forladelse, fordi hun smed sin Træsko ind i Hovedet paa dig — værsgod, Karen, frem med dig."

Og frem kom Karen, og hun gik lige hen til Søren Hendrik, tog ham om Halsen og gav ham et Kys lige paa Munden — og Sognefogden stod ganske rolig og saa paa det.

Eksemplet smitter, og det var vel derfor, at Martinus og hans Dame ogsaa kyssede hinanden.

„Næste Par frem!" raabte Sognefogden, og frem traadte Martinus med Søren Hendriks kønne Søster Eline under Armen.

„I kan Sørenjenseme alle fire dømmes paa Indicier, vi kalder 'et," bemærkede Sognefogden tørt, „og a erklærer herved, te Dommen lyder paa Forlovelse, ogsaa s'gu permanent, di kalder 'et, for begge Pars Vedkommende."

Søren Hendrik stod som i Drømme, da Sognefogden begyndte at tale, først Karens Blik vækkede ham, og nu greb han hende om Livet og for med hende hen til det andet Par. „Men Martinus da og Eline! Men saa var det jo Eline, du mente, da du vrøvlede om Forlovelse inde hos Martin?"

„Ja, Svoger, det var hende, a tænkte paa," sagde Martinus og trykkede hans Haand, „og det er ogsaa Karen, vi to kan takke for, te vi fandt hinanden i Dag."

Her afbrød Sognefogden Forhandlingerne: „Nu gaar begge de unge Par med hjem til vort, for at vi kan foretage det videre fornødne i Sagen, vi kalder 'et, for her bliver det nok til offentlig Retspleje," føjede han leende til med Hentydning til de mange nysgerrige Hoveder i Døre og Vinduer. „Martin og Jens maa med som Vidner."

Og saa vandrede hele Selskabet hen ad Vejen til Sognefogdens Gaard, Missen sluttede Troppen. Og Søren Hendrik trykkede Karens Arm og sang et Par Linier af sin Yndlingssang:

Og Lykken banker paa din Dør,
naar værst du sidder i 'et,
og derfor bare: Friskt Humør!
saa gaar Maskineriet!

Og gamle Niels Ringer lod de ni Bedeslag lyde over den stille By, mens Fuldmaanens Straaler tittede gennem Lindens Løv ned paa de tolv Par Træsko.

Da Kejser Alexander lo.

Af Carl E. Simonsen.

Med Tegninger af Alexander Svedstrup.

„For en Del Aar siden," fortæller en gammel Lokomotivfører, „ja, det er snart længe siden, var jeg kongelig Kusk. De forstaar, ikke med Hest og Vogn, men med mit Lokomotiv. Jeg og mit Tog var til Raadighed for Hoffet, det var den Gang, da Fredensborg havde store Dage og fornemme Gæster og Kejser Alexander paa højre Fløj, altid ledsaget af sin Gemalinde, Kejserinde Dagmar. Fredensborgdagene faldt jo gerne i September sammen med Dronning Louises Fødselsdag, De ved: 7. September.

En Dag holdt jeg ved Fredensborg for at køre til Gentofte, og jeg vidste, at jeg havde klar Bane, saa det var bare at brase paa, naar Herskaberne kom. Først Grækerkongen, der jo senere blev skudt i Saloniki, saa Dronning Olga, saa Christian IX og Dronning Louise, saa Prinsen af Wales, den senere Kong Edvard VII — en meget munter Herre — og saa hans vidunderlig smukke Hustru, den senere Dronning Alexandra af England; desuden kom mange Prinsesser og Prinser, og sidst Kejser Alexander og Kejserinde Dagmar. Nu forstod jeg, at vi var klar til at køre, og jeg stod parat, for jeg vidste, at gamle Kong Christian IX var en præcis Herre, og at alt skulde gaa efter en Snor.

Da kom to Drenge styrtende — en engelsk og en russisk Prins — og de to Knægte ligefrem sprang op paa Lokomotivet, og jeg fik Signal til Afgang og kørte! Formodentlig havde de to Prinser faaet det Indfald, at de for en Dag vilde være Lokomotivførere, og det var jo ogsaa en storartet Leg."

„Kunde De tale med dem?"

„Jo, det gik storartet! Vi sagde: Well, Sir! . . . With Pleasure. Og da de vilde fyre, sagde jeg: Please, Sir! Og de nikkede og var nok saa glade, fordi de maatte arbejde, for det er vist ikke saa helt morsomt at være Prins."

„Næppe!"

„Bevares, de er jo med til meget, men jeg tror ikke, at man altid skal misunde dem Tilværelsen, den er vist ofte sur nok . . . Naa, vi passerede Hillerød, og det saa det sang i Skinnerne. More coal, sagde jeg. Well, sagde Englænderen, og Fyrbøderen aabnede for Fyrdøren, og Prinserne hev Kul ind paa Risterne.

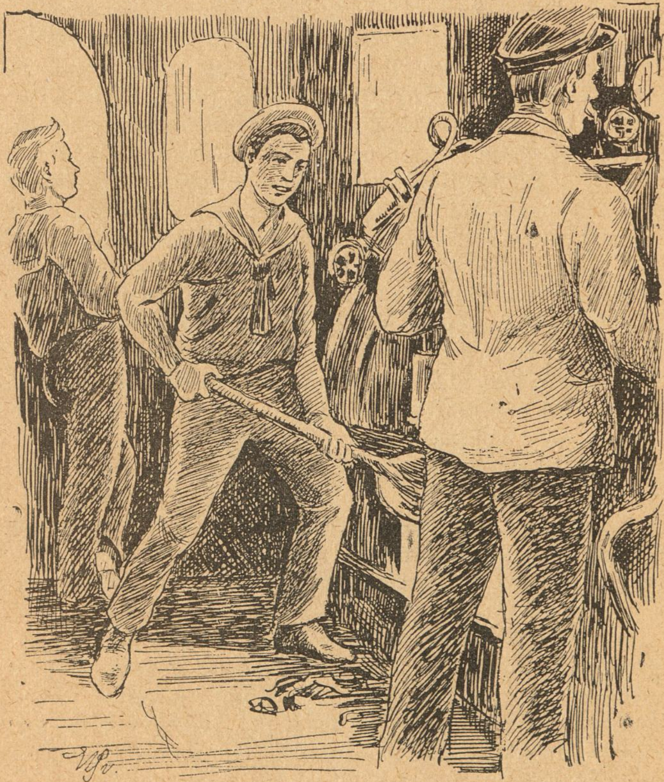

Snart var vi i Gentofte, og jeg sagde: Station, step out! Og saa var den Køretur ikke længere, Prinserne hilste og gik. Desværre var de blevet lidt sorte baade paa Hænderne og i Ansigtet. Dermed mente jeg, at Eventyret var endt — men det var det ingenlunde. Da Prinserne kom op paa Bernstorf, saa Dronning Louise forskende paa

de to Niggermænd, og de maatte saa omstændelig fortælle, hvor de havde været, og hvad de havde bestilt, og der var nok til dem i en god Mening. De undskyldte sig og græd og smurte derved det sorte Kulstøv rundt i Ansigterne; derhos befalede Dronningen Prinserne at møde til Taffelet, som de saa ud — dem selv til Spot og Spe og Skændsel,

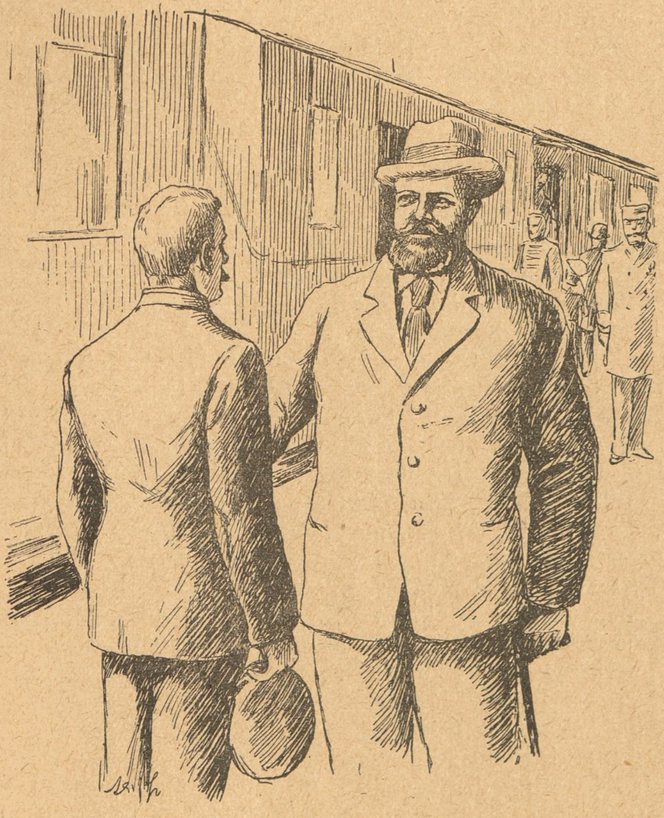

for saadan maa man ikke prinse sig, naar man hører til højfornemme Huse.

Da Prinserne kom ind til Taffelet, vakte de umaadelig Opmærksomhed og stor Munterhed, for Skam og Skade følges ad. Kejser Alexander førte an, og naar en Kejser ler, maa baade Konger og Dronninger, Prinser og Prinsesser smile . . .

Men Kejseren lo, og hans Latter hørtes baade paa Korridorer og Trapper — for en Kejser ler ikke hver Dag, ja, der er endog en Grevinde, der har fortalt, at de tungeste Taarer grædes i Kongernes Slotte. Jeg ved ikke, om det er sandt, men det er rimeligt, for Grevinden vidste Besked, thi hun havde været Hofdame hos en Kejserinde!

Og der hørte man sjælden Latter, men ofte Graad.“

„Men hvad saa?“

„Om Aftenen, da vi skulde hjem, kom Kong Christian hen til mig og sagde paa sin gode men bestemte Maade: Min gode Lokomotivfører, De har i Dag haft to fremmede Prinser paa Lokomotivet, ikke?

Jo, Deres Majestæt!

Saadant maa ikke ske, forstaar De!

Jo, Deres Majestæt!

Kongen nikkede og gik.

Jeg fik Afgangssignal og kørte. Undervejs tænkte jeg: Nu er de herlige Dage forbi, du har gjort en Dumhed! Og jeg mumlede: Dit Fæ! dit Fæ! Nedslaaet gik jeg hjem, efter at jeg havde givet Nattevagten mit Lokomotiv i Varetægt, og jeg gentog: Dit Fæ! dit Fæ!

Den Nat sov jeg ikke godt; thi jeg tænkte: Hvad mon der sker? Røffel? Afsked? Nej, men Klø faar du! Næste Morgen gik jeg bedrøvet til Stationen, gentagende: Dit Fæ! dit Fæ! Men Stationsforstanderen sagde ingenting, der var overhovedet ingen, der sagde noget. Jeg fik min Køreseddel, den lød paa København. Det lettede!“

„Hvad skete der saa?“

„Ja, nu skal De høre? Da det saa var Togtid, kom de høje rejsende. Prinserne skævede til Lokomotivet, og saa kom Kejseren. Han gik hen til mig og hilste, og jeg gjorde min dybeste Reverens. Kejseren lo hjerteligt og sagde: Tak for i Gaar, og dertil føjede han paa Tysk noget, som jeg udlagde: Modtag dette Ur som en ringe Erkendtlighed for den Morskab, De i Gaar forskaffede mig!

Og her er Uret, et pragtfuldt Guldur, som jeg altid har baaret siden den Dag, Kejseren overrakte mig det.“

Under Aaget.

En Herregaardshistorie af Marie Henckel.

Med Tegninger af Poul Steffensen.

Det skulde just ikke blive nogen Glædesdag hverken for Gaardens Folk eller Godsets Bønder den Dag, da Herskabet, velbaarne Hr. Holger Pachs og Fru Lisbeth Bille, holdt deres Indtog paa Sæbygaard.

I den katolske Tid tilhørte Sæbygaard de Børglumske Bisper, men efter Reformationen havde den haft mange forskellige Ejere baade af de Ruder, Braher, Munker og andre, og nu sidst havde den været i Søhelten Niels Juels Besiddelse, indtil han byttede den bort til bemeldte Holger Pachs for dennes Ejendomme Eriksholm og Torup paa Sjælland.

Slægten Pachs hørte just ikke til de meget navnkundige eller udbredte her i Landet, og om den nye Herremand vidste man da heller ikke meget andet, end at han var en Brodersøn af den Kristoffer Pachs til Stensballegaard og Rask, som for en Del Aar tilbage var bleven myrdet paa sidstnævnte Gaard, og at han skulde være en jævn og yderst sparsommelig Herre. Men des mere taltes der om den velbaarne Frue, hvilken myndig og bydende Dame hun var, hvilket stolt og hovmodigt Sindelag hun havde, og hvor skrapt hun forstod at føre Tøjlerne.

Hvor sandt det Skudsmaal var, hun havde faaet, skulde snart vise sig.

Smuk og statelig var hun at se til, men koldt var Udtrykket i de kloge, gennemtrængende Øjne, og stramt var Smilet, der krusede hendes Læber — selv naar hun søgte at vise sig nedladende og fra sin bedste Side, var det, som om der lurede noget bag ved, som ikke var af det gode. Ridefoged og Ladefoged maatte straks til at begynde med holde for; thi de havde, syntes den strenge Frue, ikke deres Sager i rette Orden, og den gamle Husholderske duede ikke lige saa lidt som Pigerne, hvem hun skældte for nogle Sjusker og Tøjter til Hobe — det var, som blev der vendt op og ned paa alting.

„Vorherre bevares, hvorledes skal det gaa os herefter?“ sagde Folkene til hinanden.

„Vi faar knap nok Sul til Brødet længer, skal I se,“ ud-

brød Ridefogden. „Naadigfruen huserer jo i Fadebur og Kælder som en sand Djævel.“

„Ja, om det saa er de umælende Bæster, skal de nok snart faa at fornemme, hvad for Herskab vi har bekommet os,“ mente Skytten. „Jeg tror, Herren hjælpe mig, Soldan og Fairfax allerede ved Beskeд, for de stak begge to Snuderne i Sky og hylede med eet saa gudsjammerligt i Aftes, at det var en hel Ynk at høre.“

Maren Køkkenkvinde græd salte Taarer over sine Gryder, og et Par af Bryggerspigerne erklærede, at de vilde løbe deres Vej, om de saa skulde løbe lige ud i Voldgraven og drukne sig — —

Ja, det var en lovende Begyndelse, og bedre blev det ikke, efterhaanden som Tiden gik, hverken for Tyendet eller Bønderne, der fik værre Dage, end de nogen Sinde før havde kendt.

I de nærmest følgende Aar blev der født Ægteparret to Smaapiger, men Sønner kom der ingen af.

„Jeg dør som den sidste Mand af min Slægt,“ sagde Holger Pachs. Fru Lisbeth trak paa Skuldrene. „Kvinder kan være fuldt saa meget værd som Mænd, kan hænde, vi faar større Glæde af Døtre end Sønner,“ sagde hun.

At hun skulde blive nogen øm Moder, var ikke at vente. Hun tog sig ikke synderligt af Børnene, saa længe de var smaa og stod under Ammens Tilsyn; da de voksede til, optugtede hun dem strengt. Som to forskræmte Fugleunger kunde de sidde og krybe sammen under hendes aarvaagne Øjne derinde i Vinterstuen, mens de lærte at sy Hulsøm, baldyre med Perler og Silketraad og anden nyttig Haandgerning, eller læste deres Lektier og prentede Bogstaver paa Tavlen; de vovede næppe at røre sig, for de vidste jo, at ved den mindste Forseelse eller Uagtsomhed fik de Riset at smage, især var den ældste, Jytte, let at skræmme, men slap de saa endelig ud af Buret, var det, som om de stækkede Vinger udfoldede sig, og de fløj jublende af Sted. Anne Sofie var der mest Liv i, hun var den stærkeste af de to og led ikke sin Moder nær saa godt som Faderen, men hun maatte lystre hende.

Hun var Folkenes Yndling der paa Gaarden, for hun var god af Hjerte tillige; mangen Gang stod hun med de klare Taarer i Øjnene, naar hun var Vidne til, at en af dem blev udskældt eller straffet, og kunde hun have friet den paagældende Stakkel ved at bede for ham eller hende, saa havde hun gjort det. Men det nyttede ikke noget, at hun gik til Faderen, han klappede hende kun paa Kinden og rystede med en mistrøstig Mine paa Hovedet.

„De faar ikke mere, end de har forskyldt, bitte Anne Sofie, din Moder ved det nok bedst," plejede han at sige.

Holger Pachs var ikke just nogen streng eller haardhjertet Husbond, men han var noget nøjeregnende og paaholdende ogsaa overfor Godsets Bønder, og selv om han af og til havde været tilbøjelig til Eftergivenhed, saa var det jo nu en Gang Fru Lisbeth, som førte det egentlige Regimente, og hun skulde nok sørge for, at Fæsterne og de arme Hovbønder blev pint og udsuget indtil sidste Hvid.

„De klager altid, det Rak," sagde hun. „Om vi til enhver Tid gav dem efter, hvad de skylder i Tiende og Afgifter, da blev vi vel selv Stoddere til Slut."

„Ja, ja, du har begribeligvis Ret, hjertekære Lisbeth, dog kan en jo til Tider kende sig lidt ilde til Mode ved at skulle fare saa strengt frem."

„Ja vist, min kære Husbond er saa blød af sig, det klinger saa rørende og kønt!" lo Fruen spodsk.

Naar der kom Besøgelse, kunde hun dog være mild og lade helt gæstfri og venlig, og det var herlige Dage for de to Børn, for saa slap de for Skænd, havde mere Frihed og fik lidt Bagværk og nogle af de gode Sager at smage, som der ikke vankede noget af til daglig, hvor man holdtes paa knap Ration der paa Gaarden. Men ofte havde man ikke Gæster, og heller ikke drog Hr. Holger og Fru Lisbeth ofte paa Besøgelse; deres nærmeste Nabo, Major Arenfelt paa Hørbylund, kom dog jævnlig ridende og fik sig et Bæger Vin og et Slag Kort eller Terninger med Herremanden, og det kunde ogsaa hænde, at Karossen fra Sæbygaard tog Vejen om ad Hørby til — men saa var det i Regelen Fru Lisbeth alene, der sad i den — hun havde altid saa meget at afhandle med Herren til Hørbylund.

Majorens Søn Lave, en rask fjortenaars Knøs, der undertiden var hjemme, men ellers gik i den lærde Skole i Aalborg, lo. „Din Moder gaar nok ikke gerne ud af Stuen, naar min Fader er ovre hos jer, gør hun vel?" sagde han til Anne Sofie og tog hende under Hagen.

Hun saa paa ham med sine store Øjne. „Hvorfor spørger du om det?" sagde hun.

„Aa, ikke for noget, begribeligvis. Du skulde bede, om du og din Søster en Gang maa følge med over til Hørbylund, saa skal jeg vise jer mine Fugle og alle mine Billedbøger og ro jer omkring i en lille Baad, jeg har."

Baade Jyttes og Anne Sofies Ansigter straalede — aa,

hvor herligt det vilde være! „Men vi tør ikke bede derom," sagde Jytte.

„Saa siger jeg til min Fader, at han skal spørge Fru Lisbeth derom," erklærede Drengen.

Og Pigebørnene fik virkelig en Dag Lov til at komme med over til Hørbylund — det var en sand Vidunderdag for dem! Der var saa lyst og muntert alle Vegne, syntes de. De fik Lov til at sidde med ved Bordet og blev herligt trakteret, Majoren, en smuk, statelig Herre, lod dem smage den dejlige søde Krydderin og lo og spøgte med dem, og hans Frue fyldte dem med Kager og Sukkergodt; men det allerbedste var dog, da Lave viste dem omkring alle Vegne baade inde og ude, nede i Køkkenhaven med de mange Frugttræer og Bistader, i Indelukket med Kalvene og omme i den store Lade, hvor der var hængt en Gynge op, og da han roede dem rundt i den lille Baad — Træerne paa Voldskrænten ludede paa sine Steder helt ned over Vandet i de dybe Grave, der omgav Gaarden, Siv og store Skræppeblade voksede langs Bredderne, og Flokke af allerkæreste gule Ællinger sejlede omkring anført af Andemor, mens Hyldebuskene dryssede deres duftende Blomster.

Jytte sad, som hun plejede, ganske stille og saa sig om, men Anne Sofie jublede. „Aa, her vilde jeg gerne være altid," sagde hun.

„Vilde du? Da er Sæbygaard dog mere værd end Hørbylund, den er kun en mindre Ejendom, men Far skøtter nu en Gang ikke om at drive nogen, der er større," forklarede Lave. „Det forstaar jeg mig ikke paa," sagde Anne Sofie. „Men jeg vilde ønske, at mine Forældre var som dine — Mor især er saa urimelig og saa streng — aa, saa streng —"

„Anne Sofie!" sagde Jytte formanende.

„Det gør ikke noget, at Lave hører det — det er sandt."

„Ja," sagde Lave og lo. „Jeg ved det nok, alle snakker om, at Fru Lisbeth handler ilde med Bønderne og jer alle sammen paa Gaarden — de ligner hende ved den onde Fru Ingeborg Skeel paa Voergaard, der siges at gaa igen derovre paa Grund af sine Misgerninger — — men hvad," afbrød han sig selv, da han saa de to Børns forskrækkede Ansigter, „det skal I intet kere jer om, Tugt og Ave skal der jo nu en Gang til, vi Skolepeblinge maa ogsaa smage Riset og døje onde Ord og ilde Medfart, saa gamle vi er."

Lige i Begyndelsen af Aaret 1698 døde Herremanden paa

Sæbygaard; Jytte var den Gang næppe femten Aar gammel, Anne Sofie et Aar yngre.

Det bragte ikke nogen stor Forandring i Forholdene paa Gaarden, at Herremanden gik bort, Naadigfruen var jo i Virkeligheden den, der hele Tiden havde ført Regimentet, og selv om han mangen Gang havde haft Vilje til at lette Kaarene noget for sine undergivne, saa havde han dog ikke evnet det. I den sidste Tid havde han skrantet meget og sad gerne sammenkrøben i sin Hyndestol ved Kaminen; Døtrene vilde han næsten altid have omkring sig, Anne Sofie især opmuntrede ham ved sin Pludren, og hun maatte ogsaa læse for ham, men det gik stadig ned ad Bakke med ham.

„Anne Sofie," sagde han, „du skal støtte Jytte, for du er stærkere end hun, har selv en Vilje — du slægter ikke mig paa i det Stykke, som vel er. Ikke at jeg mener, du skal lægge Vægt paa at have et haardt og genstridigt Sind, der ikke kan lære at give efter, for kender en med sig selv, at en har Uret, da skal en bøje sig, men helt give sig ind under en andens Vilje og Herredømme i stort og smaat, det duer visselig ikke, Barn, mærk dig det, og glem det ikke, naar jeg er borte."

Anne Sofie bøjede sig ned og kyssede hans Haand — hun forstod ham godt. Det var, som om hun kom denne Fader, hvem hun i Grunden havde kendt og forstaaet saa lidt, nærmere nu, da det stundede mod Enden, og det gav hende Alvorstanker, der modnede hende, hun havde paa Fornemmelsen, at der vilde komme Kampe i hendes Liv, hvor det gjaldt at staa fast!

Men Jytte græd. „Hvor forskellige I er, I tvende — hvordan mon det skal gaa jer," sagde Faderen.

Nu havde han draget sit sidste Suk og hvilede i sin Grav som den sidste Mand af sin Slægt, men Fru Lisbeth sad Enke, mere myndig og selvbevidst end nogen Sinde før.

*
* *

Det var en Dag hen paa Sommeren tre eller fire Aar senere.

Hen ad Vejen, der fra Hørby førte til Sæbygaard, kom en Rytter travende. Solen skinnede brændende varm fra en skyfri Himmel, og Hesten svedte og prustede, saa Rytteren endelig, da de nærmede sig Gaarden, lod den gaa i Skridtgang, medens han sad og saa sig om.

Den smukke grundmurede Hovedbygning laa der foran ham og spejlede sine Mure i Voldgravene, der omgav den, den toetages

Fløj med Porttaarnet ragede frem over de andre, Ruderne blinkede i Sollyset, og Fløjen deroppe paa Taarnspiret drejede sig langsomt i den lune Sommervind. Idet Rytteren red ind gennem Portaabningen, kom et Par Hunde med høj og rasende Gøen farende imod ham, og i samme Øjeblik blev et Vindue i Sidefløjen aabnet, og en skarp Stemme raabte ud: „Søren — hvor er den dovne Lømmel henne? Kan han ikke skynde sig og komme og tage mod den fremmedes Hest?"

Den fremmede, en ung Mand af et stateligt og anseligt Ydre, saa til Vinduet og hilste — der stod velbaarne Fru Lisbeth i egen Person med en ret stram Mine; men nu kom en Karl springende til, og Rytteren svang sig af den dampende Hest og fremstillede sig et Øjeblik efter for Fruen med mange Undskyldninger for sit uventede Komme.

„Ej, Lave Arenfelt, I er stedse Hjertens velkommen her paa Sæbygaard," lød det nu nok saa mildt. „I kom nys fra København, har jeg hørt, og lider vel, som jeg ser. Dog havde jeg næppe kendt eder — det er nu snart adskillige Aar, siden I som Yngling drog hjemme fra, nu er I en moden Mand."

„Ja, jeg har vistnok forandret mig en Del, hvad ingenlunde kan siges om eder, Fru Lisbeth, de bestandig tykkes mig lige ung og fager at se til."

Nu var Naadigfruens Ansigt lutter Solskin, men hun truede med Fingeren og rystede paa Hovedet. „I har nok lært at smigre derovre i Hovedstaden og paa eders Rejser," sagde hun leende.

Den unge Mand vilde svare i samme skæmtende Tone, da han, idet hans Blik faldt ud gennem Vinduet, fik Øje paa to unge Jomfruer, som var i Færd med at sprede Lærred paa Bleg udenfor paa den lille Grønning. Solstraalerne spillede i deres gule Haar, og de blottede Arme, der stak frem under de opsmøgede Kjoleærmer, skinnede saa blændende hvide —

„Ja," sagde Fruen og nikkede, „det er mine Døtre, de maa tage fat, som I ser, her paa Gaarden er vi ikke ledige, men nytter Tiden. Dog skal jeg nu kalde dem ind og lade dem hilse paa en gammel Ven — vi faar da ogsaa drikke eders Velkomst, et Bæger af den gode Vin fra min salig Husbonds Tid." Blussende og noget forlegne traadte Jytte og Anne Sofie lidt efter ind i Stuen, og Gæsten gik dem smilende i Møde. Den yngste var vokset den ældste over Hovedet, hun var høj og rank og havde ikke ringe Lighed med Moderen, hvis Træk gik igen hos hende, men i en ædlere og mildere Form. Jytte var mindre og spinklere,

men med et saare fagert og elskeligt Aasyn og et bly, noget tilbageholdende Væsen.

Det var tydeligt at mærke, at Anne Sofie var den livligste af de to Søstre, skønt heller ikke hun sagde meget, saa længe Moderen var til Stede. Siden, da Fru Lisbeth blev kaldt ud for at give en Ordre, fik hun dog Munden paa Gled, og hun og Lave talte muntert og utvungent med hinanden, han havde jo en Del at fortælle, for han havde rejst en Del efter at have fuldendt sine Studeringer, og der var ogsaa nyt at berette ovre fra København,

hvor han for Tiden var ansat oppe i Kancelliet og snart ventede Forfremmelse.

Besøget blev slet ikke saa kort endda, og det varede heller ikke længe, før det blev gentaget. Næste Søndag viste han sig i Volstrup Kirke og red ved Siden af Damernes Karm, da de kørte derfra, og hyppigt herefter havde han et eller andet lille Ærinde over til Sæbygaard, snart bragte han nogle Blomster og Frugter, der ikke fandtes i Haven derovre, snart havde han en Besked at bringe Naadigfruen fra Faderen angaaende en Drift Stude, en Handel, der skulde sluttes om nogle Grise eller lignende. At der var en Magnet derovre, som drog, var tydeligt, og at Magneten var Anne Sofie, blev ogsaa snart ret tydeligt for de fleste, ikke mindst for hende selv, der skiftede Farve og altid fik travlt med et eller andet, naar han kom.

„Junker Lave giver sig gode Stunder her i Jylland, han gaar sagtens og driver og har intet at bestille derovre i Kancelliet," sagde Fru Lisbeth med et skrapt Blik til sin Datter.

„Han venter dog snart sin Udnævnelse til Kancellisekretær," sagde Anne Sofie.

„Saa — ja det skal vel ikke indbringe ham mange Penge just, og Hørbylund skal han nødig gaa og vente paa at blive Ejer af, Major Arenfelt er saa vist endnu en Mand i sin kraftigste Alder og kan leve længe endnu."

„Eders Moder lider mig ikke, det er let at mærke," sagde Lave en Dag, da Fru Lisbeth mod Sædvane var borte, og han traf den unge Pige alene hjemme.

„Aa, I kan intet regne paa Moder, hun lider Folk og hun lider ikke — alt sammen i Flæng." Anne Sofie rystede paa Hovedet.

„Jomfru Anne Sofie, I svare mig paa eet — er det Sanden, hvad der snakkes om, at eders Moder staar i Begreb med at fæste en af sine Døtre bort til en af de rige Reedtzer paa Voergaard?"

„Siden I spørger — ja. Det har længe været paa Tale mellem Moder og den gamle Herremand — den unge Reedtz er for Tiden udenvælts, men ventes hjem inden Vinteren og saa tænker jeg, Trolovelsen mellem ham og Jytte skal fejres — endog hende er der begribeligvis ingen, der har spurgt!"

„Jytte — det er altsaa Jytte — Gud have Lov! Ja, for Anne Sofie, havde det været jer —" han greb hendes Hænder og knugede dem heftigt i sine, og hun blev saa rød som et dryppende Blod.

„Jeg har haft jer kær, alt fra I var en liden Pige, tror jeg nok," vedblev Lave Arenfelt. „Jeg var en fuldvoksen Knøs, da I endnu legede med eders Dukker og red Ranke paa mit Knæ — nu er I en ung Kvinde, og jeg er ikke længer nogen purung Mand, noget rigt Gifte er jeg heller ikke — og jeg ved, hvor meget det gælder i eders Moders Øjne — jeg er kun slet og ret Embedsmand i det kgl. Kancelli, og Gaarden, jeg har i Vente efter min Fader, er ikke meget stor, men ingen Bejler, nok saa højbaaren og rig, kan byde eder et Hjerte, der elsker eder højere eller er mere trofast end mit! Og kan I, vil I dele mine Kaar med mig, som de er, da gør I mig til et lykkeligt Menneske!"

„Det kommer sær hastigt," sagde Anne Sofie sagte.

„Og uventet? Kommer det eder virkelig ganske uventet?"

Hun saa op i hans Ansigt med dets rolige, mandige Alvor, det var saa aabent, saa ærligt og saa hjertensgodt trods dets Mangel paa Skønhed, og hun følte i samme Nu, hvor dyrebar han var hende denne Mand, saa overlegen og saa stærk og dog saa varmt og ømt følende som nogen Kvinde — en af dem just, som man bøjede sig for uden derfor helt at miste sin Vilje, sin Selvstændighed — — —

I næste Øjeblik laa hun i hans Favn, trykket tæt ind til hans Hjerte.

„Aldrig slipper jeg dig," sagde han. „Trods alt, hvad der vil skille os, er du min — vil din Moder have Kamp, skal hun faa den!"

„Det bliver en haard Dyst, vi faar at bestaa, jeg ved det, men vi er to om det — med dig ved min Side frygter jeg ikke," sagde Anne Sofie og smilede til ham.

Da hun om Aftenen oppe paa deres lille Kammer fortalte Søsteren, hvad der var sket, og at hun havde givet Lave sin Tro, slog Jytte Hænderne sammen.

„Ak, Anne Sofie, hvad vil Moder sige? Hun søger visselig et langt rigere Gifte ogsaa for dig, naar Tiden kommer."

„Men jeg lader mig ingenlunde tvinge som du, Jytte. Ikke skulde det være mig, der lod mig fæste bort til en Mand, jeg ingen Tid har set, og kaste bort lig en anden Vare, der tinges og handles om!"

„Hvad nyttede mig mine Taarer og Klager, du saa og hørte jo selv, hvordan vor Moder talte mig til og truede mig til at falde til Føje — over Børnenes Haand er det jo nu en Gang Forældrene, der raader."

„Men ikke over deres Hjerter!" raabte Anne Sofie. „Naar

Aaget, der lægges paa vore Skuldre, bliver for tungt at bære, hvi da fare fort at slæbe derpaa og lægge os selv og vort Liv øde? Aa, Jytte, da hellere gøre Oprør og løbe sin Vej fra det hele — —"

Jytte rystede paa Hovedet. „Mit Liv er dog lagt øde, Søsterlil, lige saa godt kan jeg vorde Peder Reedtz' Hustru som en anden Mands, eftersom jeg dog ej kan faa den, min Hu ene og alene staar til i denne Verden!"

„Jytte, men Jytte dog — hvad mener du? det skulde dog vel aldrig være vor unge Kapellan ovre i Volstrup, du tænker paa, hans skønne Røst, der har daaret dig? Jeg ser nok, hvordan dine Øjne lyser, naar han præker i Stedet for Hr. Hans, hvordan dine Kinder blusser, naar han hilser til Herskabsstolen, og dit Blik møder hans, ja — og naar vi stundom har ham til Gæst ved Højtiderne, eller vi veksler nogle Ord med ham ved Kirkegaardslaagen — —"

„Jo, det er justement ham, Anne Sofie, ham, fra hvem alt i Verden skiller mig, men som jeg dog ingen Sinde kan eller vil glemme, om jeg saa skal sørge mig til Døde —"

„Jytte, Jytte, en Adelsfrøken og en ringe, fattig Præst —"

„Ak, jeg ved det jo alt sammen, men hvad spørger den sande Kærlighed vel om Rang og Stand? Anne Sofie, døm mig ikke for haardt!" Og stakkels Jytte brast i Graad og slyngede sine Arme om Søsterens Hals, mens Anne Sofie talte kærlige og trøstende Ord til hende, skønt hun nok forstod, at for en slig Hjertesorg fandtes ikke i Hast nogen Lægedom, og da de omsider havde talt og grædt sig trætte, slumrede de to Søstre ind i hinandens Arme bag Himmelsengens Spærlagen.

Det gik, som man kunde vente, Fru Lisbeth gav Lave Arenfelt Afslag paa hans Bejlen til hendes Datter. Hun var i ondt Lune den Dag, han indfandt sig og fremkom med sin Begæring, og stod just og holdt Dom over Skytten og et Par af Gaardens Karle, hvem hun skyldte for, at de havde ladet et Par stakkels Syndere, der var kastet i Hundehullet paa Grund af Krybskytteri, slippe bort. „Men nu skal I selv komme til at sidde der, og Hundepisken skal I faa at smage!" raabte hun og stampede i Gulvet. „Om jeg gjorde jer eders Ret, da lod jeg jer tampe ihjel, sligt opsætsigt Rak, I er!"

At han ikke just var kommen i nogen belejlig Stund, skønnede Arenfelt jo nok, men han lod sig ikke skræmme. „I nægter mig eders Datters Haand, men I giver mig saa vist ingen gyldig Grund herfor, Fru Lisbeth," sagde han.

Lisbeth Billes Ansigt fortrak sig en Kende, der lyste et ondt Blik i hendes Øjne. „Anne Sofie er saa ung endnu, hun kan vente en Stund, desuden tykkes mig ej, eders Kaar er saa særlig gode for Tiden — jeg har en anden Bestemmelse med min Datter, Lave Arenfelt, det faar være eder Grunde nok,“ sagde hun koldt.

Saa maatte Lave drage bort med uforrettet Sag, og kort efter rejste han til København, hans Udnævnelse i Kancelliet var nu kommen, og han kunde ikke vente længer med at indfinde sig.

„Men jeg vender tilbage om ikke lang Tid, min Hjertens elskede Pige, og da lader jeg mig ikke afvise,“ sagde han ved Afskeden til Anne Sofie. „Indtil da faar vi give Stunder, og jeg stoler paa dig, at du er fast og bestandig som jeg selv.“

„Aa, Lave, om jeg kun er god nok til dig, mig synes stundom, du kunde have gjort et ganske andet og bedre Valg end mig ubetydelige Pige, du, som er saa belæst, saa berejst og rig paa Kundskaber, og som færdes mellem alle de store derovre i Hovedstaden, er du sikker paa, at du ikke vil komme til at angre, hvad du har gjort?“

Han lo og tog hende i sine Arme. „Se paa mig,“ sagde han, „jeg er snart tredive Aar og har haft Tid til at træffe mit Valg, skulde jeg mene, men til ingen har jeg kunnet skænke det Hjerte, som jeg for længst tabte til en liden Pige, hvem jeg første Gang saa i Sløjkjole paa sin Ammes Arm, og som siden legede sig ind i alle mine Tanker og Drømme — har jeg nødig at sige mere, for at du skal tro paa mig?“

Anne Sofie stod og saa efter ham, da han red bort; saa mandig, saa frejdig og stærk var han, hans ungdommelige, kraftige Skikkelse tog sig godt ud, som han sad der til Hest og slog ud med Haanden, og hun følte sit Hjerte banke af Stolthed og Lykke, af Haab og af Mod — for hans Skyld, ja for hans Skyld var det værd at trodse alt!

* * *

Sommeren svandt, Høsten stod for Døren, og Løvet begyndte allerede saa smaat at gulne paa Træerne.

Jytte skrantede. Hun taalte ikke at gaa ret langt uden at blive træt, Kinderne var blevet saa blege og magre, og Øjnene saa næsten unaturlig store ud i det lille, smalle Ansigt, om Natten kunde hun næsten ikke sove for Hoste.

„Du maa se at tage dig sammen, ilde vilde det være nu,

da Peder Reedtz snart kan ventes hjem, om han skulde se sin Fæstemø som en Skrantning," sagde Fru Lisbeth.

Jytte smilede, men Smilet var sygt. „Jeg kommer ingen Sinde til at drikke Fæstensøl med Peder Reedtz, Anne Sofie," sagde hun til sin Søster. „Det ved jeg for vist!"

„Du er ikke karsk, Jytte, men hvorfor skulde det ej bedre sig? Brug du kun flittig den Krydderdrik for din Hoste, som den kloge Kone i Sæby har brygget, og som har hjulpet saa mange, og hvil dig, naar du kender dig for træt, jeg skal nok mage det saa, at Moder intet mærker."

Men Jytte blev ikke bedre.

En Dag, da de var ved at køre Rug ind paa Sæbygaard, og Naadigfruen for omkring alle Vegne for at se efter Folkene og passe paa, at de alle var i Arbejde, kom Kapellanen fra Volstrup og begærede hende i Tale.

„Hvad vil Han?" spurgte Naadigfruen, der stod og holdt Mønstring over Høstvognene, der kørte frem.

„Det var anbelangende Niels Nielsen, ham Naadigfruens Folk forgangen slæbte syg og elendig ud af Sengen, da han ikke var mødt til Hovarbejdet, og som blev sat til at ride Træhesten, formedelst han ikke var fulgt godvillig med, ja, endog pisket med Hundepisken af eders Ridefoged — —"

„Naa, og hvad saa? Ham skete kun hans Ret, doven og genstridig, som han altid har været; fik han kanske ikke nok endda?"

„Aa jo, jeg tænker det næsten, eftersom han døde deraf, jeg var hos ham og berettede ham, nu lige før han drog sit sidste Suk," svarede den unge Kapellan, „men nu er der Enken — hun lader Naadigfruen saa mindeligt bede om, hun maa blive ved Huset den første Tid mod en ringere Afgift —

„Som ingen Tid bliver betalt, begribeligvis, vi kender det nok. Nej — hun kan blive, til Manden er kommen i Jorden, men saa ikke en Time længer."

„Om Naadigfruen vil betænke — der er et Par Børn, og Konen er flink og stræbsom — Vorherre vil lønne eder for en god Gerning —"

„Hør nu, Hr. Just, er Han kommen hid for at holde en Præken for mig kanske, saa kan Han spare den til paa Søndag i Kirken. Jeg taaler ikke nogen Indblanden i mine Sager hverken af Præster eller andre — vogt sig derfor, at Han ikke vækker min Vrede, for saa skal Han snart fornemme Følgerne, og understaa sig ikke i at komme med Formaninger og gudelige Sentenser til sit Herskab — har Han forstaaet mig?"

Hermed vendte den naadige Fru Lisbeth ham Ryggen og gik sin Vej. Mørkerød i Hovedet og med sammenpressede Læber var den unge Præstemand bleven staaende, da han i det samme hørte en svag Stemme kalde paa sig, og da han drejede Hovedet, fik han Øje paa en Skikkelse, som indhyllet i Tæpper og Puder sad henne i den brede Vinduesfordybning.

„Jomfru Jytte!“ udbrød han, og der for en smertelig Trækning hen over hans Ansigt, der var ualmindelig mandigt og kønt,

ved Synet af den store Forandring, som var foregaaet med den unge Pige.

Hun nikkede til ham med et vemodigt Smil. „I faar ikke gaa herfra, uden at jeg har sagt eder et Par Ord til Afsked, det bliver sidste Gang, vi mødes," sagde hun.

„Jomfru Jytte — ak, Jomfru Jytte!" Han skjulte Ansigtet i sine Hænder, overvældet af sin pludselige Bevægelse.

Jytte rakte sin Haand frem. „Just Gerner — nys talte min Moder haarde og strenge Ord, tungt hviler Aaget, hun har lagt paa sine undergivnes Skuldre, jeg ved det saare vel og har lidt derunder, som alle de andre, men — — vil I prøve at glemme og tilgive Krænkelsen, der er tilføjet eder, naar jeg beder eder saa mindeligt derom?"

„Ak, Jomfru Jytte, ikke er der jo den Ting i Verden, jeg ikke vilde gøre for eders Skyld — I ved det jo!"

Hendes Øjne lyste med en sælsom Glans, og de blege Kinder farvedes af en svag Rødme.

„Tak," sagde hun, „og Hjertens Tak have I og min kære Ven, for de mange skønne og gode Ord, I gav mig og os alle til Trøst og Husvalelse, de mange skønne og rige Tanker, I vakte hos mig, der løftede mig op over det smaa og lave og ligesom gav mig Indblik i en lysere, større, herligere Verden — til min sidste Stund skal jeg mindes det!"

„Men ved I da ej, at det var eder, som gjorde mit fattige Liv rigt og gav det Værd? Eders milde Ord og Blik, der mangen Gang har gjort mig min trange Vej lettere at træde?"

Taarerne randt ned ad hendes Kinder, idet hun saa op paa ham, og deres Øjne mødtes i et langt Blik — et Blik, der sagde mere, end Ord vilde have gjort. Uvilkaarligt bøjede han sit Knæ og trykkede sine Læber mod de smaa magre Hænder, som han havde grebet og holdt i sine — —

„Lev vel," hviskede hun saa, „lev vel, og mindes mig, naar jeg er borte!"

Et Blik endnu — det sidste — der var saa stille og tyst omkring dem, næsten som i Kirken om Søndagen, syntes hun — saa rejste han sig.

„Gud signe eder nu og i al Evighed," sagde han og forlod Stuen med sænket Hoved.

Da Anne Sofie lidt efter traadte ind for at se til sin Søster, fandt hun hende siddende tilbagelænet i Stolen med lukkede Øjne, mens en Blodstrøm vældede ud af Munden — —

„Herre Jesus, Jytte, Jytte!" Hun tog hende i sine Arme,

og paa hendes Angstraab kom baade Moderen og en Pige ilende til. De bar hende ind paa hendes Seng, og der blev i Hast skikket Bud efter Doktoren i Sæby, som rystede paa Hovedet, da han kom, Anfaldet var vel forbi for denne Gang, men Kræfterne var kun faa, og Sygdommen var alt vidt fremskreden.

Og Jomfru Jytte kom heller ikke op mere. Stille laa hun for det meste hen med sit taalmodige Smil, mens hendes unge Liv ebbede ud Tomme for Tomme. Anne Sofie veg ikke fra hendes Leje, men sad for det meste med hendes Haand i sin. — „Græd ikke, Anne Sofie — det er Friheden, der stunder til, og — vi mødes en Gang igen."

En Maaneds Tid efter døde Jytte.

For Søsteren var det en bitter Sorg at miste sin Barndoms Legekammerat, trolig havde de jo fulgtes ad og delt hinandens Glæder og Sorger. Muligt at Moderen ogsaa sørgede over det Barn, der stedse havde været saa fromt og eftergivendt og voldt hende saa faa Bryderier, men hos hende ytrede Sorgen sig ved, at hendes Sind blev om muligt endnu mere haardt og forstokket end før.

Om Forbindelsen med Reedtzerne paa Voergaard kunde der jo altsaa ved Jyttes Død ikke være Tale, men det varede ikke længe, inden Fruen kom med Ytringer, der tydede paa, at hun mente Anne Sofie skulde træde i sin Søsters Sted, og en skøn Dag erklærede hun da ogsaa sin Datter, at hun havde indledet Underhandlinger derom, og at baade den gamle Herremand og hans Søn var tilbøjelige til at gaa ind paa Forslaget.

„Det kan ikke ske, Moder," sagde Anne Sofie. „I ved det jo, at jeg er bunden ved et Løfte, det jeg ingen Sinde kan eller vil bryde — ikke lader jeg mig tvinge eller handle med som en anden Vare, man byder frem til Salg."

„En trodsig og uforskammet Tøs har du stedse været, men tro ikke, at du kan bøje min Vilje efter din — aldrig endnu gav jeg efter for nogen, og lystrer du mig ikke, skal du faa at fornemme, hvor vidt en Moders Myndighed strækker sig."

En Uge eller to før Jul kom Lave Arenfelt tilbage, og Anne Sofie skønnede nok, at nu var Tiden der, da Kampen for Alvor vilde komme til at staa, og hun vilde faa Brug for al den Viljestyrke, hun ejede, om hun ikke skulde bukke under. Hvor en vidste med sig selv, at en havde Uret, ja, der fik en bøje sig, det var hendes Faders Ord, men for sin Ret gjaldt det om at værge til det yderste.

Lave Arenfelt blev heller ikke denne Gang modtaget som Bejler paa Sæbygaard, og da Anne Sofie desuagtet erklærede sin

naadige Fru Mama, at hun fremdeles betragtede ham som sin Fæstemand for Gud og Mennesker, for den opbragte Kvinde ind paa hende og slog hende i et Anfald af rasende Harme først paa det ene og saa paa det andet Øre.

„Næste Gang, du siger mig lige i mine aabne Øjne, at du fremturer i din Galenskab, lader jeg dig spærre inde," raabte hun, „i Hullet kan du sidde, indtil du faar Has paa dine Elskovsnykker."

„I har handlet ilde med dem, der har været langt bedre end jeg, Moder, og maa selv staa til Ansvar for eders Gerninger, dem I visselig en Gang skal kræves til Regnskab for, men tvinge mig til at bryde mit Ord skal I ikke."

Det blev onde Dage for Anne Sofie, der nu fulgte paa. — Kampen mellem Moder og Datter, mellem to lige stærke Viljer, blev ikke let!

Hvad enten de paa Voergaard havde hørt noget om Anne Sofie Pachs' Kærlighed til den unge Kancellisekretær eller ej, saa lod det ikke til, at de forhastede sig med at bringe nogen Trolovelse i Stand, til Fru Lisbeths store Harme, men det forandrede ikke hendes Beslutning med Hensyn til Datteren og Lave — der maatte være andre, vægtigere Grunde, hvorfor hun fremdeles modsatte sig Forbindelsen.

„Jeg tror næsten, jeg begynder at forstaa det, min hjertekære Pige," sagde Lave. „Din Moder kunde nok ønske at forbinde Hørbylund med Sæbygaard, men ikke ved et Gifte mellem os to, vel at mærke, hun har andre Planer —"

„Hvad mener du?" Anne Sofie stirrede forbavset paa ham.

„Ja, ser du vel — der taltes jo i sin Tid om, at Fru Lisbeth havde et godt Øje til min Fader, bedre end hun just burde have det, mens hendes Ægtefælle levede; enddog jeg ikke tror, at Fader har gengældt hendes Passion eller just givet hende nogen Opmuntring; men hun er en snild Kvinde, der forstaar at belægge sine Ord, og ligesom alle andre har min gode Papa været bange for at støde hende for Hovedet og gøre hende til sin Uven. Efter at hun er kommen til at sidde Enke og min kære Moder er vorden saa svag og skrøbelig, at hun, Gud bedre det, ikke kan leve længe, haaber hun dog sikkert paa omsider at vinde ham, det er vorden mig klart af et Brev, jeg fik at læse, og derfor er der ingen Udsigter for os —"

Anne Sofie var bleven baade rød og bleg. „Gud se i Naade til os — og din Fader!"

Lave trak paa Skuldrene. „Ja, det er jo saadan med ham,

at han helst gaar af Vejen for alt, hvad der hedder Bryderier og Ubehageligheder, naar han blot har sine Bøger og sine Hunde, kymrer han sig ikke om stort andet, dog faar han nu give Fru Lisbeth sin fulde Hjertens Mening til Kende, Sagen maa have en Afgørelse, jeg vil endnu i Dag fordre det af ham, og saa — ja staar din Moder os da fremdeles imod, ser jeg kun een Udvej, min Hjertenskær, den, at du bryder Skranken, afryster Aaget og følger mig, jeg staar ved din Side for at skærme dig mod alt ondt!"

„Ak, Lave, haardt er det at skulle friste slige Kaar og være nødsaget til at bryde med den, som har skænket en Livet — at drage fra sit Barndomshjem kanske med en Forbandelse fra de Læber, som burde have velsignet — men hvad er der andet for mig at gøre?"

To Dage efter bragte et Bud Naadigfruen paa Sæbygaard et Brev fra Major Arenfelt paa Hørbylund.

Da hun havde læst det, fortrak hendes Ansigt sig, ikke alene i Harme, men som i en vis Smerte — Kvindens bitre Skuffelse over et fejlslaaet Haab, en ugengældt Lidenskab — alle de forskelligste Følelser brødes i dette Øjeblik i hendes Indre — —

Saa kastede hun Brevet paa Gulvet, trampede paa det og knyttede Hænderne.

Anne Sofie var oppe i den store Sommerstue — Salen — i Færd med at ordne noget til den forestaaende Højtid, da hendes Moder pludselig stod foran hende, hvid som en kalket Væg i sit Ansigt, og maalte hende fra øverst til nederst.

„Saa I har altsaa lagt Raad op imod mig, du og det lumpne Stodderpak derovre paa Hørbylund," sagde hun. „Den gamle Tosse saavel som den unge — men om jeg saa skal piske dig halvt fordærvet med denne min egen Haand, skal du komme til at bøde derfor."

„Moder, Moder — gør det ikke," raabte Anne Sofie, „vanær ikke eder selv og Faders Minde, vort Navn og de gamle stolte Slægter, som før os har levet her inden disse Mure, og som vilde blues, om de kunde se, hvad her foregaar," hun pegede op paa Billederne af Helten Otto Rud og hans Hustru Pernille Oxe, af Rigsraaden Peder Munk og den berømmelige Niels Juel, som hang paa Væggen over hendes Hoved.

Men Lisbeth Bille var ude af sig selv, hun greb Datteren i det lange, gule Haar og trak hende frem, og saa faldt Slagene — tungt og haardt ramte de, men endnu haardere og tungere ramte de hendes Barns Hjerte! Til sidst slængte hun hende fra sig. — „Bliv her og vov ikke at komme mig for Øje, før du har bøjet dig og beder

mig om Tilgivelse," sagde hun. Saa gik hun og drejede Nøglen om i Laasen.

Den næste Dag havde hun intet Barn mere.

Kampen mellem Moder og Datter havde fundet sin Afslutning — Anne Sofie havde for stedse forladt sit Fædrenehjem, hun havde afkastet Aaget, der saa længe havde tynget. Paa Gaarden hviskede Folkene om, at Naadigfruen havde mishandlet den arme Jomfru Anne Sofie og spærret hende inde, og heller end gerne havde man været hende behjælpelig med at slippe bort.

Ovre paa Hørbylund havde de saa taget imod hende med aabne Arme, og her fejrede hun Julen sammen med sin lykkelige Fæstemand, der ved sin store Kærlighed søgte at bringe hende til at glemme alt, hvad hun havde lidt. Ikke længe efter blev hun hans Hustru og drog for en Stund med ham over til Hovedstaden, men allerede et Par Aar efter vendte Ægteparret tilbage til Hørbylund, hvis Styrelse Kancelliraad Lave Arenfelt overtog, indtil han ved Faderens Død selv blev Ejer af Gaarden.

En saare lykkelig Hustru blev Anne Sofie Pachs ved den Husbonds Side, hendes Hjerte havde valgt, og som hun havde holdt saa fast ved trods al den Modstand, hun havde mødt. Men Moderen saa hun ikke mere, først da Fru Lisbeth tyve Aar senere laa paa sit Dødsleje, hed det sig, at hun havde ladet sin Datter kalde og forsonet sig med hende. Anne Sofie og Lave Arenfelt arvede saa Gaarden, og et mildt og naadigt Herskab var det, som nu tog den i Besiddelse, men endnu i vore Dage har Sagnet bevaret Mindet om den haardhjertede Frue, som en Gang huserede paa Sæbygaard, og som, skønt hun vel næppe har været saa grum som Ingeborg Skeel paa Voergaard, dog ligesom denne mentes ikke at kunne finde Ro i Graven, før hun tilstrækkeligt havde sonet sin Synd.

Vanskelig Bestilling.

Den unge Frue: „Det var en ganske mageløs Lever, De solgte mig sidst — jeg maa endelig have en til, men det maa absolut være af den samme Kalv.“

Den stakkels Ægtemand.

Manden (der kommer hjem midt om Natten og ikke kan komme ind): „Aa, luk dog op for mig, kære Kone, er det ikke allerede Straf nok, at jeg i min Rus ser dig dobbelt.“

Rare Udsigter.

Fruen (til den nye Pige): „Hvad er det for en Flaske, De der har med Dem?“

Pigen: „Porcellænskit.“

Skæbnen, den store Ironiker.

Af Carl E. Simonsen.

Der var en Gang en Gartner, som sagde til mig: „Der er altid en, som staar og griner ad mig.“ „Hvem er det?“ „Det er den der!“ Og han pegede paa en Tidsel. Den var ham Beviset paa hans haabløse Kamp mod Ukrudtet, som han ivrigt og Sommeren igennem bekæmpede. Nu mente han sig færdig for en Tid — men der stod alligevel en Ukrudtsplante og lo ad ham! Der er en Livets Fjende, vi ikke kan faa Bugt med. Mennesket magter saa lidt. En Mand slider over Evne for at faa en glad Alderdom, han lægger store Planer, tænker sig en Park og et flot Hus, der er hans, og hvor han skal leve i Herlighed og Glæde — men ak, han dør længe før den Tid. En ung Kvinde drømmer om en skøn Fremtid — men ak, der er ogsaa ormstukne Æbler. Da Perserne mente, at de havde overvundet Grækerne, begyndte Grækernes blomstrende Tid, da Centralmagterne troede, at de helt havde knust Danmark, begyndte en Genfødelsestid for Landet. Det, som Fjender udpønsker til vor Skade, befordrer ofte vor Lykke. Det onde, vi møder, er ofte godt, vi ikke forstaar! Og omvendt: Godt, vi venter — ondt, vi henter!

Skæbnen er den store Ironiker!

Naar Paulus siger: Det gode, jeg vilde, det gjorde jeg ikke, men det onde, jeg ikke vilde, det gjorde jeg! ja, saa forstaar vi det saa udmærket. For det samme er jo hændet andre Smaafolk. Ofte bliver Menneskets Kamp en Kamp mod Vejrmøller, og mange faar at se eller vil kun se Livet fra denne Side, og de bliver bitre Pessimister, rene Sortseere. De glemmer, at der i Virkeligheden er Balance i Tingene: Dag efter Nat, Sol efter Regn, Frydstid efter Graadstid — men en hel Litteratur er groet op paa dette Grundsyn. Naar Henrik Ibsens Bygmester har Taarnet færdig — styrter han ned! Da Jøder og Romere har naglet Kristus til Korset, mente de, at nu var Kristi Herlighed forbi, men just i det Øjeblik, han gaar menneskeligt under, opstaar han guddommeligt! Og jo mere de Kristne blev forfulgt, desto stærkere blev Kristendommen. Af Martyrernes Blod groede — Kirker. Og Menneskenes

Stormænd fødes i lave Hytter: Napoleon, Lincoln, Johannes Huss, Luther — og for at tage et Par Danske og Norske med: H. C. Andersen, Thorvaldsen, Ibsen, Bjørnson, og det samme Syn vil vi se, hvis vi vender os mod andre Lande, og gennem alle Tider. Hvor fødtes Kong David? Eller Kong Saul? Eller de jødiske Profeter eller Apostlene? Eller de mange ogsaa udmærkede Paver . . .? Det er vel i Reglen saadan, at den unge, der kommer fra Egne, hvor man skulde tro, at han havde et godt Rygstød og mange Betingelser for rask Fortgang — stagnerer, og at den, der havde Vind og Strøm imod sig, sejrer paa den Plads, han stiller sig. Gamle Slægter slides op og forgaar, og nye Slægter vinder frem. Der er megen Ironi i dette, thi de Mennesker, der er noget ved, stræber fremad; men det er ikke alle Drenge, der kan gaa i Fædrenes Sko. Hvor blev alle de gamle danske Adelsslægter af? Det oldenborgske Kongehus? Vasaslægten?

Mennesker synes kun at kunne naa en vis Lavstammethed! Napoleon forskyder Josefine for at faa en Tronarving, og han gifter sig med Maria Louise af Østrig, bliver ogsaa Fader til Kongen af Rom — men Napoleon dør paa St. Helena, og Kongen af Rom dør 1832 i Wien, uden at han kom til at beklæde nogen Trone, og Napoleoniderne forsvinder med Kejserprinsen, der som engelsk Soldat falder 27. Februar 1878 i Kampen med Zulukafferne.

Hvad siger Kingo:

Hvad er det dog alt,
Som Verden opsminker med fager Gestalt?
Det er jo kun Skygger og skinnende Glar,
Det er jo kun Bobler og skrattende Kar,
Det er jo kun Iseskraag, Skarn og Fortræd,
Forfængelighed!
Forfængelighed!

II.

Da Kejser Nikolaj II i to Aar havde regeret over det ganske Rusland, med de Hundrede Folkeslag, indbød han alt Folket til at overvære hans Salving og Kroning, der skulde finde Sted paa hans danske Bedsteforældres Bryllupsdag 26. Maj 1896.

Allerede fra Begyndelsen af Maj begyndte de høje Herskaber at komme, det blev efterhaanden en glimrende Forsamling af Prinser og Fyrster og regerende Huses Re-

præsentanter, der samlede sig om Hoffet i Petrograd, selv det fjerne Østen var repræsenteret, fra Kina kom Li-hung-chung og fra Japan Marskal Yamagata. De fremmede saa sig om i Kejserstaden, beundrede Peter den Stores Rytterstatue, Isaakskirken, de kejserlige Palæer, Peter-Paulsfæstningen. Og de rejsende toges i Øjesyn af Gendarmer i grønne Uniformer . . . . og hvor man saa hen, saa man langskødede, farvede Frakker, spidse Huer og lave Hatte, skæggede Ansigter . . . Ordener, Medailler . . . Kofter . . . Mongolansigter . . . . Zigøjnersker i brogede Pjalter . . . lakerede Karosser . . . Sølvgehæng . . . Guldsnore . . . I mange Gader er der en sød, smudsig Luft som i Whitechapel i London . . . Handelsmænd sælger kogt Lever, Agurker og varme Pølser.

Lyse, men mest mørke Kvinder, svøbt i irgrønne, blaa eller røde Klæder stamper gennem Gaderne i jernskoede Læderstøvler . . . .

De fremmede forlader Petrograd — det er Moskva, der vinker! De skal møde Kejseren i Ruslands hellige By, Staden med de tusinde Taarne og Kupler, grønne og gyldne. Rigsfanen med det hellige Andreaskors hænger paa Kremls Mure, der hænger ogsaa Faner med Rigsørnens Mærke, og paa lange, smukke Baand læses 864 — 988 — 1497 — 1721. Kreml er afspærret. Kroningen faar kun Fyrsterne, Repræsentanterne og de høje i Rangen at se. Kanonerne buldrer, Kirkeklokkerne klinger, nu kommer Festens Time! Alle tager Huerne af. Mængden gør Korsets Tegn og knæler halvt.

Og indenfor Kejserslottets terrakottafarvede Mure samles Rigets mægtige, de gamle Guldkareter kører frem, her kommer rødklædte Tscherkesser, hvide Soldater med Sølvørne paa Hjelme og Lansespidser, kejserlige Hofnegre, Jægere i sølvsømmede, grønne Klæder.

Og Kejser Nikolaj II kommer fra Slottet vandrende under en gylden Baldakin, i den ene Haand har han Sceptret, i den anden Rigsæblet. En Hermelinskaabe hænger over hans Skuldre, og paa hans Bryst luer de fornemste Sole og Stjerner. Og Kejseren gaar ind under Kirkens irgrønne Tag og salves og krones og æder Kristi sande Legeme . . . Og udenfor Kirkemuren knæler de hellig-enfoldige Russere og beder til Herren for Zaren.

Om Aftenen er Moskva herligt oplyst — farvet Ild

ses alle Vegne paa Taarne og Tage og aabne Pladser. Her lyser Rubiner og grønne Smaragder. Raketter sendes mod Himlen, og Stjerner daler og dør . . . Og Lig er her nok af! De ligger tæt og sover den sidste Søvn paa Chobinskisletten. Et tavst Tog af Shirtingskjoler, kulørte Sjaler og Kaftaner havde hele Dagen vandret ud paa Pladsen, hvor Kejseren fra en Tribune vil hilse paa Folket, og hvor der senere skal uddeles 450,000 Brød og 450,000 Pakker indeholdende et Tinbæger med Kejserens Navn, Pølse, Konfekt, Kager, alt indsvøbt i et smukt Bomuldsklæde.

Meningen er god nok — men der er kun 100 Boder, og da Vodkaen begynder at virke, bliver Folk urolige, de vil have deres Gave. Der bliver Trængsel om Boderne, og Folk stormer frem, tramper ned eller bliver selv trampet ned . . . . Ben knaser, Blod flyder! Al Orden er ophørt!

Politi og Kosakker rykker frem for at faa Orden i Tingene. Men nu bliver det rent galt. Drukne Bønder vælter alle over Ende. Kosakkerne stormer frem paa deres Heste, der skriges, og Døden rider foran Kosakkerne — man mener, at 40,000 Mennesker gik under! Men Kejseren ved intet — han og Kejserinden drager mod Kreml — og om Aftenen er der Bal hos den franske Minister Grev Montebello!

Kejseren vil det gode. Der er ingen Tvivl derom. Den 24. August 1898 udsender han til alle Magter en Skrivelse, hvori han foreslaar at aabne en Konference for at forebygge den Katastrofe, som en Verdenskrig er. Resultat: Voldgiftsretten i Haag. Og Verden undredes og priste Kejseren. Den gamle Englesang fra Bethlehem havde faaet en ny Melodi. Der skulde være Fred paa Jorden og i Menneskene Velbehag! Men det blev bare et nyt Babelstaarn, Kejseren byggede. Thi først førte Rusland Krig med Japan og siden i 1914—16 med Centralmagterne, Tyrkiet og Bulgarien!

Skæbnen er en stor Ironiker!

Og den store Ironiker har talt!

Kanoner har et kraftigt Mæle!

Det gik Kejser Nikolaj II, som det gaar en Mand, der elsker hele Menneskeheden og ved et Vaadeskud dræber sin egen Broder! Nogle vil ved en saadan Lejlighed sige: Livets Tragik! Andre vil sige: Djævelens Værk! Og atter andre vil udbryde: Skæbnens Ironi!

Men alle maa erkende, hvis de vil være ærlige, at enhvers Evne ikke staar paa Højde med Viljens Krav!

Og Livets Veje er vanskelige!

Strengt maa det være for en Regent, naar Forholdene tvinger ham til at underskrive Love, han ikke billiger. Og Mennesker kan komme i en saadan Modstrid med sig selv, at de udgiver Bøger eller Blade, som de i deres Hjerter foragter, eller prædiker et Evangelium, de ikke tror paa, eller lad os tænke os en ung Kvinde, der er vordende Kunstnerinde: Hun forskyder af Hensyn til Kunsten den redelige Kærlighed, en Mand byder hende, og en Dag opdager hun, at Kunsten for hende kun er et Blændværk, og at hun nu som Rachel beder Himlen om Børn.

Gennem de vekslende Tider har Menneskene grundet over den mærkelige Verden med dens underlige Forhold, de lever i. Naar Opdageren søger efter de vises Sten, finder han Porcellæn, leder han efter Livseleksir, opdager han Brændevin, leder han efter Indien ad en ny Vej, finder han Amerika, mener han at kunne lave Guld, finder han Krudt. Bestandig vældige Kampe mellem herskende Vilje og svigtende Evne. Jorden er Menneskehedens Forsøgsmark, den er, hvad Ler er for Billedhuggeren, hvad Stof er for Skribenten, et Materiale til dagligt Arbejde — Værket bestaar, men Mesteren forsvinder.

Livets Tragik!

Skæbnens Ironi!

> Men ingen ved, hvor dybt det hele bunder,
> og Livet selv er Under efter Under!

Humor.

Sergenten (til en Rekrut, der har revnet sine Bukser): „Er Bukserne for snævre, 67?"

67: „Nu ikke mere, Hr. Sergent."

Else (til den snakkesalige Tante): „Tante, er der noget itu ved din Mund?"

Tanten: „Hvorfor det, Else?"

Else: „Jo, for Papa sagde, at han vilde gerne have Lov til at stoppe Munden ordentlig paa dig."

Ingen fabrikerer et Cykledæk,
der er saa godt som

MICHELIN

Det erfarer man ved Brugen.

Ingen fabrikerer en Cykleslange,
der er saa god som

MICHELIN

Det ser man allerede ved Købet.

Frugtavl i mindre Landhaver.

Af **Johan Lassen,**
Have-Arkitekt og Landskabsgartner.

Spørgsmaalet om, hvorvidt Frugtavl kan betale sig, er snart af gammel Dato — de fleste vil have hørt det fremsat og besvaret paa forskellig Maade adskillige Gange — og dog betragtes det endnu i Almindelighed som et aabent Spørgsmaal. At give noget afgørende, endeligt Svar paa dette betydningsfulde Spørgsmaal ser jeg mig desværre ikke i Stand til, og en saadan Besvarelse vilde ogsaa ligge udenfor Almanakkens Rammer, her skal kun fremføres nogle Bidrag til Forstaaelse af Spørgsmaalet: Frugtavl i mindre Landhaver, idet jeg stiller disse i Modsætning til Haverne i Byerne, særlig i de større Byer, hvor Forhold og Krav er og maa være anderledes end i de friere liggende Landsby- eller Landhus-Haver.

Frugtdyrknings-Sagen er til forskellige Tider taget op herhjemme, ofte med beundringsværdig Tillid og Energi, og dog staar den som sagt endnu som et aabent Spørgsmaal. Hvorfor?

Ja, en hel Del kan der heldigvis svares herpaa, takket være de i Tidens Løb indhøstede Erfaringer, der foreligger som det maaske sikreste Udbytte i Øjeblikket af al det ofrede Arbejde.

Som Helhed set, maa man vistnok sige, at Sagen fra Begyndelsen er grebet forkert an — man vilde have Frugtavlen gjort til en Landssag, en Folkesag, og satte i sin Grundighed en langsomt og tungt virkende Kværn i Gang. Man ønskede at gøre Landet frugtavlende ogsaa udenfor Fagmændenes Rækker, men forsømte i Begyndelsen at tilrettelægge Arbejdet let tilgængeligt for de begyndende Amatører. Man fortabte sig i et vidtløftigt Undersøgelsesarbejde for at skaffe Klarhed over, hvilke Sorter der burde dyrkes — et Arbejde, som beredte mange Vanskeligheder og Skuffelser, og som endnu ikke paa langt nær kan siges at være tilendebragt. Disse Undersøgelser var ganske vist tiltrængte, endogsaa haardt tiltrængte — Fejlen var blot, at man alt for længe blev staaende ved dette ene Arbejde som det centrale uden at tage Arbejdet rationelt op paa andre Punkter.

Direkte Post- og Passagerlinie mellem

KJØBENHAVN—NEW-YORK

med de store hurtiggaaende **Dobbeltskrue-Dampskibe**

OSCAR II, HELLIG OLAV, UNITED STATES

og den i 1913 nybyggede
12,000 Tons store Dobbeltskrue-Damper

FREDERIK VIII.

Alt **nyt** og **moderne** indrettet. — **Elegante** og komfortabelt udstyrede **Kahytter.** — Separatkamre i **3die Klasse** for 2, 4 og 6 Personer. — Store, vel ventilerede Spisesaloner og Opholdsrum.

Fortrinlig **dansk** Kost. — **Dansk** Betjening og Besætning. — Elektrisk Lys overalt. — **Traadløs Telegrafstation** i alle Skibene.

Skriv efter vore illustrerede Haandbøger med Indvandringslove og engelsk Tolk, som tillige med Prislister, Kort og Fartplaner tilstilles **gratis** og **franco.**

Billetter udstedes til alle Punkter i **Amerika, Kanada** og **oversøiske Pladser.**

Alle Henvendelser besvares beredvilligst af

Passager-Afdelingen,
Kongens Nytorv 8,
Kjøbenhavn K.

Telegram-Adresse **Hekla** —— Telefon 4700
eller Liniens befuldmægtigede Agenter i Provinserne.

En af de største Vanskeligheder, Frugtavlen her til Lands har haft at kæmpe med, er nemlig den rent overvældende Mængde Sorter, som oftest fordelt i Haverne i Smaasortimenter saaledes, at man havde — og desværre ofte endnu har — mange Sorter med kun faa Træer af hver. Dette har været i allerhøjeste Grad uheldigt for Afsætningen af Frugten, idet Opkøberne forlanger — og maa forlange — et forholdsvis begrænset Antal Sorter med rigelig og ensartet Tilgang.

Det var derfor fuldtud berettiget, naar man søgte at begrænse Sortstallet indenfor de forskellige Frugtarter; men i Reglen dreves dette Arbejde alt for teoretisk, og det er først i de senere Aar, man rationelt har søgt at løse Spørgsmaalet ud fra det Grundsyn, at de stedlige gode Sorter bør udvides og om muligt forbedres ved omhyggelig Dyrkning. At man samtidig og sideordnet med dette Arbejde er begyndt at optage de fra Landbrugsplanternes Dyrkning kendte systematiske Forsøg og Forædlinger, bør naturligvis kun hilses med Tilfredshed; men et saadant overordentlig omfattende Arbejde vil kræve lang Tid, og de praktiske Resultater er ofte paa Forhaand ret usikre. Andre Vanskeligheder, der dog nu nærmest maa betegnes som „Børnesygdomme“, var S y g d o m m e.

Mange forskellige Svampe- eller Insektangreb har virket ødelæggende paa Frugtavlen her i Landet, som iøvrigt ogsaa andet Steds; men efterhaanden som Kendskabet til disse Sygdomme og deres Bekæmpelse og særlig til deres Forebyggelse ved en gennemført Hygiejne i Haven er trængt frem til Avlerne, er denne Hindring i kendelig Grad afkræftet.

Til Slut skal jeg ikke undlade at paapege, at Mangelen paa Forstaaelse af den uhyre store Betydning, som en skarp Sortering og en god Pakning har for Afsætningsmuligheden, har været en stærkt medvirkende Aarsag til de mange Skuffelser, der er lidt paa Frugtavls-Sagen.

Dette er i korte Træk de Punkter, hvorpaa der er syndet, og de samme Punkter, hvorpaa der stadig maa arbejdes med de indhøstede Erfaringer for Øje. Der er givet mange Lærepenge, m e n d e r e r o g s a a v u n d e t R e s u l t a t e r t i l v i d e r e B e a r b e j d n i n g. Lad os da se lidt paa dette Fremtidsarbejde.

Jeg gaar ud fra, at de almindeligste Forhold med

A/s Dansk Folkeforsikringsanstalt

(Statsanerkendt og statskontrolleret).

Præmien opkræves hver Uge.

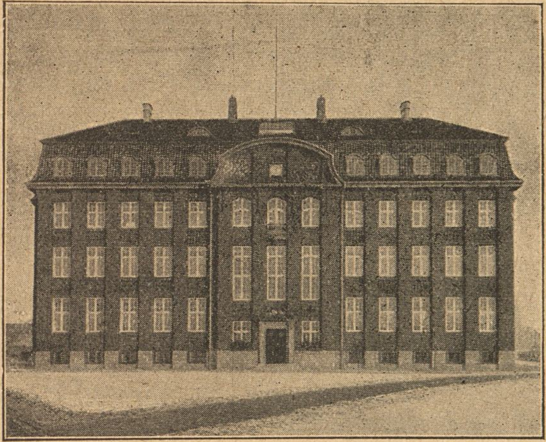

- Ingen Lægeundersøgelse. -

Anstaltens Ejendom.

Danmarks ældste og største Folkeforsikringsselskab.

BEGRAVELSESFORSIKRING

LIVSFORSIKRING

med Udbetaling i levende Live.

SPAREKASSEFORSIKRING

OG

KONFIRMATIONSFORSIKRING

(Bonusfond: Ialt henlagt 1,490,361 Kr., heraf udbetalt ca. 1,128,392 Kr.)

Samlet Formue:

ca. 14 Millioner Kroner.

Samlet Forsikringssum:

ca. 62 Millioner Kroner.

HOVEDKONTOR:

Anker Heegaardsgade 13. København B.

Repræsentanter i alle Provinsbyer og de fleste større Stationsbyer.

Hensyn til Læplantning, Jordbearbejdning og Gødskning ligger klart for Dagen, og skal da tage mit Udgangspunkt ved det brændende Spørgsmaal om Sortsvalget.

Det er en for længst fastslaaet Kendsgerning, at der intet fælles Sortiment af Frugttræer kan opstilles som gældende for hele Landet, idet de stedlige Forhold (Klima, Jordbund m. m.) spiller en saa afgørende Rolle, at hver Egn næsten har sit Sortiment — ja, i hver lille Del af en Egn kan endda Forskelligheder gøre sig gældende. Deraf vel for en Del de mange Sorter.

Det er imidlertid lykkedes til Dels at fastslaa de for hver Landsdel bedst egnede Frugtsorter, og Fortegnelser herover vil sædvanlig kunne faas hos de stedlige Frugtavlerforeninger eller ved Henvendelse til Haveselskaberne eller Alm. dansk Gartnerforening.

Her skal blot som gode Sorter i Almindelighed her i Landet nævnes nogle faa Eksempler, idet de forskellige Frugtgrupper opstilles for sig.

Æbler.

1. *Sommeræbler.*

a. *Bordfrugt:* Hvid Astrakan og Rød Astrakan. Skovfogedæble fra Lou. Slesvigsk Jordbæræble. Pederstrup Reinette (Fyens Nationalsort). Skønheden fra Langeland.

b. *Madæbler:* Charlamowsky. Lord Suffield.

2. *Tidlige Høstæbler.*

a. *Bordfrugt:* Arreskov Graasten. Broholms Rosenæble. Langelandsæble. Tyrrestrup Kirsebæræble.

b. *Madæbler:* Cellini.

3. *Sildige Høstæbler.*

a. *Bordfrugt:* Gul Graasten. Maglemer Æble. Danziger Kantæble.

b. *Madæbler:* Cox's Pomona.

4. *Vinteræbler.*

a. *Bordfrugt:* Alm. rød Pigeon. Cox's Orange Pippin. Nonnetitte. Signe Tillisch.

b. *Madæbler:* Boiken.

Denne Bog sendes gratis.

Hvis De mener, De har Brug for denne Bog, saa send os et Brevkort, og den bliver straks sendt Dem gratis.

Det er indlysende, at jo flere Hænder Varen gaar igennem, desto dyrere maa den blive, da alle skal tjene paa den. — **Den, der køber direkte fra en gros Lager, køber derfor billigst.**

Bemærk!

at vi bytter enhver Ting, som De er utilfreds med, og betaler Pengene tilbage, saa enhver Risiko er absolut udelukket.

> Lad os sende Dem vort store Hovedkatalog paa 240 Sider med over 3000 Illustrationer. Det er den bedste Raadgiver, naar De skal købe Husholdningsartikler, Værktøj, Knive, Staalvarer, Pletvarer, Lædervarer, Uhre, Kikkerter, Musikinstrumenter, Piber, Jagtbøsser, Cykler og Cykletilbehør.

Enhver Ting, en Mand, Kvinde, Dreng eller Pige har Brug for, kan De finde i denne Bog. Over 4000 forskellige Artikler vil De finde nøjagtig beskrevet og med Angivelse af Prisen. Det er lettere end at lade Købmanden vise Dem alt, hvad han har.

Skandinaviens eneste en gros Lager, der sælger direkte til Forbrugerne uden Mellemhandlere.

IMPORTØREN A/S

Udsalg: St. Pederstræde 28.

Hovedlager, Kontor og Ekspedition for udenbys Ordre: 1a Coursvej 15, Kbhvn. F.

Pærer.

1. *Sommerpærer.*

Giffard. Kejserinde. William (Bon Chrétien). Greve A. W. Moltke. Dobbelt Bergamot. Graapære. Komtesse Clara Frijs. Amanlis.

2. *Høstpærer.*

Esperine. Bonne Louise. Nouveau Poiteau. Eyewood.

3. *Vinterpærer.*

Espersens Bergamot. Hardenpont.

For de øvrige Frugtarters, Blommer, Kirsebær og Buskfrugtens, Vedkommende skal jeg ikke trætte med Navnelister. Foruden de her nævnte findes et stort Antal gode Sorter, der dog ikke er lige sikre alle Steder, f. Eks. det kendte Madæble Queen.

Som jeg allerede foran har antydet, er det imidlertid utvivlsomt, at det vil blive danske Frugtsorter, der skal bære Danmarks Frugtavl frem, hvilket jo ogsaa er naturligt. Det vil dog tage lang Tid at skabe Sortimenterne om i Overensstemmelse hermed, og derfor bør Opmærksomheden holdes henvendt paa den Frugtbestand, der nu en Gang er, og denne bør vi søge at udnytte paa bedste Maade. Her gælder det da at udnytte Arealerne i Haven og omkring Husene, at lægge fornuftige Beplantningsplaner og at anvende saa mange Sorter espalierede op ad Mure og Vægge som muligt, at trække Snortræer langs Gangene, hvor det lader sig gøre, og naturligvis at behandle Træerne ordentligt.

Det store Spørgsmaal om Beskæringen, hvorom Meningerne vedblivende er saa delte, bør for Amatørfrugtavlernes Vedkommende i Almindelighed besvares, som følger: Beskær saa lidt som muligt, men indskrænk Arbejdet til en Udtynding og Vedligeholdelse af Træets gode Form. Alt det andet er saa usikkert.

Plant kun faa, men gode Sorter af hver Frugtgruppe, men undlad paa den anden Side at basere hele Anlæget paa en enkelt Sort, da denne jo kan slaa fejl, og da Forhold med Hensyn til Befrugtningen hos Frugttræernes Blomster, og altsaa Træernes Frugtbarhed, gør det tilraadeligt at have mere end een Sort i hver Have, et Spørgsmaal af stor Interesse, som vi desværre maa forbigaa her.

Københavns Møbelmagasin

har det største Udvalg af 1. Kl.s Møbler

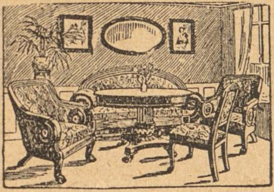

Eleg. Dagligstue fra 400 Kr.

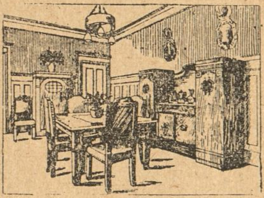

Eng. Spisestue fra 350 Kr.

Vore Møbler er tegnede af vore fineste Arkitekter.

Egne Værksteder. —— 10 Aars Garanti.

— Forlang Katalog. —

Stilfulde Herreværelser fra 300 Kr.

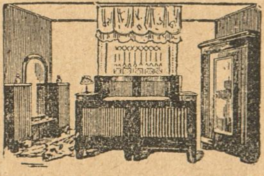

Smukke Soveværelser fra 250 Kr

Billigste Sted i Danmark at købe Møbeludstyr.

NB. Vore Priser paa Møbler er endnu ikke forhøjede.

Københavns Møbelmagasin

(POUL RASMUSSEN)

Vestervoldgade 8 (Ny Rosenborg).

2 Minutter fra Raadhuspladsen. — 5 Minutter fra Hovedbanen.

Af væsentlig Betydning for Frugtavlen som Landssag, dels baseret paa eget Forbrug, dels lagt an paa Forhandling af Frugten, er endelig Dyrkningen af Buskfrugt i langt større Stil end hidtil.

Dyrkningen af Stikkelsbær, Ribs, Solbær og Hindbær samt Brombær og Hassel burde tages op af enhver Lodsejer i lignende Omfang som f. Eks. i England, særligt for Stikkelsbærrets Vedkommende.

Stikkelsbærdræberen og andre Sygdomme staar maaske som afskrækkende Hindringer, men lader sig dog bekæmpe og overvinde, og Dyrkningen frembyder ingen store Vanskeligheder.

Lad os ganske kort se lidt paa hver enkelt Art. Stikkelsbærbusken trives udmærket her i Landet, er ikke fordringsfuld med Hensyn til Jordbund, men ynder dog en kalkholdig, skørleret, velbearbejdet og næringsrig Jord og en fritbeliggende Vokseplads. Som alm. Busk er den af størst økonomisk Betydning, men kan ogsaa som espalieret langs Hegn paa Staaltraad give gode Resultater og danne et godt Værn om Haven. Frugten er her i Landet af størst økonomisk Betydning i umoden Tilstand og anvendes dels i Vinfabrikationen og i Konserves- og Marmeladefabrikkerne, dels i Husholdningen; som næsten moden anvendes den til Syltning og fuldmoden som Dessertfrugt paa Bordet.

Ribsbusken og dens nære Slægtning Solbærbusken trives ligeledes godt her i Landet paa almindelige til Havedyrkning egnede Jorder. Buskformen er jo den almindeligste og kan blive meget gammel og særdeles omfangsrig uden at tabe kendeligt i Frugtbarhed, især hvor der er rigelig Kalk i Jorden, ja selv Al i Undergrunden ca. 1 Meter under Overfladen generer den ikke, naar Kalk ellers er til Stede. Af praktiske Grunde er en alt for spredt Vækst dog sjældent ønskelig i mindre Haver, hvor det gælder at faa økonomisk Udbytte af hver Plet Jord; det kan derfor anbefales at dyrke Ribs — og forsøgsvis Solbær som højstammet Busk med en 60—125 cm høj Stamme, hvilket ogsaa letter Kultiveringen af Jorden mellem Buskene og er renligere, da kun et Mindretal af Frugterne paa denne Maade udsættes for de uheldige Jordstænk under Regnskyl. Ogsaa som espalieret, særlig op ad Nordmure, er Ribsbusken af Betydning, den giver under saa-

Barnängens Blæk

faas overalt!

bruges overalt!

Stor Nyhed! Vi forsender mod Efterkrav vore gode og billige **Wiener-Harmonikaer**

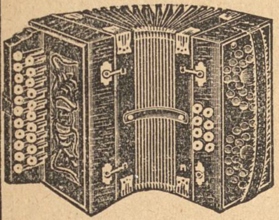

Disse koster med:

Taster	Basser	Kor	Staalstemmer
10	2	2	Kr. 5,50
10	4	2	- 6,—
21	4	2×2	- 11,—
21	6	2×2	- 12,—
21	8	2×2	- 13,—

Guitar-Zitere

Man kan straks spille efter underlagte Nodeblade. Koster med
5 Accorder 41 Strenge 7 Kr.
6 - 49 - 8 -
25 Nodeblade vedlægges gratis enhver Ziter. Porto 1 Kr.
Katalog gratis og franko.

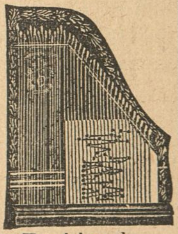

Herfeld & Comp. i Neuenrade Nr. 90, Tyskland.

Roms
Lommebog for Bygningshaandværkere 1917

Redigeret af Arkitekt **Alfred Møller.** :: Pris indb. **2 Kr.**

Ikke alene for Haandværkere, men for enhver, der skal have bygget, er denne Bog en fortrinlig Vejleder.

N. C. Roms Forlagsforretning,

København B.

danne Forhold store, smukke, meget syrlige, men saftrige Frugter. Det samme gælder iøvrigt Solbærbusken.

Ogsaa Hindbærret er af stor Betydning som økonomisk Havefrugt, Kulturen er noget vanskeligere end de foregaaendes, f. Eks. vanskelig omkring København. Der opnaas imidlertid ret gode Priser for Frugten.

Brombær bør anvendes langt hyppigere end hidtil, det er en overmaade nøjsom og villig Busk, der er udmærket egnet til Hegnsplante, f. Eks. hvor Haverne hegnes af de smukke stensatte Jorddiger. Men ogsaa espalieret paa Staaltraad eller som Pyramide lader denne Busk sig dyrke, og de smukke Frugter giver en udmærket Marmelade eller Syltetøj.

Hasselbusken kender enhver, dens udmærkede Egenskaber ligeledes. Den trives bedst i en let lermuldet Jord paa en beskyttet Plads. Danmark burde frembringe langt flere Hasselnødder, end Tilfældet er nu.

Foruden de allerede nævnte Frugter vil det sikkert vise sig lønnende at dyrke Skyggemorellen og Kvæden, der begge egner sig godt for Dyrkning i vore Landhaver, og begge afgiver udmærket anvendelige Frugter.

Frugtens Anvendelse er netop et Spørgsmaal af den største Interesse, naar Talen er om Frugtavl; thi selv om Salget af Frugt vel nok i de fleste Tilfælde staar som den mest tiltalende Side af Frugtdyrkningen, saa er Frugtens Anvendelse i Hjemmets Husholdning maaske en nok saa vægtig økonomisk og nationaløkonomisk Faktor. Dette har vore Frugtavlere da heldigvis ogsaa indset, og talrige Steder rundtom paa vore Landbrugs- og Havebrugsskoler og paa Højskolerne afholdes Kursus i den mest økonomiske Anvendelse af Landets Frugt. Uden her at kunne komme videre ind paa denne interessante Side af vort Emne, skal jeg blot nævne nogle Anvendelser taget i Flæng, nemlig Frugtmos og Frugtvin, Marmelader og Geleer, Frugtsafter og Likører samt Frugteddike.

Et af de vigtigste Spørgsmaal for Frugtavlen er imidlertid vedblivende Afsætningsforholdene, og her er endnu langt fra Enighed om Midler og Veje. For al den Frugts Vedkommende, der skal tilberedes, finder Afsætningen forholdsvis let Sted direkte til Konservesfabrikkerne o. l. Virksomheder; langt vanskeligere stiller Forholdene sig for Afsætningen af Frugten til Nydelse i raa, utilberedt Stand,

Geografiske Billeder.

Udgivne af N. C. Rom.

448 store Kvartsider med ca. 700 Billeder.

Af de mange rosende Omtaler anføres følgende:

Dette er et Værk, der i dobbelt Forstand maa siges at have gjort sin Udgiver fortjent til det nordiske Publikums Taknemmelighed; det er, baade hvad Valg af Billeder angaar og disses Udførelse og Finhed, **aldeles fortræffeligt,** samtidig med at det er **ualmindelig billigt.** Som Titlen viser, er det adresseret til Skolen og Hjemmet, og jeg vil paa det varmeste anbefale det til begge som en Skat, der **ikke burde savnes** i en eneste Skole eller **i et eneste Hjem** . . . . .

Her finder man et samlet heldigt Udvalg af alt **det fortrinligste,** som i den Slags er fremkommet i en Mængde illustrerede Tidsskrifter og kostbare Værker, hvis specielle Opgave det har været at meddele **Skildringer af Natur- og Folkelivet** i fremmede Lande. Snart er man i en underjordisk Jernbanestation i London, snart paa et Fuglebjerg ude i Havet, snart i Snestorm paa Alperne, snart glider man med Lapperne paa deres Elvefart i Finmarken, snart staar man paa en mægtig Floddamper i Sydamerika. I det ene Øjeblik er man paa Rensdyrjagt i Dovrefjeld, i det andet i en Negerdans under Afrikas Palmer, eller man vader med Stanley og hans Opdagerfølge over dets store Floder. Saa staar man igen ved de ægyptiske Pyramider eller under Ruinerne af græske Marmortempler o. s. v. o. s. v.

Samlingen indeholder ca. 700 fortrinlige Billeder, hvis Pris var 7 Kr., men som nu tilbydes Almanakkens Købere for **2 Kr. + 35 Øre til Porto** ved Indsendelse af nedenstaaende Kupon til Bogladerne eller

N. C. Roms Papirvareforretning, Jernbanegade 3, København B.

Roms Almanakkers Præmie-Kupon.

Undertegnede udbeder sig tilsendt **Geografiske Billeder,** udgivne af N. C. Rom, for **2 Kr. + 35 Øre til Porto.** — Beløbet hæves pr. Postopkrævning.

Navn: ....

Adresse: ....

Poststation: ....

Kan indsendes i aaben Konvolut for 4 Øre fra Provinsen, 2 Øre fra København.

idet det oftest store Antal Mellemhandlere dels vanskeliggør Salget, dels fordyrer Frugten uforholdsmæssigt for Forbrugerne. Andelsforetagender har her været anbefalet som det ene forløsende, og de har utvivlsom stor Betydning, flere findes jo allerede i god Gang. Det er dog vist en væsentlig Fejl hos dem, der i sin Tid startede Frugtavls-Bevægelsen, at de ikke straks søgte Samarbejde med Handelens Mænd og derved lagde engros Salget i faste Former og lettede Eksporten. Det er dog ikke Stedet her at tage dette Spørgsmaal op til nærmere Behandling, jeg anfører det, kun fordi det vedblivende er af Interesse for det her omhandlede Emne.

Til Slut vil jeg gerne indskærpe Betydningen af at holde Træ- og Busk-Bestanden i den bedst mulige Orden ved gennemført Rensning og Desinfektion af Stammer og Grene samt Renholdelse af Jorden. Lavarter og Mos maa fjernes, og Stammer og Grene kalkes. Der maa om Vinteren sprøjtes med Blaastens Opløsning af 2—4 % Styrke, og dette maa gentages et Par Gange før Løvspring. Alle gamle Frugter bør fjernes fra Træerne og fra Jorden for at hindre Overføring af Sygdomme, og hvis Jorden trænger dertil, bør der af og til gives lidt Kalk.

Frugtavlen som Landssag er stadig af største Betydning for den hele Befolkning, det er en Sag, som ikke bør tabes af Syne, men hvorpaa vi alle bør arbejde.

Billeder af Dyr fra Zoologisk Have.

Tegninger af K. Hansen Reistrup.

Af vore bildende Kunstnere staar K. Hansen Reistrup som en af de bedste Dyretegnere, og vi tror derfor, at hans fortrinlige Billeder af Dyr fra Zoologisk Have vil finde Vej til mange Hjem og navnlig til Hjem, hvor der findes Børn. Zoologisk Have er jo et Paradis for Børn, og disse Billeder vil være en Erindring for de Børn, som har besøgt Haven, og en lille Erstatning for dem, der ikke kan komme der. Tegningerne er skaaret i Træ af to af vore dygtigste Xylografer og trykt paa Kunsttrykpapir. Prisen, **50 Øre**, er i Forhold hertil meget billig, og vi kan derfor trygt anbefale disse Billeder til ethvert Hjem.

N. C. Roms Forlagsforretning, Kbhvn. B.

Alle bør eje

Roms nye dobbelte Lommebog,

der netop i disse Dage er udkommet i **5te Oplag.**

Af 1ste, 2det, 3die og 4de Oplag er solgt

75,000 Eksemplarer.

Roms nye dobbelte Lommebog indeholder:

Farvetrykt Kort over Danmark, do. over Europas Stater, Flag- og Signalkort, Samlinger og Seværdigheder i København, Nationalmuseets Aabningstider, Samlinger og Seværdigheder samt Indbyggerantallet i Danmarks Provinsbyer, de nyeste Posttakster, Mønt-Reduktionstabel, Danmarks Mønt, Vægt og Maal, Forholdet mellem Meter—Centimeter og Alen—Tommer, Metersystemet, de vigtigste udenlandske Møntsorter, nogle udenlandske Maal, geografiske Størrelser, Jordens Befolkning, største Højder i Danmark, Højdeforhold paa Jorden, de højeste Bjerge paa Jorden, store Bygninger, lidt Statistik, Religionerne, Statistik over de forskellige Sprog, nogle geografiske Størrelsesforhold, Jordens største Øer i Forhold til de mindre, Verdenshavene, Indsøer, Jernbanernes Billetpriser (fra København til — —), ugentligt og maanedligt Regnskab, den samlede Indtægt og Udgift i 1 Aar, Noteringsblade.

Roms nye dobbelte Lommebog er paa en praktisk Maade delt i 2 Dele og koster kun 60 Øre.

Faas hos alle Bog- og Papirhandlere samt direkte mod Indsendelse af 64 Øre (de 4 Øre er til Porto) i Frimærker fra

N. C. Roms Papirvareforretning,

Jernbanegade 3, København B.

Julens Bog for alle raske Drenge:

Mens Kuglerne sang.

Drengeliv i 64.

Pris indbunden Kr. 1,00.

VALDEMAR VAABEN fortæller om sine Drengeoplevelser for 50 Aar tilbage, da Fjenden oversvømmede Jylland og bragte Sorg og Kummer, hvor de fo'r frem. Med Liv og Friskhed skildrer han, hvorledes Begivenhederne rullede ind over Folket, og Minderne brændte sig ind i Barnesindet. Med levende Deltagelse følger man den raske Dreng, medens han under Møje og Farer, hvor »Kuglerne sang«, sindig og snedig gav sig paa Eventyr for at opsøge sin ældre Broder, der tilligemed Fædregaardens Heste var bortført af Fjenden i Ægtkørsel. Med fornøjeligt Liv og Anskuelighed oprulles Begivenhederne, og man følger med Spænding den raske Guts Spejdertog. I vor »Spejderdrengetid« og med de oprivende Krigstilstande paa den nære Baggrund vil ingen Bog som denne egne sig til Læsning for alle danske Drenge, ligesom den vil blive læst med levende Interesse af alle de Ældre, der gennemlevede hine bevægede Tider for et halvt Aarhundrede siden.

Faas i alle Boglader.

Specialitet til hver Jul: Opdragende Legetøj og belærende Billedbøger i meget stort Udvalg; alt hvad vi fremkommer med er morsomt som alt andet Legetøj, men er samtidig belærende, saa Børnene legende tilegner sig saadanne Kundskaber, som ellers kun med Vanskelighed indprentes dem.

N. C. Roms
Skolemateriel-Forretning,
Jernbanegade 3,
København B.

ALFRED BRAMSEN:

ANGST.

— Sygdom og Alkoholtrang. —

Bidrag til Menneskets Naturhistorie.

I denne Bog vil man finde: Angstens Betydning for Samfundets Udvikling, Fortids Sygdomme og Nutids Sygdomme, Udvikling og Kamp mod Opium og Alkohol, Sygdoms Aarsager, Ernæringens Kunst og meget mere.

Bogen faas i alle Boglader for **Kr. 1,50.**

N. C. Roms Forlagsforretning,

København B.

En billig og god Syltebog er:

Eva Jensens Syltebog

for alle Hjem

med Anvisning til Fremstilling af **Frugtvine** og **Likører**. Bogen er ordnet, bearbejdet og suppleret af Køkkenchef Krogh Lind og gennemset af forhenværende kgl. Mundkok Jul. Freitag.

Eva Jensens Syltebog i smukt farvetrykt Omslag, tegnet af Luplau Janssen, koster

kun 25 Øre.

N. C. Roms Forlagsforretning,

København B.

Om Almueudskæring.

Af N. C. Rom.

Af Pressens mange velvillige Udtalelser om denne lille Bog anføres følgende:

»Denne Bog giver Anvisning paa, hvorledes man kan lære sig selv denne forholdsvis lette og dog saa smukke og smagfulde Udskæringsmetode. Den folkelige Udskæring, som senere er kaldet Almuestil, bestaar af en rig Sammensætning af Kredse og lige Linier, indridsede med Passer og Lineal, samt tildels nedskaaret i Træet med Knivspidsen i smaa Fordybninger. Man finder denne Stil anvendt i Manglestokke, Banketræer og andre gamle Redskaber, og Almuestil er derfor hos os med Rette dens Hædersnavn. Vi anbefaler derfor trøstig Hr. Roms gavnlige og billige Bog til Husflidens mange Venner omkring i vor Læsekreds.« „Randers Dagbl. og Folketid.“

Denne lille Bog er udmærket smukt udstyret og koster kun **75 Øre**. Faas gennem alle Boglader.

For at fremme Udbredelsen af Almuestilen og give enhver Husflidsmand og Haandarbejder paalidelig Vejledning til smagfuldt Arbejde er der, med Bistand af Dansk Husflidsselskab, udgivet:

Arbejdstegninger i fuld Størrelse til

Bohave i Almuestil

udført under Ledelse af N. C. Rom

af Arkitekt O. Rosendahl-Langballe.

Af dette store Værk er der udkommet to Dele, indeholdende samtlige Tegninger til det ovenfor nævnte Møblement, der vandt saa stort Bifald ved Udstillingen i København 1888.

I. En Sofa (Løjbænk), en Lænestol, et Hjørneskab, en Stol, en Pyramide (Tavlet).

II. Et gammeldags Skab, et Bord, et Spejl, en Vugge.

Begge Hæfter sælges samlet for **5 Kr.** og indeholder 8 store Planer med alle Enkeltheder udført i fuld Størrelse. Enhver Snedker vil her have Lejlighed til for den billige Pris af 5 Kr. at komme i Besiddelse af de med fuldendt Smag udførte Arbejdstegninger til et prægtigt Møblement, der vil have Udsigt til stor Afsætning, hvor en dygtig Haandværker efter Tegningerne udfører Snedkerarbejdet holdbart og korrekt, og Husflidsfolk i Vintertiden kan bistaa med det fine Udskæringsarbejde, der sætter Kronen paa Værket.

Hvorledes sparer man Penge?

Under denne tidssvarende Titel fortæller en pharmaceutisk Kandidat os om Bestanddelene og Sammensætningen af en stor Del prøvede gode Midler til Tændernes Pleje, Haarets og Hudens Pleje, Fodens og Mavens Pleje, Midler for daarlige Øjne, mod Hoste og Hæshed, Hovedpine og Snue, mod Nervøsitet og Gigt. Endvidere kyndige Forskrifter om Midler til den første Hjælp ved pludselige Forgiftninger i mange farlige Tilfælde. Som kyndig Materialist giver Forfatteren yderligere en Mængde udmærket valgte og prøvede Opskrifter paa Tilberedningen af allehaande Sæber, Toiletmidler og tekniske Artikler til Brug for Hus og Hjem, hvorved man vil kunne spare mange Penge. Ialt indeholder den elegant udstyrede Bog ikke mindre end ca. halvandet Hundrede Recepter, og faas i enhver Boglade for kun **75 Øre.**

N. C. Roms Forlagsforretning,

København B.

Haven.

Den gamle, kyndige Frugtkender og kyndige Havemand **C. Matthiesen** fra Gundsømagle har i Bogen **Haven** udgivet Frugten af mange Aars Erfaring. — Den omfatter **Frugthaven** saavel som **Urtehaven, Villahaven** som **Blomsterhaven,** og oven i Købet meddeler den alt, hvad man bør vide om Stuegartneri.

Køb derfor **C. Matthiesens** nye Bog **Haven**, der faas gennem enhver Boglade for **1 Kr. 50 Øre.**

N. C. Roms Forlagsforretning, København B.

Haven.

Smukke Gulve

faar man ved at overstryge disse med **„Unicum“**, et Stof, som langt overgaar, hvad man hidtil har benyttet i lignende Øjemed. Tørrer i Løbet af Natten og giver en straalende Glans.

Den bedste og billigste Seletøjssværte, der findes i Handelen, er

„PRIMUS“,

faas i Blikdunke, indeholdende 3 □ Glas fineste, selvblankende Lædersværte.

Buchs Farvefabrik.

Tietgensgade 64. København B. Tlf. 3471.

„Kreatur-Forsikrings-Foreningen for Kongeriget Danmark“

stiftet 1859, yder **fuld Erstatning** ved Hestes og Kvægs Død samt ved Ulykkestilfælde, som medfører øjeblikkelig Nedslagning; endvidere for Heste **Halvdelen af Forsikringssummen + Levningerne** ved Sygdomme, som medfører Nedslagning, og **mindre Erstatninger** ved formindsket Brugbarhed. Forsikring mod Kvægtuberkulose kan indbefattes. Anmeldelse sker ved Henvendelse til Deres Dyrlæge eller til Hovedkontoret, Vestre Boulevard 34, 2. Sal, København B. Telefon Central 3970. — Særlig Afdeling for større Landbrugsbesætninger. — **Hingsteforsikring.**

Ægte hvid Oportovin,

anbefalet af Læger.

Mrkt. (kors)

Pris pr. hel Flaske **2 Kr.**

samt mit øvrige righoldige Lager af **Vine & Spirituosa** i bekendte gode, lagrede Kvaliteter anbefales.

Cognac **Main Dorée, Special Rom, Barton Whisky.**

Kirsebærvin og andre **Frugtvine.**

Peter Buch’s Vinhandel,

Vester Boulevard 13, København B.

Telefon Central 1107.

Vejrspaadomme for 1917.

„Mennesket spaar, men Gud raa'er".

Januar: 1.—8. Frost og Sne. 9.—16. Vekslende Vejr. 17.—23. Tøvejr. 24.—31. Mild Frost.

Februar: 1.—10. Frost og en Del Sne. 11.—19. Meget koldt. 20.—28. Regn og Sne.

Marts: 1.—7. Klar Frost. 8.—13. Sne og Tø. 14.—21. Mildt Vejr. 22.—31. Frisk Vind og klart Vejr.

April: 1.—5. Bygevejr. 6.—12. Ustadigt 13.—19. Regn. 20.—25. Tør Blæst. 26.—30. Smukt Vejr.

Maj: 1.—8. Smukt, stille Vejr. 9.—14. Kulde og Blæst. 15.—19. Mildere. 20.—24. Jævnlig Regn. 25.—31. Varme.

Juni: 1.—6. Foranderligt. 7.—16. Blæst og Regn. 17.—23. Klart Sommervejr. 24.—30. Varme, Torden.

Juli: 1.—7. Varme. 8.—17. Foranderligt. 19.—24. Varme og Torden. 25.—31. Regnbyger.

August: 1.—10. Varme. 11.—16. Bygevejr og Blæst. 17.—23. Varme. 24.—31. Tør Blæst.

September: 1.—12. Mildt varmt Vejr. 13.—21. Ustadigt med Regnbyger. 22.—30. Smukt Efteraarsvejr.

Oktober: 1.—8. Foranderligt. 9.—11. Stærk Blæst. 12.—18. Stille Vejr. 19.—26. Kulde. 27.—31. Vekslende Vejr.

November: 1.—6. Regn. 7.—11. Smukt. 12.—17. Blæst og Sne. 18.—24. Frost. 25.—30. Klart Vejr.

December: 1.—10. Frost og Sne. 11.—15. Tø. 16.—23. Blæst og Kulde. 24.—31. Frost og Sne.

Kasse-Møbler. *Hvorledes man selv af brugte Pakkasser kan lave en Mængde nyttigt Bohave til sit Hjem.* Det er en uimodsigelig Kendsgerning, at man virkelig af brugte Pakkasser og lignende ganske billigt Materiale kan lave ikke alene brugbare, men ofte ganske smagfulde Brugsgenstande, naar Arbejdet udføres med lidt Snille og Smag. — Bogen »Kasse-Møbler«, der faas i enhver Boglade for 2 Kr., elegant indbunden, er ikke alene beregnet for Landliggere og Folk med Kolonihaver, men ogsaa for mange smaa Hjem, hvor man ved dens Anvisning og de 60 originale Tegninger, der findes i Bogen, vil kunne tilvejebringe mangen en nyttig og net Brugsgenstand, man ellers maatte savne, blot ved Anvendelse af brugt Kassetræ og lidt fornøjeligt Fritidsarbejde.

N. C. Roms Forlag,
Vestergade 8, København B.

Kjøbenhavns Plante Margarine Nuca.

???

Holder De Fjerkræ?

???

bør De abonnere paa

!!!

Pedersen-Bjergaard's

Fjerkræavls- og Binærings-Tidende

!!!

Bladet bestilles hos Posten eller hos Redaktøren, Kammasvej 2, København V., og koster 2 Kroner aarligt, frit tilsendt. :: De vil da, om De retter Dem efter dens Raad, faa Æg af Deres Høns, Honning af Deres Bier og Glæde af Deres :: Smaavirksomheder :: mange Tokroner værd!!

Den nye Almanak for 1917 indeholder:

Aarets Kalender med Markedsfortegnelse for hver Maaned.
Fortegnelse over Markederne i de forskellige Landsdele.
Festkalender.
Drægtighedstabel.
Økonomiske Anmærkninger fra det kongelige danske Landhusholdningsselskab: Lucerne.
En dansk Sang. Digt af *Valdemar Rørdam.* Med Tegning af *Resen Steenstrup.*

Naboerne. Fortælling fra Sønderjylland i 1914—15 af *Georg Aarslev.* Med Tegninger af *Resen Steenstrup.*
My Mary. En rigtig Spøgelsehistorie af *Carl E. Simonsen.*
Hr. Sørens Rævejagt. Ved *S.* Med Tegning.
Den stærke Smed. Af *Jørgen Hansen Rosling.* Med Tegninger af *Poul Steffensen.*
Den grønne Gud. Fortælling af *Axel Holm.* Med Tegninger af *Alexander Svedstrup.*
Gamle Maren. Ved *S.*
Mistelten og Sagnene om den. Af Dr. *H. T. Manicus.*
Humor. Med Tegning af *Axel Thiess.*
Benaadet. Fortælling af *Axel Moe.* Med Tegninger af *Luplau Janssen.*

En Moder. Fortælling af *Maud.* Med Tegninger af *Axel Thiess.*
Dømmesyge. Af *Georg Aarslev.*
Et uheldigt Frieri.
En Vinteraften foran Kaminen. Berettelse fra Värmland af *Vald. Kongsdal.* Med Tegninger af *Forfatteren.*
Helt til Nar. Fortælling af *Mimi Dorph.* Med Tegninger af *Axel Thiess.*
Pas paa! Af *Georg Aarslev.*
En Drøm om Njals Saga. Af *Jonas Gudlaugsson.* Med Tegninger af *Resen Steenstrup.*
Efterlysning.

Tolv Par Træsko. Af *H. Mathiassen.* Med Tegninger af *Luplau Janssen.*
Da Kejser Alexander lo. Af *Carl E. Simonsen.* Med Tegninger af *Alexander Svedstrup.*
Under Aaget. En Herregaardshistorie af *Marie Henckel.* Med Tegninger af *Poul Steffensen.*
Humor. Med Tegning af *Axel Thiess.*
Skæbnen, den store Ironiker. Af *Carl E. Simonsen.*

Ugens Nyheder er Danmarks mest læste Ugeblad.

Ugens Nyheder er et opbyggeligt, interessant, folkeligt, belærende, tiltalende, praktisk Blad.

Enhver Husmoder bør holde

Ugens Nyheder,

derved gavner og glæder hun sig selv, sin Mand, sine Børn og Tjenestefolk.

„Ugens Nyheder“ udgaar hver Uge fra København i et stort 8-sidigt Format, indeholdende 32 Spalter Læsning.

„Ugens Nyheder“ indeholder Artikler til Fremme af aandeligt og materielt Velvære, smaa og store Afhandlinger om mangt og meget, som har Interesse for ethvert Hjem.

„Ugens Nyheder“ bringer ofte Artikler, indeholdende Raad og Vink til Husmødrene.

„Ugens Nyheder“ har tvende Rubrikker, kaldet „Juridisk Raadgiver“ og „Sundhedsraad“. Forespørgsler, henhørende derunder, besvares gratis for Abonnenterne (disse tvende Afdelinger ledes af en anerkendt dygtig Jurist og Læge).

„Ugens Nyheder“ forsikrer sine Abonnenter for 250 Kroner ved Død, fremkaldt ved Ulykkestilfælde.

„Ugens Nyheder“ udgaar saa tidligt fra København, at det om Lørdagen er omdelt over hele Landet. Bladet bliver saaledes en kærkommen Gæst om Søndagen.

„Ugens Nyheder“ koster kun 1 Kr. Kvt.,

Porto iberegnet.

Bestilles hos Posten og i Bogladen.

C. Th. Rom.

Axelhus 2 B. København B.

Have- og Mark-Redskaber.

Planet jr. SAAMASKINER RADRENSERE HESTEHAKKER

er de bedste, der eksisterer og er udbredt over hele Verden.

Roms Automatsprøjte

Roms Automatsprøjte

til Besprøjtning af Frugttræer og Buske samt til Bekæmpelse af **Plantesygdomme** er dansk Arbejde.

Dansk Albion Plov

leveres i 6 Størrelser. Bedste eksisterende Konstruktion, stærk og holdbar, meget letgaaende, nem og billig at vedligeholde.

Amerikanske Vendeplove

for 1 og 2 Heste.

Simplex Selvbinder. Simplex Slaamaskiner.

Illustrerede Kataloger sendes paa Forlangende.

Roms Haandgerningsbog.

Ethvert Haandværk og ethvert Haandarbejde der kan have Betydning for Hjemmets Trivsel og Hygge, findes der fuldstændig Vejledledning i gennem denne Bog, der er oplyst med 7—800 Tegninger. Derfor er den udkommen i 12 store Oplag. Den er tillige udkommen paa Svensk, Tysk og Hollandsk.

Pris hæftet 5 Kr., indb. 6 Kr.

Som Særtryk af Roms Haandgerningsbog foreligger: **Vejledning i Bogbinderi og Paparbejde,** Pris indb. 1 Kr. 50 Øre, samt **Vejledning i Piledyrkning og Kurvefletning,** Pris 50 Øre.

Faas gennem alle Boglader.

N. C. Roms Forlagsforretning,

Vestergade 8. København B.

Alle anbefales at købe **Folkets Almanak.**

Ved sin udmærkede Udstyrelse og sit fortrinlige Indhold har **Folkets Almanak** vundet en almindelig Anerkendelse som den **største, smukkeste, indholdsrigeste** og **fornøjeligste** blandt alle Billedalmanakker.

Folkets Almanak udkommer aarlig i fire Størrelser til **60 Øre, 80 Øre, 1 Kr** og **1 Kr. 25 Øre.**

N. C. ROMS BOG- & STENTRYKKERI KJØBENHAVN.